PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

- Cena 70 lir

Leto XXVI. Št. 123 (7617)

TRST, torek, 2. junija 1970

O volitvah 7. junija

Prihodnjo nedeljo bodo skoro v vsej Italiji trojne volitve: deželne (prvič po vojni), pokrajinske (v 70 pokrajinah) in občinske. V naši deželi Furlaniji - Julijski krajini deželnih volitev ne bo, ker smo deželni svet izvolili v maju pred dvema letoma. Zato se nedeljskim volitvam v naši avtonomni deželi s posebnim statutom pripisuje manjša važnost kot v ostalih deželah z navadnim statutom, ki bodo s temi volitvami dejansko začele delovati, s čimer bo storjen prvi in najvažnejši korak k decentralizaciji države. V naši deželi bomo torej volili samo pokrajinske svete (tržaški, goriški, videmski in pordenonski) in občinske svete.

Seveda nas zanimajo v prvi vrsti samo tiste tri pokrajine in tiste občine, v katerih prebivajo Slovenci. Te pokrajine so: tržaška, goriška in videmska; v pokrajinski svet prve je treba izvoliti 24 svetovalcev, v goriškega prav toliko, v videmskega pa (po odcepitvi nove pordenonske pokrajine) 30 svetovalcev (prej 36).

Občinske volitve bodo v vseh občinah teh treh pokrajin, v katerih prebivajo Slovenci, razen v občinah Trst, Ronke in Tavorjana, t. j. v 31 občinah, od katerih jih je 18 s slovensko večino upoštevajoč na Tržaškem štetje iz leta 1961, drugod pa tisto predvojno statistiko, ki je ugotavljala tudi Slovence), in sicer v Dolini, na Repentabru, v Zgoniku, Devinu - Nabrežini, v tržaški pokrajini, v Doberdobu, Sovodnjah in Steverjanu v goriški ter Praprotnem, Srednjem, Grmeku, Dreki, Sovodnjah, Svetem Lenartu, Špetru Slovenov, Podbonescu, Tipani, Brdu in Reziji v videmski pokrajini. Kandidate v pokrajinske svete bodo volili slovenski volivci in volivke s področja vseh 34 občin, v katerih prebiva okrog 120.000 Slovencev (kar pomeni okrog 90.000 volilnih upravičencev), v občinske pa volivci in volivke brez omenjenih dveh, t. j. brez Slovencev tržaške, ronške in tavorjanske občine (ki jih je nekaj več kot 60.000 ali okrog 30.000 volilnih upravičencev).

Zanimivi so tudi podatki o kandidatih slovenske narodnosti za te pokrajinske in občinske volitve pri nas. Nimamo sicer povsem točnih podatkov tudi spričo narodnostno mešanega prebivalstva in spričo manjše narodne zavednosti Slovencev v videmske pokrajine (kjer v enajstih slovenskih občinah ni dovoljen pouk slovenščine ne v otroških vrtcih ne osnovnih šolah) in nekateri kandidati ne poudarjajo namreč dovolj jasno in odločno svoje narodnostne pripadnosti. Toda vsaj približno točni so sledeči podatki o slovenskih kandidatih v 31 občinah:

V petih občinah tržaške pokrajine kandidira na občinskih volitvah okrog 170 slovenskih kandidatov, v 7 občinah goriške okrog 100, v 19 občinah videmske pokrajine pa okrog 300 kandidatov slovenske narodnosti. Da bi postali pokrajinski svetovalci, pa kandidira v tržaški pokrajini 30 kandidatov, v goriški 12, v videmski pa 4 Slovenci.

Vseh skupaj kandidira torej na letošnjih pokrajinskih za pokrajinske in občinske svetovalce več kot 600 kandidatov slovenske narodnosti. To pa je vsekakor številka, ki je upoštevanja vredna in ki je morda povsem neznana mnogim izmed tistih, ki hočejo krojiti usodo Slovencev v Italiji.

Morda je mnogim neznano ali manj znano tudi, da so občinske uprave v omenjenih 18 občinah s slovensko večino bile že doslej v rokah Slovencev-domačinov in da so bili doslej v skoraj vseh teh občinah njihovi župani slovenske narodnosti: odločno narodnostno zavedni v tržaški in goriški, manj odločno (iz že omenjenih razlogov) pa v občinah videmske pokrajine. Manj znano je marsikomu tudi dejstvo, da so se vršile že 25 let seje občinskih svetov — in tudi večine občinskih odborov — v slovenščini ali pa dvojezično (zaradi prisotnosti določenega števila svetovalcev ali odbornikov italijanske narodnosti) in pripomniti je treba, da se je to dogajalo kljub ugovorom nekaterih nestrpneže v občinskih in pokrajinskih svetih Trsta in Gorice, češ da je raba slovenščine v njih celo nezakonita. Zato so zanimivi tudi številni podatki o tem, da je bilo v dosedanjih občinskih svetih 18 občin s slovensko večino in v 14 narodnostno mešanih občinah (brez Trsta, Ronk in Tavorjana) izvoljenih 177 občinskih svetovalcev slovenske narodnosti (od skupno 515 v vseh 32 občinah, kjer bodo Slovenci v nedeljo volili), v pokrajinskih svetih pa je bilo 8 svetovalcev slovenske narodnosti: pet v tržaškem, trije v goriškem in nobenega v videmskem pokrajinskem svetu.

Iz vseh podatkov o kandidatih in v prejšnjih občinskih svetih izvoljenih kandidatov naše narodne skupnosti, sledijo, z vidika nadaljnje utrditve vpliva Slovencev v krajevnih in upravnih organih, sledeče dolžnosti slehernega našega volivca in volivke:

1. Da se ne samo ohrani, temveč tudi poveča število izvoljenih slovenskih kandidatov;
2. da se okrepi — zlasti v občinah videmske pokrajine — število in vpliv izvoljenih kandidatov naprednih list, saj je dokazano, da so se že doslej napredne sile v deželi in v vsej državi najbolj dosledno zavzemale za uveljavljanje naših narodnostnih pravic; zato je tuti važno, da se poleg tega ohrani in okrepi napredni značaj, ki so si ga nekatere občine s slovensko večino že izvojevale;
3. da bo izvoljen po toliko letih končno tudi v videmski pokrajinski svet vsaj en svetovalec slovenske narodnosti.

Poleg tega moramo ob teh volitvah ugotoviti tudi to, da je med letošnjo volilno kampanjo prvič v zgodovini italijanske televizije — pred več milijoni gledalcev — bil omenjen obstoj Slovencev vsaj «v Julijski Benečiji in tržaški coni» (prejšnjo sredo med oddajo «Volilna tribuna»), in poudarjeno je bilo — na neko vprašanje predstavnika tržaškega italijanskega dnevnika — da je pokrajinska organizacija druge **največje** italijanske stranke avtonomna prav zaradi obstoja Slovencev na Tržaškem, nujno je seveda čimprej povedati pred istimi milijoni gledalcev tudi, da se naša dežela imenuje avtonomna in da ima poseben statut prav tako zaradi prisotnosti Slovencev v kar treh od štirih pokrajin dežele.

Mi seveda ne obsojamo — kot to dela že omenjeni tržaški dnevnik v italijanskem jeziku zlasti v svojem četrtkovem uvodnem članku svojega odgovornega urednika — «mesece in mesece sindikalne ureditve», saj smo na tem mestu še pred kratkim ponovno pozitivno ocenili to «večmesečno» vroče sindikalno gibanje, ker smo se vedno zavzemali za uveljavljanje ne samo levičarskih sil v državi, temveč vseh naprednih kril vseh političnih strank. In prav sodelovanje teh naprednih tokov v skoraj vseh strankah je omogočilo prav tisto, kar omenjeni list obsoja (ki pa je tudi sicer vedno obsojal vse kar je napredno, še najbolj dosledno pa je obsojal boj za naše narodne pravice) in tudi letos ni prav nič dosleden in pada nujno v protislovje, ko po citirani trditvi agitira nato samo za tako imenovane «zanesljivo demokratične politične stranke», ko pa je znano, da so tudi napredni sektorji teh strank sodelovali v zadnjih sindikalnih gibanjih.

In že po poteku dosedanje volilne kampanje (bodisi na volilnih zborovanjih, še bolj pa s sredstvi množičnega obveščanja) se lahko ugotovi, da imajo letošnje volitve — čeprav so le upravne — izredno velik vsedržavno politični pomen, saj bi morali volilni rezultati potrditi premik politične osi v državi bolj na levo, kar je storila dejansko že lanska tako imenovana vroča sindikalna jesen.

Zato je dolžnost volivcev v vsej državi, še posebej pa pri nas, da gredo 7. junija vsi na volišča in da glasujejo za tiste kandidate in stranke, ki bodo jamstvo za utrditev sedanje obetajoče stopnje družbenega napredka. Spričo lanskoletnih hudih družbenih sporov in napadalnosti nazadnjaških sil, moramo tudi povedati, da so še vedno močne in nevarne tiste nazadnjaške sile, ki se proti napredku lahko poslužijo slehernega sredstva za zavarovanje svojih privilegijev in oblasti.

K tem najvažnejšim in zato nujno splošnim mislim smo dolžni dodati še tri pomembne podrobnosti, ki so:

a. slovenski kandidat za videmski pokrajinski svet, katerega izvolitev je povsem možna, kandidira v špetrskem volilnem okrožju in potruditi se je treba, da bo zares izvoljen;
b. prvic po vojni se je predstavila v neki narodnostno mešani občini na severu videmske pokrajine posebna slovenska lista, ki mora biti zaradi tega nujno deležna simpatij vse naše narodnostne skupnosti in glasov slovenskih občanov iste občine;
c. ni slučaj, da sta omenjeni špetrski kandidat in eden izmed vodilnih kandidatov omenjene slovenske občinske liste, člana širšega vodstva tiste naše narodnoobrambne zamejske organizacije, katere član je tudi naš dnevnik.

Zato in ne samo v tem svojstvu — omenjamo še eno, za letošnje volitve še posebej važno zadevo: gre namreč za nujnost, da volivci in volivke — spričo narodnostne ogroženosti z umetnim doseljevanjem — v občini Devin - Nabrežina glasujejo za tiste kandidate, ki bodo poskrbeli da se ne bo zgodilo, da bi upravo te občine izgubili iz svojih rok predstavniki njenega avtohtonega prebivalstva.

BIVŠI PARTIZANI, AKTIVISTI, VSI DEMOKRATIČNI SLOVENCI IN ITALIJANI! — Prispevajte v sklad za izgradnjo šole-spomenika NOB v Cerknem!

Prispevki se v Trstu nabirajo:

v uredništvu Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6/II.,
na sedežu Slovenske prosvetne zveze, Ul. Geppa 9/II.,
na sedežu Kmečke zveze, Ul. Geppa 9, pritličje,
v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20 in
na sedežih prosvetnih društev, včlanjenih v Slovenski prosvetni zvezi.

V Gorici se nabirajo prispevki na sedežu SPZ, Ul. Ascoli 1 in na sedežih vseh prosvetnih društev na Goriškem.

Zaradi stavke tiskarskih delavcev prejšnjo soboto naš Nedeljski Primorski dnevnik predvčerajšnjim ni mogel iziti. Zaradi tega smo današnjo številko uredili

na osmih straneh,

da bi vsaj tako nadomestili naš običajni Nedeljski Primorski dnevnik.

Z NEDELJSKEGA SLAVJA OB STOLETNICI TABORA V SEŽANI

Pomen taborskega gibanja, ki spada v širši okvir boja za svobodo

Med kulturnim sporedom so peli pevski zbori in med njimi tudi zbor društva «Tabor» - Osrednji govor tajnika SZDL Jugoslavije Bena Zupančiča in pozdrav predsednika SKGZ Gorazda Vesela

Pogled na del udeležencev nedeljskega sežanskega tabora

SEŽANA, 1. — Precejšnja množica ljudi se e včeraj zjutraj zbrala pred nogometnim igriščem v Sežani, kjer je bila osrednja prireditev ob stoletnici sežanskega tabora, ki so se ga pred sto leti udeležili ne samo Kraševci, ampak tudi Goričani in tržaški okoličani. Promenadni koncert je ljudi privabil na lepo okrašen prostor, kjer so se razobešene zastave prepletale z napisi nekdanjih taborskih gesel, kot na primer «Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti», ki pa so bila mestoma posodobljena («Živela Slovenija v SFRJ», «Vse za narod, napredek») ali pa so jih zamenjala kar sodobna gesla kot «Samoupravni socializem je naša perspektiva».

Že v soboto zvečer sta v kinodvorani v Sežani nastopila s svojim samostojnim koncertom mešani pevski zbor «Primorec» iz Trebč in istoimenski trio, ki je igral stare poskočnice. Zbor je zapel umetne, narodne in partizanske pesmi ter navdušil številno občinstvo. Po koncertu so se organizatorji in pevci še dalj časa zadržali v veselem in prijateljskem razpoloženju.

Kulturni spored, ki se je vršil v nedeljo zjutraj v Sežani na velikem odru na prostem, je začel mladinski pevski zbor osnovne šole iz Sežane, ki je pod vodstvom Evgena Prinčiča zapel Flajšmanovo «Pod oknom», Pirnikovo «Dete na trati» na Kosovelovo besedilo ter rusinsko narodno «Dajme mamo» v Žgančevi priredbi. Sledil je nastop šele pred letom dni ustanovljenega moškega pevskega zbora «Venček» iz Dutovelj, ki ga vodi Milivoj Širca. Zapel je dve pesmi Hermana Kjudra in sicer «Kraška dežela» ter «Slovenija mati». Naslednji je bil prav tako pred kratkim ustanovljeni moški zbor iz Kobje glave in Štanjela, ki je pod vodstvom Jožeta Abrama zapel pesmi «Lahko noč» ter «Buči, morje Adrijansko». Kot edini pevski zbor iz zamejstva je nastopil moški zbor prosvetnega društva «Tabor» z Opčin, ki je pod vodstvom Svetka Grgiča zapel Boštjančičevo «Moje dekle mi je pošto poslala», Pertotovo «Zgubljeno ljubezen» ter Vrabčevo «Zdravico», se pravi tri pesmi domačih avtorjev. Kot zadnji je nastopil moški zbor «Srečko Kosovel» iz Ajdovščine, ki je pod vodstvom Klavdija Koloinija zapel «Svatske pesmi», «Oj, Doberdob», «Pelin rožo» ter «Slovensko zemljo».

Z nastopom pevcev iz Ajdovščine je bil prvi del sporeda končan. Na prireditveni prostor je tedaj prišla povorka predstavnikov družbeno-političnih, kulturnih, mladinskih in drugih organizacij s svojimi prapori. Medtem ko je godba na pihala iz Divače igrala «Naprej, zastava Slave», se je vseh štirinajst praporov postavilo v polkrog pred oder. Godba je še zaigrala himno «Hej, Slovani», nakar je stopil pred mikrofon predsednik sežanske občine Stane Čehovin ter poudaril, da je praznik prav tako kot sam tabor pred sto leti pomemben ne samo za Sežano, temveč za celotno Primorsko, vključno z njenim delom onstran meja Jugoslavije na Tržaškem in Goriškem. Pozdravil je prisotne goste, med katerimi so bili generalni sekretar zvezne konference SZDL Beno Zupančič, predsednik republiške konference SZDL Janez Vipotnik, dalje predstavniki JLA, predstavniki družbeno-političnih organizacij, poslanci, župani s Tržaškega in z Goriškega ter predstavniki Slovenske kulturno-gospodarske zveze iz Trsta. Poudaril je še, da je stoletnica sežanskega tabora hkrati tudi petindvajsetletnica osvoboditve, o slovenski manjšini v Italiji pa je dejal, da je odnos do nje zaradi drugačne družbene strukture danes drugačen, kot je bil v stari Jugoslaviji. Nato je dal besedo Benu Zupančiču.

(Nadaljevanje na 6. strani)

SUNEK JE TRAJAL ŠTIRIDESET SEKUND

Vesti o 5.000 mrtvih v Peruju zaradi silovitega potresa

Pretrgane zveze s prizadetimi področji - Tri važna perujska mesta v ruševinah

LIMA, 1. — Strahoten potresni sunek, ki je zajel včeraj severozahodni del Peruja, je povzročil mogoče več kot pet tisoč žrtev. Vse zveze s prizadetimi področji so pretrgane, zaradi česar so vesti o posledicah potresa dokaj nejasne in nezanesljive.

Tri večja perujska mesta v bližini obale so hudo poškodovana. Skoraj popolnoma uničeno je mesto Huaraz (20.000 prebivalcev), mesto Chimbote (45.000 preb.) je uničeno za 60 odstotkov, mesto Trujillo (60.000 preb.) pa za 30 odstotkov. Največ žrtev je bilo menda v Huarazu in v dolini Huaylas, ki sega od morja do vznožja Andov. V tej dolini naj bi okrog 80.000 oseb ostalo brez strehe.

Epicenter potresnega sunka, do katerega je prišlo včeraj okrog 15. ure (22. po našem času), je bil v Pacifiku, 300 kilometrov severozahodno od perujske prestolnice Lime. Sunek so začutili tudi v Limi, kjer je prebivalstvo zajela panika. Pri splošnem begu iz hiš je bilo več oseb ranjenih.

Današnji perujski časopisi si niso edini o obračunu žrtev: limski «El Comercio» trdi, da je v sami dolini Huaylas umrlo najmanj pet tisoč oseb, ob obali pa naj bi potres povzročil kakih sto žrtev. Isti list poroča, da so bile v mestu Huaraz porušene številne šole in mestna stolnica. Nekateri drugi listi pišejo, da je žrtev nekaj stotin, potrjujejo pa vesti o ogromnem razdejanju, ki ga je potres povzročil.

Perujski geofizični inštitut je sporočil, da je sunek, ki je trajal 40 sekund, spadal v 7,7 stopnjo lestvice Richter in 8,9 stopnjo lestvice Mercalli. Zadnjič je Peru prizadejal hud potres oktobra 1966, ko je bilo 125 oseb mrtvih in 3000 ranjenih.

Izredno stanje v Kambodži

Tajska bo poslala čete Lon Nolu

PHNOM PENH, 1. — V vsej Kambodži je stopilo danes v veljavo izredno stanje, ki ga je proglasila lutkovna vlada generala Lon Nola. Izredno stanje, ki bo ostalo v veljavi «dokler bo država v nevarnosti», predvideva smrtno kazen za vse, ki bi pozivali k uporu ali vstaji, ali ki bi kovali zaroto za strmoglavljenje vlade. S smrtno kaznijo bodo kaznovani tudi dezerterji, saboterji, uporniki, politični morilci ter vsi, ki bi pomagali «sovražniku ali širili «prevatniško propagando». Poslušanje radijskih postaj Pekinga, Hanoja ali južnovietnamske FNO se bo kaznovalo z 20-leti zapora.

Južnovietnamske vladne sile so sprožile včeraj novo operacijo v Kambodži po bregovih reke Mekong v smereh proti Prey Vengu in proti Phnom Penhu. Vsako noč pristaja v Phnom Penhu več ameriških transportnih letal, ki prevažajo orožje ameriške izdelave za vojsko generala Lon Nola.

Medtem so iz Bangkoka napovedali, da bodo tudi tajski vojaki sodelovali v vojaških operacijah v Kambodži. Ministrski predsednik Tajske Kitičakorn je danes izjavil, da je njegova vlada sklenila poslati v Kambodžo enote prostovoljcev, da bi «pomagali kamboškim silam, da branijo svoje ozemlje proti komunistom».

Iz Sajgona sporočajo, da so osvobodilne sile zapustile mesto Dalat na osrednji planoti, ki je sedaj znova pod nadzorstvom vladnih sil. Partizani so mesto zasedli v soboto ponoči z bliskovito akcijo, katere se je udeležilo kakih 200 do 300 vojakov. V bitki, ki je nastala, je po sajgonski verziji padlo trideset pripadnikov FNO in 14 vladnih vojakov. 2.500 sajgonskih vojakov je prešlo včeraj v protinapad, vendar so partizani mesto že pred tem evakuirali.

PO SEDEMMESEČNEM PREMORU

Izstreljen «Sojuz 9» z dvema vesoljcema

Umetni satelit bo opravil «osamljeno krožno potovanje» Posadko sestavljata Adrian Nikolajev in Vitali Sevastjanov

MOSKVA, 1. — Po sedmih mesecih premora je Sovjetska zveza spet poslala na krožni tir okoli Zemlje umetni satelit s posadko: danes ob 22. uri so izstrelili «Sojuz 9», v katerem sta komandant Adrian Nikolajev in kozmonavt Vitali Sevastjanov. Pol ure po izstrelitvi je sovjetska televizija oddajala film o začetku novega vesoljskega potovanja.

Agencija TASS poroča, da gre za «osamljeno krožno potovanje», iz česar je lahko sklepati, da niso v prihodnjih dneh predvidene izstrelitve drugih satelitov, z razliko od zadnjega sovjetskega podviga, ko so oktobra lani v 24-urnih presledkih poslali na krožno pot okrog Zemlje tri satelite, «Sojuze» 6, 7 in 8.

Adrian Nikolajev je «veteran» vesoljskih poletov, saj je bil na «Vostoku 3». V SZ je zelo znan tudi zaradi tega, ker je poročil prvo kozmonavtko Valentino Tereškovo. Drugi član posadke, Vitali Sevastjanov, je novinec.

Kot poroča TASS, ima nova misija več nalog: zdravniško - biološke preiskave o posledicah vesoljskega poleta na človeški organizem, znanstveno raziskovanje in pregled dela zemeljske skorje in morske površine, meteorološke raziskave ter izpopolnjenje ročnih in avtomatskih sistemov upravljanja vesoljske ladje.

MOSKVA, 1. — Danes dopoldne je prezidij vrhovnega sovjeta SZ ratificiral dvajsetletno pogodbo o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči med Sovjetsko zvezo in Češkoslovaško.

Danes v Italiji praznik republike

Poslanica Saragata oboroženim silam - Sunek z nožem proti misovskemu poslancu Nicosii

RIM, 1. — Jutri bodo po vsej Italiji praznovali dan republike, ki je istočasno tudi dan oboroženih sil. Ker je letos tudi stota obletnica, ko je postal Rim glavno mesto Italije bodo poleg tradicionalne vojaške parade v Rimu, parade še v Turinu in Firencah, ki sta bili prej glavni mesti. V rimski paradi bo sodelovalo 10.500 mož, 100 topov, 24 raket, 42 tankov, 117 posebnih vozil in 117 letal. Popoldne pa bo predsednik republike priredil v Kvirinalu tradicionalni sprejem, na katerega sedaj že nekaj let povabi tudi delavce.

Ob prazniku republike je Saragat izdal pripadnikom oboroženih sil poslanico, v kateri govori o dveh pomembnih datumih: 100-letnici združitve Italije in preporoda in 25-letnici osvoboditve ter odporniškega gibanja.

V teh dneh se je volilna kampanja še bolj razvnela, vendar ni prešla že običajnega okvira in tudi v govorih raznih predstavnikov ni več kakih posebnih novosti. Jutri bo kratko volilno premirje v zvezi z državnim praznikom, nato pa bodo sledili še nadaljnji trije dnevi zelo bučne kampanje, ko bodo vse stranke napele vse svoje sile.

V dosedaj dokaj miren potek volilne kampanje je nenadoma posegel dogodek v Palermu, ki verjetno sploh nima nobene zveze s političnimi vprašanji in gre morda za «mafijo» ali kriminalno ozadje. Misovskega poslanca, ki je član parlamentarne preiskovalne komisije o mafiji, je namreč v nedeljo popoldne zabodel v prsa neznan mladenič. Poslanec je pokosil s svojo desetletno hčerko in se je odpravil peš proti sedežu stranke, od koder bi moral iti na zborovanje. Nenadoma pa ga je prehitel neki neznanec, ki je imel v rokah časopis, v njem pa skrito bodalo. Neznani mladenič je sunil poslanca proti srcu, temu pa se je v zadnjem trenutku uspelo premakniti tako da ga ni zadel v srce.

Poslanec se je takoj zgrudil na tla v globoki nezavesti. Dva mladeniča sta mu pomagala, prepeljali so ga v bolnišnico in takoj operirali in danes njegovo življenje ni več v nevarnosti.

NA REDNEM LETNEM OBČNEM ZBORU

Pesimistično poročilo guvernerja Banca d'Italia

RIM, 1. — Guverner Banca d'Italia Guido Carli je imel v soboto daljše poročilo o položaju italijanskega gospodarstva na redni skupščini banke. Carli se je predvsem dotaknil vprašanj, ki so povezana s sindikalnimi boji.

V uvodu je guverner ugotovil, da tako v Italiji kot v drugih državah ni bilo mogoče uskladiti sindikalnih zahtev z drugimi komponentami, ki sodelujejo pri gospodarskem ravnotežju. Nato je govoril o težavah plačilne bilance in o razlogih, ki so zavrli notranje investicije ter končno o begu kapitala.

Osrednji del pa je posvetil inflacionističnim impulzom, do katerih prihaja zaradi naraščanja notranjih cen, do tega pa zaradi zvišanja stroškov za delo. V tej zvezi je navedel kot najnižji podatek za letošnje leto zvišanje stroškov za delovno uro poprečno za 13 odst., v industriji celo za okoli 21 odst. Zvišanje plač je dvakrat tolikšno kot to lahko doseže produktivnost, kar se nujno pretvori v višje cene izdelkov in povzroča težave za podjetja in pri malih podjetjih je v vprašanju sploh njih obstoj.

Carli je končno dejal, da so jesenski dogodki povzročili resne izgube proizvodnje in da se učinki še vedno čutijo tudi zaradi tega, ker pri pogajanjih v podjetjih prihaja do novih sporov in zastojev. Vse to še slabša položaj, ker podjetja niso sposobna delati s polno paro in zaradi tega tudi ne morejo takoj nadoknaditi izgubljenega.

Napoved novih stavk tiskarjev dnevnikov

RIM, 1. — Vsedržavna tajništva sindikatov tiskarskih delavcev UIL, CGIL in CISL so sporočila, da je minister za delo Donat Cattin danes imel ločene razgovore s predstavniki delodajalcev in delavcev glede proučitve sindikalnega spora o delovni pogodbi za tiskarje dnevnikov. Po teh razgovorih je minister ugotovil, da ne obstajajo pogoji za plodno posredovanje pri sporu. Vsedržavna sindikalna tajništva so potrdila program stavk, ki je bil že prej določen.

Srečanje novinarjev Furlanije-Julijske krajine Koroške in Slovenije

LJUBLJANA, 1. — S sprejemom pri deželnem glavarju Hansu Simi na sedežu koroške vlade se je popoldne pričelo četrto srečanje časnikarjev Koroške, Furlanije - Julijske krajine in Slovenije, na katerem bodo delegati novinarskih sindikalnih organizacij proučili oblike in način nadaljnjega sodelovanja na področju obveščanja.

V pozdravnem govoru je zbranim časnikarjem dejal deželni glavar Sima, da predstavlja tudi to srečanje, ki se vrši v okviru delovnih dogovorov med sosednimi deželami, prispevek k miroljubnemu sožitju med narodi. Zaradi tega je Sima predlagal, da se na srečanju sprejme sklep o skupni nalogi, da se še nadalje utrjujejo medsebojne vezi v korist utrjevanja miru in prijateljskega sodelovanja vseh delovnih ljudi na skupnem prostoru Alpe-Adria.

MEDTEM KO SE POLOŽAJ VOJAŠKO ZAOSTRUJE

Ustanovljen «palestinski narodni svet»

TEL AVIV, 1. — Enote palestinskih gverilcev so izstrelile na izraelsko mestece Beisan, v dolini reke Jordan, več izstrelkov «katjuše». Pri tem je izgubil življenje en učenec tamkajšnje šole. Izraelska letala so kmalu nato napadla mestece Irbid, v severni Jordaniji. Pod bombami je bil ubit en arabski otrok, dvanajst pa ranjenih.

Ostri boji so se medtem vneli na obeh straneh Sueškega prekopa, ki so ga prekoračile enote egiptovske vojske in izvedle več uspešnih diverzantskih akcij. Izraelci pa so v več v zaporednih valih napadli vojaške postojanke in vasi v njegovi bližini. Bombni napadi so trajali skoraj šest ur.

V Iraku in Jordaniji se mudi medtem libijski predsednik Al Ghedaffi. V Kairu je bil na sestanku palestinskih odporniških gibanj sestavljen «palestinski narodni svet», ki je — v bistvu — neke vrste začasna vlada v izgnanstvu sicer neobstoječe države palestinskega naroda, ki so ga Izraelci izgnali s svojega državnega ozemlja, ali pa živi na okupiranem ozemlju v stiskah in revščini.

Na sestanku je voditelj gibanja «Al Fatah» Jaser Arafat predlagal tudi ustanovitev enotnega vojaškega poveljstva palestinske partizanske vojske.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 23,6, najnižja 15,4, ob 19. uri 21,8 stop., zračni tlak 1020,3 rahlo pada, veter 4 km/h severovzhodnik, vlaga 48 odst., padavine 0,6 mm, nebo 6/10 pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 17,8 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 2. junija
PROGLASITEV REPUBLIKE
Sonce vzide ob 5.18 in zatone ob 20.47 — Dolžina dneva 15.29 — Luna vzide ob 3.42 in zatone ob 19.35
Jutri, SREDA, 3. junija
PAVLA

V SOBOTO IN NEDELJO V KULTURNEM DOMU

Krasni predstavi Drame SNG iz Ljubljane z Grumovo Gogo in Arrabalovim Arhitektom

Uspeh, s katerim so se ljubljanski gostje predstavili tržaškemu občinstvu, je bil vsekakor zaslužen - Na skupnem kosilu v nedeljo na Repentabru čestitke F. Benedetiča in Mile Kačičeve - Magistralna interpretacija Součka in Hočevarja v Arrabalu

S sobotnim gostovanjem ljubljanske Drame z igro v dveh delih Slavka Gruma «Dogodek v mestu Gogi» in nedeljskim z Arrabalovim tekstom «Arhitekt in asirski cesar» v izvedbi Male drame iz Ljubljane, smo bili v dveh dneh priča dvema resničnima gledališkima dogodkoma, ki onstran vseh ocen in pomislekov o izvedbi in uprizorjenem delu, pomenita velik domači in sploh kulturni uspeh naše osrednje gledališke hiše.

«Dogodek v mestu Gogi» Slavka Gruma je tekst, ob katerem se človek resno zamisli in ugiba o večji ali manjši vrednosti tega slovenskega eksperimenta, ki je pred 35 leti razbohotil in izzval velika nasprotovanja slovenskega občinstva in kritike. Očitali so mu brezidejnost, larpurlartizem in končno, kar je bilo za tiste čase zelo tvegano in nesprejemljivo, da je težišče dela le v čisti igri, sceni in dinamiki kretnje in končno da mu manjka tista skladnost poezije, iluzije in resničnosti, človeške topline in človečnosti.

Po skoraj četrt stoletja se je ljubljanska Drama, če odštejemo nekatere vmesne uprizoritve, spet lotila Grumove «Goge» v povsem novem in skorajda naturalističnem dramaturškem oziroma režijskem konceptu. Režiser Mile Korun, ki je v slovenskem gledališkem prostoru znan kot drzen eksperimentator (njegovo «Pohujšanje» nam je jasen zgled), se je lotil obravnave Gogovcev in osnovnega hrepenenjskega motiva teh patološko bolnih ljudi: kakorkoli premagati Gogo, četudi samo z neresničnim dogodkom, na zelo lahkoten in vsebinsko poenostavljen način, čeprav je jasno, da je tu pa tam hotel spojiti pisateljevo pesniško intuicijo z analitičnim eksperimentiranjem, zlasti v krajšem mozaiku usode zbeganega in halucinotoričnega Gapita, v sadističnem uživanju Tarbule in Afre, ki čakata na dogodek, ki ga ni in ne bo ter v nekaterih skupinskih igrah. Mimo vsega tega pa se nam zdi, da je manjkala ljubljanski «Gogi» tista «prilepljenost v svojih bivališčih», kot pravi sam Grum v svojih režijskih opombah, skratka tista groteskonst, paničnost in mračnost, ki je narekovala Grumu, da je mnogo prej kot sam Beckett, ki ga imamo za klasika svetovne avantgarde, gledališča nonsensa, zaslutil ono morečo pričakovanje Godota (v «Gogi» po dogodku), ki naj bi odrešil svet iz tiste nevzdržljive zatohlosti vsakdanjosti.

Kljub vsem tem pomislekom pa moramo poudariti izredno umetniško višino, s katero je bila predstavljena ta «Goga», tako izvajalsko kot režijsko. Zaradi številčnosti nastopajočih ne bomo navajali vseh imen. Omeniti pa bi le želeli Slavo Glavinovo in Dušo Počkajevo kot izvrstni sestri Tarbula in Afra, ki sta z jastrebsko pazljivostjo zasledovali (ne)dogodke Gogovcev, Mojco Ribičičevo kot tankočutno begajočo v «mrtvo podzavest» Hano in Polda Bibiča kot mračnega, patološko bolnega pisarja Klikota

Prizorišče Mileta Koruna je bilo s svojimi simetrično grajenimi odri in stopnišči zelo funkcionalno in prostorninsko dovolj razsežna, manjkalo pa mu je tista fantastičnost in gogovska mračnost.

Z glasbeno opremo je sodeloval Brane Demšar, kostume pa je narisala Mija Jarčeva.

Uspeh, s katerim so se ljubljanski gostje predstavili tržaškemu občinstvu, je bil vsekakor zaslužen. To je potrdila tudi številna publika, ki je na koncu predstave z velikim in močnim aplavzom nagradila izvajalce.

V nedeljo opoldne pa je bilo v restavraciji «Furlan» na Repentabru skupno prijateljsko kosilo s tržaškimi igralci in z vodstvom našega gledališča ter ljubljanskimi gosti. V imenu našega gledališča je igralce Drame pozdravil ravnatelj Filibert Benedetič, za prisrčne čestitke pa se mu je v imenu Drame odzvala nestorka ljubljanskega igralskega kolektiva, igralka Mila Kačičeva.

V nedeljo zvečer pa je na povabilo tržaškega akademskega kluba «Jadran» in ljubljanskega Kluba zamejskih študentov gostovala v mali dvorani Kulturnega doma Mala drama iz Ljubljane z Arrabalovim delom v dveh delih «Arhitekt in asirski cesar», ki sta ga igralsko podala znana slovenska igralca Jurij Souček in Janez Hočevar.

Fernando Arrabal je francoski dramatik, španskega porekla, ki v zgodovini svetovnega modernega gledališča predstavlja vsekakor najbolj drzen poskus v uvajanju novih gledaliških postopkov.

Dramaturgija njegovih del, od «Tricikla» do «Pokopališča avtomobilov» in še do «Arhitekta» je globalno gledano pravzaprav izenačena z rojstnimi dnevi jezika: s kriki, šumi, jecljanjem, ščebetanjem, grulienjem in prvimi besednimi artikulacijami.

Kaj je Arrabal hotel povedati v svojem «Arhitektu» je pravzaprav težko reči. Obilica motivov, od samote sredi avtomatizirane, puhle in nesmiselne vsakdanjosti pa do številnih metafor za neko brezmejno zmedo in banalnost vrednot, ki jih imamo za najvišje in najsvetlejše, so motivi, ki z vključevanjem sadizma, mazokizma, kanibalizma in drugih duševnih in spolnih zablod, opravičujejo tega edinstvenega dramatika kot človeka, ki se je brez vsake krinke in z neko svojevrstno ihto zagnal proti vsem in proti vsemu.

Janez Hočevar in Jurij Souček, ki je tudi režijsko pripravil to delo, sta igrala s tisto magistralnostjo in popolnostjo izraza in kretenj, da lahko upravičeno govorimo o dveh najvidnejših modernih igralskih stvaritvah slovenskih igralcev, ki smo jih v zadnjih dvajsetih letih kdaj videli.

Po predstavi je sledila v parterju Kulturnega doma debata o Arrabalu, modernem gledališču in poslanstvu ter namenih našega zamejskega slovenskega gledališča.

s. v.

OBVESTILO

Opozarjamo sorodnike, prijatelje in znance, da pripelje vlak naše izletnike iz Neaplja in Rima danes ob 22.30.

Otvoritev turistične sezone v Devinu-Sesljanu

Avtonomna ustanova za turizem in gostinstvo na obalnem področju devinsko - nabrežinske občine je včeraj proti večeru priredila svečano otvoritev letošnje turistične sezone na svojem sedežu v Sesljanu. Kot je že nekaj let v navadi, je bila hkrati na sedežu tudi otvoritev umetnostne razstave. In tokrat so mogli gostje ogledati si celo vrsto del velikega pariškega umetnika španskega porekla Pabla Picassa. Kakor je razumljivo, ne moremo otvoritev razstave del velikega Picassa zabeležiti le v dveh besedah, kot se tudi ne moremo zadovoljiti s stavkom, dvemi o gostinstvu na sesljansko - devinski obali. Zato se bomo tako k Picassovi razstavi ponovno vrnili, kot se bomo povrnili k poročilu o gostinstvu in turizmu na obalnem področju devinsko - nabrežinske občine. Ker se bomo torej k temu vrnili, bomo danes dodali le to, da je turistična ustanova pripravila številnim gostom tudi bogat prigrizek.

V PETEK SE ZAKLJUČI VOLILNA KAMPANJA

Danes bo govoril za PSI Bertoldi jutri za KPI pa Alessandro Natta

Lucijan Volk o vlogi PSI za uresničenje pravic Slovencev - Škerk in Sema orisala zakonski osnutek za zaščito slovenske manjšine - Resolucija pristašev LSS

Danes se konča razdeljevanje volilnih potrdil z izročitvijo volivcem na domu. Tisti volivci, ki se niso dobili potrdila, bodo morali zato iti ponj na volilne urade. Včeraj so se sestali na prizivnem sodišču predsedniki volišč, katerim je sodni funkcionar dal navodila za njihovo delo.

Sama volilna kampanja postaja vedno bolj živahna, saj se zaključi v petek in se vsem strankam mudi, da jo čimbolj uspešno izvedejo. Danes bo za socialiste govoril pri Sv. Jakobu osrednji voditelj Bertoldi, jutri bo govoril za komuniste na Trgu Goldoni član vodstva stranke Alessandro Natta. Za demokristjane pa bo govoril jutri v Miljah poslanec Zanibelli.

Za Socialistično stranko Italije sta v soboto govorila v Medji vasi, Cerovljah in Mavhinjah Lucijan Volk, kandidat za pokrajinske volitve, in Srečko Colja, kandidat za nabrežinsko občino.

Volk je naglasil nenadomestljivo vlogo socialistov pri reformi družbenega ustroja kot tudi za reševanje problemov slovenske narodnostne skupnosti. Izrazil je absolutno nasprotovanje PSI komisarskim upravam in zato potrebo sporazuma z vsemi resnično demokratičnimi in naprednimi strankami o pokrajinskem programu, ki naj valorizira kmetijstvo in turizem ter druge gospodarske dejavnosti.

Srečko Colja je orisal dosedanje delo socialistov v nabrežinski upravi, obrazložil občinski program PSI in pozval volivce, naj se ne dajo zavajati po demagogiji drugih strank, ki dajejo svoje otroke v tujo šolo, kot je primer pri PSU.

V nedeljo sta za KPI imela volilne shode v Križu, na Kontovelu in na Proseku podpredsednik deželnega sveta Pittoni in Lucijan Volk.

Pittoni je poudaril zasluge socialistov, da se je izjalovil poskus preobrata v desno z razkolom PSU in onemogočila namera reakcije z represijo. Zasluga socialistov je, da je rešeno vprašanje 14.000 delavcev in sindikalistov, obtoženih po fašističnih zakonih zaradi sindikalne jeseni, kot je njih zasluga deželna [illegible] in statut delavcev. Pozval je zato slovenske in italijanske volivce, naj dajo večjo moč PSI.

Kandidat PSI v devinsko-nabrežinskem okrožju Lucijan Volk pa je opozoril volivce na povojno preteklost, ki je dokazala jalovost takšo zapiranja v nacionalistične rezervate kot tudi demagoškega protesta in opomnil na dejstvo, da se je le «od primera Hreščak» začelo reševanje problemov Slovencev in jih pozval, naj dajo svoj glas PSI za tako pokrajino, ki naj bo aktiven dejavnik socialnega, gospodarskega in kulturnega življenja in pobudnik za proučevanje in reševanje problemov njenega prebivalstva in njenega ozemlja.

Za PSI je govoril na Trgu Goldoni in Trgu Tra i Rivi časnikar Tullio Mayer, član pokrajinskega vodstva stranke. Omenil je, da sledijo volitve hudi vladni krizi, ki jo je povzročila s svojim nazadnjaškim stališčem PSU, ki je dejansko podprla tako imenovane «zmerne sile». Rekel je, da je PSI pristala na obnovo levosredinske vlade, samo da bi preprečila hujšo krizo in predčasne politične volitve, ki so jih hoteli oklicati konservativni krogi. Socialisti so hoteli s sodelovanjem v vladi uresničiti nekatere važne programske točke, kot so dežele, statut delavcev, amnestija, razporoka, reforma univerz in zdravstva. Mayer je tudi dejal, da PSI odločno ščiti pravice slovenske manjšine.

Parlamentarca KPI senator Sema in poslanec Škerk sta na srečanju s prebivalstvom Bazovice, na katerem so proučili komunistični zakonski načrt o pravicah slovenske narodne manjšine, ponovila, da se KPI obvezuje, da bo odločno nadaljevala akcija za rešitev vprašanj slovenske skupnosti v okviru načel, potrjenih v ustavi in v deželnem statutu.

Za PSIUP so govorili v nedeljo in včeraj L. Chersovani, E. Martone, Braida Silvestri, Jercog in Mervi. Vsi govorniki so ugotovili, da KD na svojih zborovanjih sploh ne omenja protosinhrotrona. Jercog in Mervi sta med drugim poudarjala, da so stranke leve sredine, ki vladajo v deželnem odboru in v glavnih krajevnih ustanovah odgovorne za to, da ni bilo razumevanja za vprašanja slovenske manjšine v deželi in da niso ničesar storili za njen razvoj.

Kandidati, aktivisti in simpatizerji Slov. skupnosti v dolinski občini so na sestanku v Borštu v zvezi z volilnim programom sprejeli resolucijo, v kateri ugotavljajo med drugim, da se je odločilno izboljšalo splošno ozračje za življenje in razvoj slovenske narodne manjšine pod Italijo. Obenem pa ne morejo mimo dejstva, da se nekatera nerešena vprašanja ne premaknejo naprej, čeprav so življenjske važnosti za skladen in vsestranski razvoj manjšine. Izražajo nadalje vso svojo solidarnost vsem delovnim ljudem, posebno še slovenskim šolnikom, ki zahtevajo uresničenje svojih pravic in pravic slovenske šole. Zahtevajo, da se končno ustanovi slovenska strokovna šola ter pozdravljajo prvi samostojni nastop Slovencev v Kanalski dolini na volitvah v občini Naborjet - Ovčja ves.

V nedeljo se je udeležilo zborovanja KD v Vidmu, na katerem je govoril zunanji minister Moro, močno zastopstvo tržaških demokristjanov. Moro je na zborovanju zagotovil, da se bo stalno zanimal za tržaška vprašanja in rekel, da bo imel Trst lahko važno vlogo v odnosih EGS z vzhodnimi državami. Na raznih zborovanjih KD so govorili v nedeljo in včeraj med drugimi podtajnik Belci, poslanec Bologna, inž. Tombesi, inž. Passagnoli in prof. Nodari.

Za PSU so včeraj govorili De Gioia, Lovero, Miani, Bercè, Lonza in Floridan, ki je obravnaval med drugim tudi vprašanja zaščite slovenske narodne manjšine.

Volilna zborovanja

PSI: Ob 11. uri v kinu «Moderno» pri Sv. Jakobu organizacijski tajnik, poslanec Gino Bertoldi, ob 12.30 na Trgu Marconi v Miljah (Bertoldi), ob 11.30 v Prebenegu in ob 12.15 v Mačkovljah (Pečenko) ob 11.30 v Repnu, ob 12. na Colu in ob 12.30 na Fernetičih (Silvester Škabar in Lucijan Volk), ob 18. uri pri Sv. Barbari (Marko Lah).

KPI: Ob 11. uri v naselju San Quirico pri Križu (Sema), ob 11. uri v Ul. del Veltro (Giuditta Lo Vullo). V Griži (Milje) bo ljudska veselica KPI, na kateri bosta govorila Bacicchi in Donadel ter nastopita zbor «Vesna» iz Križa in krajevna godba na pihala. Ob 15.30 bo na Opčinah v Prosvetnem domu proslava 100-letnice Lenina. Govorila bosta sen. Sema in poslanec Škerk, nastopili pa bodo pevski zbori iz Bazovice, Padrič in Trebč, ter šedenjska godba.

PSIUP: 11.30 Trg Marconi v Miljah (Chersovani in Franco), 10. Nabrežina, 11. Prosek, 11.30 Kontovel (Jercog in Monfalcon) ob 20. uri na Trgu Goldoni (Monfalcon in Luches).

KD: Ob 10.45 Opčine (Visintini, Moro), 11. Nabrežina (Marangon in Corberi), 11.30 Trg Perugino (Nodari in Dragan), 11.30 Žavlje (Fumani, Gombac), 12. Sesljan (D. Rinaldi).

PSU: Ob 18. uri v Cerovljah, 18.30 Štivanu, 19.30 Medjivasi (Floridan, Pahor in Zanevra).

PO PETKOVEM DRAMATIČNEM DOGODKU

Še eden aretiran v zvezi s prekupčevanjem mamil

Petkov dramatični tepež v Ul. Gioia vzdolž železniške postaje med agenti finančne straže in dvema prekupčevalcema z mamili, ko je eden od dveh, da bi se izmuznil financarjem, izstrelil iz samokresa štiri strele, dobiva počasi jasnejši izraz.

V nedeljo zvečer so namreč agenti finančne straže pod poveljstvom polk. Peceja in s sodelovanjem agentov javne varnosti ustavili in aretirali neko tretjo osebo, jugoslovanskega državljana, o katerem se zdi, da je zapleten v prekupčevanje z mamili z ostalima dvema. Po daljšem zasliševanju so osumljenega Jugoslovana pospremili v koronejske zapore, kjer je na razpolago sodnim oblastem.

Medtem pa je poveljstvo finančne straže sporočilo imeni obeh v petek zvečer aretiranih oseb pri železniški postaji ker so našli v njunem avtu 2,5 kilograma opija. Gre za dva Makedonca, Aleksandra Stimenova in Rista Stojanova, ki pa bivata v Belgiji.

Mladi avtomobilist do smrti povozil priletnega kolesarja

Ni še šla v pozabo vest o dveh strahovitih prometnih nesrečah, ki sta se pripetili med soboto in nedeljo, ko je prišlo sinoči, nekaj po 22. uri na pokrajinski cesti št. 14, ki pelje z Opčin proti Trebčam in Bazovici, do četrte smrtne prometne nesreče, katere žrtev je postal 70-letni Karel Pečar iz Gropade št. 49. Zdi se, da je 26-letni Ivan Križmančič iz Bazovice št. 49 vozil giulio 1300 TS 74529 iz Bazovice proti Trebčam, ko je sredi ceste nenadoma opazil Pečarja, ki je s svojim kolesom peljal v isto smer na sredi cestišča.

Križmančič ni utegnil pravočasno pritisniti na zavore, in s prednjim bočnim delom vozila strahovito treščil v zadnji del kolesa. Sunek je bil tako močan, da je vrgel priletnega Pečarja na cesto, kjer je obležal v mlaki krvi. Zaradi prebitja lobanje in izgube možganske snovi je bil Pečar na mestu mrtev.

Partizani in aktivisti NOB: spomnite se Cerknega !

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 30. maja 1970 se je v Trstu rodilo 14 otrok, umrlo pa je 9 oseb.

UMRLI SO: 63-letna Albina Udovicic por. Strain, 60-letni Albano Piaia, 86-letna Giorgina Benedetti por. Hrovatin, 66-letni Giuliano Donadel, 62-letni Achille Sgambati, 87-letni Nazario Grio, 69-letni Lodovico Hervatin, 10 ur stara Monica Zonta, 1 dan stara Massimiliana Zonta.

Dne 1. junija 1970 se je v Trstu rodilo 21 otrok, umrlo pa je 16 oseb.

UMRLI SO: 70-letni Gaspare German, 76-letna Luigia Zulia, 68-letni Ermenegildo Francia, 66-letna Angela Notarnicola vd. Caneva, 59-letna Giovanna Sosic vd. Zubin, 54-letna Francesca Lipez por. Maniago, 81-letna Amelia Piscianz por. Gerghi, 69-letna Viriginia Martinolich vd. Ulcigrai, 77-letna Maria Ritschel vd. Costanzo, 79-letni Francesco Gustin, 88-letna Gabriella de Beden, 51-letni Nereo Pontini, 64-letni Marcello Ferluga, 84-letna Anna Lemessich por. Faccini, 63-letna Maria Deo vd. Di Grazia, 76-letni Guido Nordio.

OKLICI: uradnik Giovanni Dapretto in gospodinja Fiorella Pauluzzi, carinski inšpektor Vittorio Rainis in prodajalka Silvia Giraldi, trgovec Giuseppe Guglielmino in gospodinja Antonietta Calavgana, nameščenec Mario Magris in prodajalka Liviana Colombin, geometer Giampaolo Medda in uradnica Carmela Giacobbe, električni varilec Umberto Giovanoni in fotografka Adriana Rebetz, nameščenec Gualtiero Bin in optik Maria Celic, komercialist dr. Gianfranco Ciani in univ. študentka Alenka Križnič, geolog dr. Giorgio Longo-Salvador in učiteljica Alessandra dr. Godina, financar Guerrino Bulgarelli in gospodinja Lucia Degrassi, električar Giuseppe Visentini in bolničarka Erminia Bucconi, uradnik Roberto Brandolisio in uradnica Elisabetta Penta, financar Antonoi Palmas in gospodinja Angela Corrente, delavec Teodoro Miliani in prodajalka Vittorina Puggiotto, asistent na univerzi dr. Franco Quadrifoglio in univ. študentka Mirella Merson, mehanik Domenico Decillis in prodajalka Ester Cociancich, brivec Pasquale D'aniello in zobozdravniška asistentka Nives Bassanese, gasilec Dario Framalico in prodajalka Rosa Maria Totaro, zidar Giovanni Skabar in delavka Giovanna Arland, uradnik Furio Ramani in uradnica Maria Angela Scarazzato, mehanik Roberto Bressani in prodajalka Adriana Visintini, karabinjer Domenico Saccon in gospodinja Ivana Tel, uradnik Gianfranco Vaglio in učiteljica Margherita Boato, mehanik Rodolfo Mikesch in nameščenka Maria Calzi, zastopnik Claudio Palazzo in uradnica Marcella Rernetti, uradnik Gianpaolo Franzot in učiteljica Loredana dr. Videri, študent Arturo Arturi in študentka Marina Bartolucci, geometer Salvatore Chiriaco in uradnica Maria Rosa Frausin, električar Edoardo Danieli in uradnica Nevenka Grilanc, tehnični uradnik Paolo Orlandini in učiteljica Luisa Spanghero, delavec Francesco Destefano in delavka Adriana Tracogna, mehanik Ermanno Cescutti in delavka Cinthya Murri, uradnik Bruno Fonda in uradnica Lida Fabbro, železničar Doro Nefat in delavka Mariarosa Buosi, uradnik Roberto Lombardo in uradnica Graziella Stocca, delavec Tullio Mioch in bolničarka Loredana Batti, uradnik Carlo Antonini in uradnica Annamaria Tromba, arhitekt dr. Giuseppe Franca in učiteljica dr. Paola Barbieri, železničar Silvio De Felice in gospodinja Maria Fakuc, mehanik Sergio Rossetto in gospodinja Silvana Bussanich, uradnik Sergio Dagostini in uradnica Fiorella Rochelli, industrijski izvedenec Roberto Rugo in delavka Concetta Cariello, skladiščnik Branco Giuseppe Cufar in nameščenka Lucia Filippi.

Včeraj-danes

SEBOFLEX

VSE ZA KINO IN FOTOGRAFSKI MATERIAL
Trst, Ul. Mazzini 53 Tel. 733-361

Prijatelje in znance naprošamo da nas obiščejo

URARNA ZLATARNA

LAURENTI

Trieste Trst, Largo Santorio 4

BIRME 1970

Velika izbira ur in zlatnine
Presenetljivo velika izbira ur «SEIKO»

Poseben popust

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)

All'Atalanta, Istrska ulica 7. Al Galeno, Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan). De Leitenburg, Trg S. Giovanni 5. Mizzan, Trg Venezia 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)

A. Barbo, Trg Garibaldi 4. Di Gretta Ul. Bonomea 93. Godina All'Igea, Ul. Ginnastica 6. G. Papo, Ul. Felluga 46 (Sv. Alojz).

SLOVENSKE SREDNJE ŠOLE
na Tržaškem

PROSLAVLJAJO 25-LETNICO OBNOVITVE NAŠIH ŠOL

S PRIREDITVIJO, KI BO V KULTURNEM DOMU V TRSTU,
DANES OB 17. URI

Prodaja vstopnic eno uro pred predstavo v Kulturnem domu

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO KONTOVEL

gostuje danes, 2. junija ob 15.30 (po jugoslovanskem času) v Šentjakobskem gledališču v Ljubljani z veseloigro Valentina Katajeva

DAN ODDIHA

Dramski oder
p.d. «Ivan Cankar» Sv. Jakob - Trst

V petek, 5. t. m. ob 21. uri v dvorani p. d. «I. Cankar», Ul. Montecchi 6, IV. nadstr. premiera

PARTIZANSKI MITING

v dveh delih

Po avtentičnih besedilih tekst napisala: P. Bibič — M. Belina

Režija: Sergej Verč
Scena: Ivan Verč

Nastopajo: V. Lavrenčič, O. Čuk, J. Kufersin, S. Sancin, S. Verč.

GLASBENA MATICA — TRST
Jubilejna sezona 1969-1970

V četrtek, 4. junija ob 20.30 v mali dvorani Kulturnega doma

II. ZAKLJUČNA AKADEMIJA

Sodelujejo gojenci - solisti

Spored obsega skladbe za solopetje, klavir, violino, čelo, klarinet, rog in trobento.

Vljudno vabljeni !

PROSVETNO DRUŠTVO V SKEDNJU

vabi k predavanju

Cortina, biser Dolomitov

ki bo v torek, 9. t.m. ob 20.30 v društvenih prostorih.

Predavanje Selme Micheluzzi bodo spremljali krasni barvni diapozitivi.

Vabljeni ! Vstop prost !

SLOVENSKI KLUB vabi vse svoje člane na

II. redni občni zbor

ki bo v torek, 9. junija 1970 ob 20.30 z naslednjim dnevnim redom:

Poročilo predsednika
Poročilo blagajnika
Poročilo nadzornega odbora
Diskusija
Volitve
Razno

Vabilo velja tudi za osrednje prosvetne in kulturne ustanove prosvetna društva in tisk.

Prosimo za številno udeležbo in točnost.

ODBOR

Skupna vaja vseh mešanih in moških zborov ob spremljavi godbe na pihala bo v torek, 9. junija ob 21. uri v PROSVETNEM DOMU na Opčinah.

Slovenska prosvetna zveza

OBVESTILO SINDIKATA SLOVENSKE ŠOLE

Sindikat slovenske šole v Trstu vabi vse člane (učitelje in profesorje) na sindikalno zborovanje, ki bo v petek, 5. junija ob 17. uri v Gregorčičevi dvorani v Ulici Geppa 9. Na dnevnem redu bodo zelo važna vprašanja, zato priporoča točno in polnoštevilno udeležbo.

Razna obvestila

Starše in učitelje obveščamo, da so v Tržaški knjigarni v Ul. Sv. Frančiška na ogled in za naročilo slike združenega otroškega pevskega zbora, ki je učinkovito zaključil jubilejno prireditev osnovnih šol ob 25. obletnici obnovitve.

V nedeljo, 31. maja sta se poročila

BREDA JANEŽIČ
in
NEREO KRAŠOVEC

Obilo sreče na skupni življenjski poti želi novoporočencema

prosvetno društvo «SLAVEC»

Mali oglasi

«CITROEN» — mehanična delavnica Samarittani in Miceo in prodaja nadomestnih delov. Ul. Rittmeyer 4/a.

PEKARNA iz okolice nujno rabi pekovskega mojstra, vajenca in dekle prodajalko staro 15-18 let. Naslov na upravi lista.

PRODAM MEDVEDA z nagačeno glavo (2 m velik). Jenko Metka, Ljubljana, Oražnova 17.

PRIZNANO mednarodno podjetje išče prodajalke, kvalificirane vodje oddelka, vajenke z znanjem slovenščine in srbohrvaščine. Dobri pogoji. Telefonirati na št. 36-231.

PRIZNANO podjetje išče izkušenega urarja, zlatarja in vajenca za zlatarja, možnost specializacije. Telefonirati na št. 36-231.

ODDAMO v najem hotel - restavrant v Sesljanu. Telefonirati na št. 28-926.

UGODNO PRODAM zelo dobro ohranjeno družinsko hišo (voda, elektrika), čudovit planinski kraj, ob glavni cesti, 12 km od Bovca proti mejnemu prehodu Predel. Ogled 7. 6. 1970 med 10. in 16. uro. Naslov na oglasnem oddelku Primorskega dnevnika.

PRIZNANO MEDNARODNO PODJETJE išče prodajalke, kvalificirane vodje oddelka, vajenke z znanjem slovenščine in srbohrvaščine. Dobri pogoji. Telefonirati na št. 36-231.

PRIZNANO PODJETJE išče izkušenega urarja, zlatarja in vajenca za zlatarja. Možnost specializacije. Telefonirati na št. 36-231.

OBVESTILO

Obveščamo vse profesorje slovenščine višjih in nižjih srednjih šol, da bo sestanek s predavanjem, ki bi moralo biti 15. maja, v četrtek, 4. junija ob 18. uri v šoli v Rojanu.

Razstave

V umetnostni galeriji «Loža» v Kopru, Titov trg 4 je od 14. maja do 10. junija razstava del Vena Pilona. Otvoritev razstave bo danes ob 18. uri. Urnik vsak dan od 9. do 13. ter od 16. do 19. ure. V nedeljo po poldne zaprto.

V umetnostni galeriji «Il Tribbio» bo od 19. maja do 3. junija razstavljala svoja olja slikarka Izma Cavat.

Na Združenju italijanskih učiteljev Furlanije - Julijske krajine v Ulici Pollonio 5 razstavlja od 27. maja do 7. junija Jolanda Rosini. Otvoritev razstave danes ob 18. uri.

V dvoranici Avtonomne letoviščarske in turistične ustanove v Sesljanu je razstava del Pabla Picassa iz zasebnih zbirk.

Šolske vesti

UČENCI OSNOVNE ŠOLE NA REPENTABRU vabijo starše in prijatelje mladine na zaključno šolsko prireditev, ki bo v osnovni šoli na Repentbru danes, 2. junija ob 17. uri. Na sporedu bodo prizorčki, petje in plesi.

Darovi in prispevki

Ob 30. obletnici smrti Friderika Coka darujejo žena Dora in hčerki Adrijana in Neva z družinama 5000 lir za šolo-spomenik NOB v Cerknem. Ob prvi obletnici smrti Edija Martinuzzija daruje Ada Biekar 1000 lir za prosvetno društvo Skedenj. V počastitev spomina ob tretji obletnici smrti mame Ane Pečar in očeta Josipa Pečarja daruje sin Mirko 1000 lir za prosvetni don v Bazovici. V počastitev spomina in namesto cvetja na grob pok. Draga Racmana so darovali za športno društvo Zarja v Bazovici Marija in Bruno Kralj 2000, družina Franc Cufar 2000, družina Anton Pečar 2000 in Marija Svetko Cufar 2000 lir. Namesto cvetja na grob Anice Angelini daruje Anica Ostrouška 2000 lir za športno društvo Polet. Namesto drugega cvetja na grob Justu Peganu darujejo vdova Zeta in vaščani iz Saleža 15.000 lir za prosvetno društvo Rdeča zvezda in 12.000 lir za športni krožek Kras.

Namesto cvetja na grob pok. Draga Racmana iz Padrič, daruje družina Milkovič - «Fajgljevi» iz Gropade 1000 lir za šolo - spomenik v Cerknem.

V spomin Ane Berginc in Marije Barič daruje družina Počkaj 1000 lir za šolo - spomenik v Cerknem.

V počastitev spomina pok. Justa Pegana daruje Vojko Kocman 2000 lir za športni krožek Kras.

Namesto cvetja na grob pok. Vladimira Starca v Ljubljani iz Barkovelj daruje 1000 lir L. M. za Dijaško matico.

Namesto cvetja na grob pok. Draga Racmana daruje Grgič Stanko, Padriče 23, 1000 lir za športno združenje Gaja.

Gospa Olga Gulič daruje 4000 lir za Glasbeno matico.

V počastitev spomina pok. Ane Berginc darujeta Anica Skabar in Alma Reschitz po 1000 lir za spomenik partizanske šole v Cerknem.

Slovensko prosvetno društvo Tabor-Opčine prispeva za šolo-spomenik NOB v Cerknem znesek 106.000 lir nabran s prostovoljnimi prispevki ter izkupičkom predstave srečanja s partizanskimi učitelji.

Odbor se toplo zahvaljuje darovalcem in vsem, ki so pomagali, da je prireditev lepo uspela. Posebna zahvala pevcem in pevovodji zbora Vas'lij Mirk, otroškemu zboru s Proseka Kontovela in openskemu pevskemu zboru.

SOŽALJE

Ob tragični smrti Franca Kuzmiča in njegovega 4-letnega sinčka Mirjana izrekajo vaščani hudo prizadeti družini iskreno sožalje.

Kino

Nazionale 15.00 «Gester 70». Prepovedano mladini pod 18. letom.
Eden 15.00 «Toh, è morta la nonna». Irena Adgemova, Carole Andrée. — Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Fenice 15.00 «Quarta parete». Peter Lawford. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Grattacielo 15.30 «Femmine insaziabili». L. Paluzzi, N. Machiavelli, Dorothy Malone, Robert Hoffman. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Excelsior 15.00 «I due nemici». Alberto Sordi, David Niven.
Ritz 15.30 «Puro siccome un angelo, papa mi fece monaco ... di Monza». Lando Buzzanca.
Filodrammatico 15.00 «L'amore questo sconosciuto». Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Alabarda 14.30 «Sono Sartana il tuo becchino». John Garko, Klaus Kinski. Colorscope.
Aurora 16.30 «Il giovane normale». Prepovedano mladini pod 14. letom.
Cristallo 15.00 «L'uccello dalle piume di cristalo». Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Capitol 15.00 «Indagine su un cittadino al di sopra di ogni sospetto». Gian Maria Volontè, Florinda Bolkan. Technicolor. — Prepovedano mladini pod 14. letom.
Moderno 15.00 «Jerrissimo». Jerry Lewis in Peter Lawford.
Impero 15.00 «Un uomo chiamato cavallo». Richard Harris.
Vittorio Veneto 15.00 «Il circo». Charlie Chaplin.
Ideale 14.30 «Quel caldo maledetto giorno di fuoco». John Ireland in Montgomery Wood. Technicolor.
Abbazia 15.00 «La collina degli stivali». Terence Hull, Bud Spencer, Wood Strode.
Astra 15.00 «Il prof. dott. Guido Tersilli, primario della Clinica Villa Celeste, convenzionata con le mutue». A. Sordi.

KINO NA OPČINAH

danes ob 15. uri Technicolor Panavision film:
«LO SBARCO DI ANZIO»
Igrajo: Peter Falk, Giancarlo Giannini, Reni Santoni, Elsa Albani.

KINO «IRIS» PROSEK

danes ob 16. uri Cinemascope barvni dramatični film :
«UN ESERCITO DI 5 UOMINI»
Igrajo: Peter Greaves, Bud Spencer, Tetsuro Tomba

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo Slovenec - Boršt priredi v dneh 14. in 15. junija letos proslavo 70-letnice svojega delovanja.

Izleti

SPDT organizira danes, 2. junija, spomladanski izlet na Volnik s piknikom pri Malem Repnu. Ob 14.30 bo ogled zanimivega kraškega botaničnega vrta pod vodstvom dr. Stanislava Budine. Odhod ob 8.30 s Trga Oberdan z osebnimi avtomobili. Kdor si hoče samo ogledati botanični vrt, naj počaka pred gostilno v Malem Repnu ob 14.30. Izlet je posebno primeren za mladino.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi našega dragega moža, očeta in nonota

Draga Racmana

Posebna zahvala č. g. župniku, pevskemu zboru, darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so na kateri koli način počastili spomin pokojnika.

Družini Racman in Oblati

Padriče, 2. junija 1970.

Dokončal je življenjsko pot naš nadvse dragi mož, papa, brat, svak, stric

IVAN REBULA

upokojeni kapelnik JLA — borec NOV od 1941

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 3. junija 1970 ob 16.30 uri na pobreškem pokopališču v Mariboru.

Žalujoči: žena Mara, hčerka Dušica z družino in drugo sorodstvo

Maribor, 2. junija 1970

Sporočamo žalostno vest, da nas je po dolgi bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

FRANC GUŠTIN

Pogreb nepozabnega pokojnika bo danes ob 11. uri iz glavne bolnišnice na domače pokopališče na Repentabru.

Žalujoči žena, sinovi, hčerka in drugi sorodniki

Trst, Veliki Repen, 2. junija 1970.

Sporočamo žalostno vest, da je s svojim 4-letnim sinčkom Mirjanom preminil član našega zbora

FRANC KUZMIČ

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Prosvetno društvo «Valentin Vodnik»

Dolina, 2. junija 1970.

PROSLAVE 25. OBLETNICE OBNOVITVE SLOVENSKE ŠOLE V NABREŽINI

Učenci srednje šole, osnovnih šol in vrtca priredili lep kulturni spored in razstavo

Šolska dvorana polna navdušenega občinstva - Prof. Maks Šah v svojem nagovoru tudi tokrat pozabil na ustanovitev šol med NOB

Po vseh šolah se vrstijo zaključne prireditve in proslave 25. obletnice obnovitve slovenskega šolstva. Tako je bila proslava 25. obletnice naše šole v nedeljo popoldne v Nabrežini, ki so jo v dvorani osnovne šole priredili učenci osnovnih šol v Nabrežini, Šempolaju in Mavhinjah, srednje šole «Igo Gruden» in otroškega vrtca v Nabrežini. V okvir prireditve spada tudi lepa šolska razstava v treh učilnicah osnovne šole: risbe, okraski, ročna dela, ki pričajo o marljivosti in nadarjenosti kraških dečkov in deklic, pa tudi o visoki ravni slovenskih šol in prizadevnosti šolnikov. Omahljivci, slovenski starši, k sreči, vedno bolj redki, ki ne zaupajo še slovenski šoli, bi si morali ogledati take razstave in se udeležiti prireditev, na katerih nastopajo naši šolski otroci.

Dvorana osnovne šole v Nabrežini je bila polna, natrpana in marsikdo je moral ostati v veži. Poleg didaktičnih ravnateljev in ravnateljev nekaterih srednjih šol, učiteljev in profesorjev, ki poučujejo na šolah v devinsko - nabrežinski občini, so se prireditve udeležili poslanec Albin Škerk, župan dr. Drago Legiša, šolski nadzornik Oskar Bole, dr. Ivan Baša in župnik Srečko Rejc.

Goste, šolnike, starše in učence je pozdravil prof. Maks Šah, ki je imel kratek govor o važnosti in vlogi slovenske šole ter pomenu 25. obletnice njene obnovitve. Šola in izobrazba, je dejal, sta z narodovim življenjem tako tesno povezana, da si nemotenega narodovega življenja in napredka brez šole v lastnem jeziku sploh misliti ne moremo. Naš narod ne pozna nepismenih, in to je zasluga naše šole. «Zgodovina slovenskega šolstva je pisana v trpljenju, s solzami, pa tudi v krvjo. Živo srebro utripanja slovenske šole se je dvigalo in doseglo zavidljive višine in uspehe, pa tudi mračne dobe, ko se je zdelo, da so narodu zapisali smrt. Obsodbe so bile tako velike, da bi klecnil narod velikan, slovenski narod pa je zdržal». Ko nismo imeli lastnih šol, ali pa niso bile slovenske, so bile matere učiteljice in šola vsaka družina. Po dolgem trpljenju je prišla zmaga svobode in slovenska beseda se je vrnila v šole. «Kot je bilo veliko navdušenje pred 25. leti, tako mora biti velika naša vztrajnost, da bomo to šolo, ki je šla skozi toliko preizkušenj, še bolj ljubili, še bolj spoštovali, cenili in branili». Ob zaključku svojega nagovora se je prof. Šah zahvalil vsem, ki so kakorkoli doprinesli v korist slovenski šoli, in staršem, ki svoje otroke zaupajo slovenski šoli. Kot običajno, pa je seveda prof. Šah zamolčal ustanavljanje in delovanje šol med samo narodnoosvobodilno borbo.

Sledil je kulturni spored, ki so ga lepo izvedli otroci iz nabrežinskega vrtca, učenci osnovnih šol v Nabrežini, Šempolaju in Mavhinjah ter dijaki srednje šole. Prvi so nastopili najmlajši z recitacijo «Pomlad» in 4 pesmicami, učenci iz mavhinjske šole so izvedli recitacijo «Oče, mati, zemlja», iz nabrežinske šole pa recitacijo «Kras, tam okoli Nabrežine» in dve pesmi ob spremljavi Orffovega instrumentarja. Zbor srednje šole je zapel tri pesmi, nato so učenci srednje šole v narodnih nošah prikazali sliko «Jadranski biseri», dijakinje so zarajale po napevu «Prelepa Gorenjska», dijaki so uprizorili vaje s palicami, nato pa dijaki in dijakinje humoristični prizorček A. Cjaka «Patent». Občinstvo je bilo zelo zadovoljno in je navdušeno ploskalo.

Polna dvorana občinstva na proslavi 25. obletnice slovenske šole v Nabrežini

ZA JAHTE IN MOTORNE ČOLNE

V Izoli so včeraj odprli pomorski mejni prehod

Računajo, da se bo letos ustavilo ob slovenski obali nad 10.000 tujih jaht in motornih čolnov

V Izoli so včeraj zjutraj odprli sezonski pomorski mejni prehod za jahte in motorne čolne. Ob prisotnosti predstavnikov izolske občine ter občinskih in obalnih organizacij je odprl prehod predsednik izolske občinske skupščine Jernej Humar.

Potreba po takem objektu je bila iz leta v leto večja, saj je samo lani pristalo ob pomolih na mejnih prehodih v Kopru in v Piranu nad 9 tisoč jaht in motornih čolnov, od tega samo v Piranu okrog 7 tisoč. Izolski mejni pomorski prehod bo torej znatno razbremenil Koper in Piran, saj računajo, da bo letos obiskalo slovensko obalo že nad 10 tisoč tujih jaht in motornih čolnov. Novi mejni prehod v Izoli bo zlasti pomemben za tržaške turiste in izletnike, saj znaša dolžina morske poti med Izolo in Trstom okrog 6 morskih milj, to razdaljo pa lahko prevozi hitri motorni čoln v desetih minutah. Mnogi motorizirani turisti, ki izgube poleti v prometnih konicah ure in ure s čakanjem po blokih in na cestah, se bodo, seveda če so lastniki čolnov, raje odločili za neprimerno krajšo in hitrejšo pot po morju. Turistični strokovnjaki menijo, da bo Izola v letošnji sezoni prevzela okrog 30 odstotkov vseh mejnih pomorskih prehodov na slovenski obali. Prav zaradi tega so na pomolu postavili črpalke za gorivo in vodo, ljubljanska Prehrana pa bo tuje turiste zalagala z blagom iz svojega konsignacijskega skladišča.

V SOBOTO POPOLDNE V TRŽIČU

Ladja «Lily Prima» srečno pristala v svojem elementu

Prevažala bo petrolej in sipke tovore - 137.000 ton bruto nosilnosti - Govor dr. Cortesija in kap. Laura

V tržiški ladjedelnici «Italcantieri» so v soboto popoldne splavili 137.000-tonsko petrolejsko ladjo «Lily Prima», ki jo gradijo za palermsko družbo «Elios S.p.A. di Navigazione» iz Laurove skupine. Na prosto kobilico so takoj zatem postavili prvi sestavni del nove enake ladje za istega ladjarja. Laurova skupina je pred kratkim poleg teh dveh enot naročila pri Italcantieri še štiri hitre motorne ladje za prevažanje splošnih tovorov po 12.660 ton bruto nosilnosti: v ladjedelnici v Sestriju so zgradili dve enoti, «Gazzella» in «Tigre», od katerih so prvo izročili v preteklem aprilu medtem ko drugo šele pripravljajo, v ladjedelnici v Castellamare di Stabia pa gradijo ostali dve, to je «Capriolo», ki je tik pred splavitvijo (najavljen je dan 6. junija) in «Cervo».

Sobotne slovesnosti v Tržiču so se udeležili ladjar A. Lauro, njegova snaha Lily Lauro - botrica, inž. E. Lauro, predsednik in delegirani upravitelj «Italcantieri» dr. Cortesi ter številne druge osebnosti.

Dr. Cortesi je ob splavitvi naglasil, da je tržiška ladjedelnica v zadnjih dveh in pol mesecih opremila 140.000-tonsko ladjo «Esso Augusta» in zgradila drugo veliko enoto, 137.000-tonsko «Lily Primo», vendar pa bi lahko naredila mnogo več, če ne bi bilo stavk: v ladjedelnici se namreč občutijo tudi stavke, ki jih delavstvo uprizarja drugod v državi in v najrazličnejših vejah industrijske proizvodnje. Glede novega izdelka je govornik naglasil, da je to največja tovrstna ladja ne le v Laurovi, ampak v celotni italijanski trgovinski mornarici. Zgrajena je za prevažanje petroleja ali rude, to je za plovbo pod stalno obtežitvijo. Nato je dr. Cortesi omenil še druga Laurova naročila obratom «Italcantieri», ki obsegajo kakor omenjeno šest ladij v skupni tonaži nad 300.000 ton bruto nosilnosti. V vsem povojnem času je Laurova skupina doslej naročila pri «Italcantieri» še 20 drugih ladij v skupni tonaži okoli 600 tisoč ton, vendar le v tirenskih obratih: v Sestriju, Muggianu, Livornu in Catellamaru. Na Jadranu je Laurova skupina naročila zadnji dve ladji (12.000-tonski petrolejski enoti «Fede» in «Lavoro») pred 32 leti. Po drugi strani pa ima Laurova skupina velike zasluge v pomorskem prometu s Trstom, saj je v tem pogledu najvažnejši zasebni pobudnik iz Italije.

Nato je spregovoril kap. Lauro, ki se je tudi spomnil gradnje prvih dveh novih ladij za Laurovo floto v Trstu leta 1938: skupina je takrat imela za seboj že dvajset let «plovbe» po vseh morjih, a le s plovili druge roke. S sobotno splavitvijo je Laurova flota prejela svojo 35. novozgrajeno enoto, medtem ko so nadaljnje štiri ladje v gradnji. Skupina pa ima v načrtu še nadaljnje povečanje lastnega ladjevja.

Govornik je naglasil, da bi morala Italija voditi bolj elastično politiko v pomorstvu in odpraviti breme, ki ga predstavljajo vsakoletna izplačila v tujih valutah za storitve, ki jih za italijansko gospodarstvo opravljajo tuja trgovinska ladjevja. V resnici je «pomorska zavest» v Italiji še vse premalo razvita tako v vladnih krogih kakor tudi med širokim občinstvom. Probleme pomorstva bi morali pristojni krogi primerno propagirati, domača industrija pa bi morala doseči razvojno stopnjo, ki bi ji omogočala uspešno konkuriranje tujim ladjedelnicam tako glede kakovosti izdelkov kakor tudi glede cene. Ladjarska industrija pa bi morala doseči poleg tega takšno stopnjo popolnosti, da bi tudi domači obrati lahko opravljali najrazličnejša popravila na ladjah, ne da bi morale te pluti na primer v Palermo, kjer razpolagajo z dokom za velike enote, ali celo v tujino.

Država bi morala nadalje proučiti vprašanje finansiranja domačega ladjedelstva in vprašanje kreditiranja novih gradenj; na Japonskem na primer so doslej priznavali za nove gradnje do 80 odst. kredita po obrestni meri 5,5 odst. in proti povračilu kreditov v osmih letih. Pri nas pa se dogaja ravno nasprotno, je nadalje naglasil Lauro, da se še opuščajo doslej veljavne olajšave: k temu je treba dodati pomanjkanje finančnih sredstev in splošno omejevanje kreditov, kar vse močno omejuje konkurenčno sposobnost italijanske flote v primeri s tujimi. Isto velja tudi za nekatera vprašanja davčne narave.

Na koncu je Lauro očital stavkajočim delavcem, da bi bila morala ladjedelnica izročiti «Lily Primo» februarja letos in vse kaže, da bo do izročitve prišlo le v oktobru, to je osem mesecev po sklenjenem roku. Delavce pa tudi pomorščake je povabil, naj se sicer borijo za višje prejemke in izboljšave v delovni pogodbi, ampak naj ne postavljajo pretiranih in neupravičenih zahtev, saj se jim delovni pogoji stalno izboljšujejo tudi zaradi uvajanja avtomatizacije v delavnice in na ladje.

V Mačkovljah uspel «praznik češenj»

Kot vsako leto je bil tudi letos v nedeljo popoldne v Mačkovljah že tradicionalni praznik češenj. Praznika se je udeležilo veliko število domačinov, vaščanov iz breških vasi ter Tržačanov, ki so sledili z zanimanjem kulturnemu sporedu. V imenu prireditvenega odbora je navzoče pozdravil domačin dr. Lojze Tul, medtem ko pa je prof. Marjan Bajc imel priložnostni govor je prosvetno - kulturni program, pri katerem so sodelovali mladinski ansambel Lojzeta Hledeta iz Števerjana, moški zbor Fran Venturini od Domja, ki je pod vodstvom Cveta Marca zapel pesmi «O Krasu», «Ob večerni uri», «Na trgu», «Na dan», «Žabe», «V boj v boj». Folklorna skupina mlajših iz Boršta, ki jo vodi Berto Baročič je ob spremstvu harmonikarja Bruna Bajta zaplesala nekaj narodnih plesov. V zadnji točki sporeda je nastopil ansambel «Rokovnjačev» iz Ljubljane.

Mladi in starejši pari so se zavrteli na plesišču do pozne ure. Na prazniku niso manjkale čošnje, katere na žalost niso bile preveč dobre, boljše pa so bile klobase in čevapčiči, ki so jih pekli na ražnju mladinci iz Doline. Za ljubitelje dobre kapljice pa je bilo pri stojnicah zelo dobro domače mačkovljansko vino.

Praznik je dobro uspel kljub vremenu, ki je na žalost zopet nagajalo.

M. M.

Smrt zavednega Šempolajca

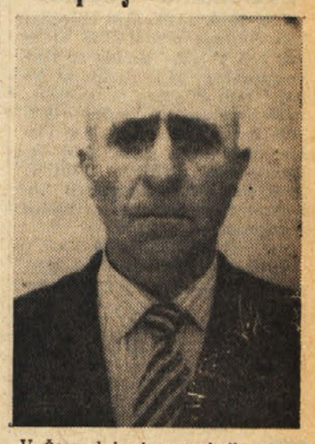

V Šempolaju je zamahnila smrtna kosa in pretrgala nit življenja naprednemu delavcu, ki je bil znan kot človek mirnega značaja in vsakomur dober prijatelj. Dne 9. maja se je tiho poslovil od sveta Josip Župančič. Kot ni bilo hrupno njegovo življenje, tako se je tudi v tišini umaknil v nepovratek.

Pokojni Pepi se je rodil 29.9.1901 v Šempolaju, v kraju, ki se ponosno dviga nad Nabrežino, katere panorama se razprostira tja do furlanskih nižin. Tudi pokojnik je znal ceniti lepoto svojega rojstnega kraja, saj je v prostem času marsikatero uro preždel v zelenilu naših ograd ter srkal blagodejni eliksir zdravega, gorskega zraka. Bil je pač ljubitelj vsega, kar je lepo in plemenito, navduševal se je poleg narave tudi za petje in ostalo prosvetno izživljanje.

Kot delavec, bil je cestar pri pokrajinski cestni upravi, se je živo zanimal za vse delavske napore, za dosego dostojnejšega proletarskega življenja. Le sebi samemu ni uspel doseči pravočasno zaslužnega pokoja: šele pred nekaj meseci mu je mala pokojnina iztisnila lopato iz rok. Za časa NOB je bil pregnan v Nemčijo, od koder se je vrnil še trdnejši borec za socialne in narodne pravice. Zvest naročnik Primorskega dnevnika je časopis vestno prebiral ter nato v naravi razmišljal o svetovnih in domačih dogodkih. Večkrat ga je spremljal Viljam, sinček pokojnikovega nečaka, ki je bil izredno navezan na rajnkega. «Stric Pepi» je pač znal malčku bistriti otroško domišljijo.

S sestrami Lojzko, Pepko in Marijo ter vsemi sorodniki sočustvujejo vsi znanci in prijatelji, svojcem naročnika pa izreka sožalje tudi Primorski dnevnik.

OBČAN

ZAHTEVA SENATORJEV KPI IN PSIUP V 1. KOMISIJI

Oddaje radia «Trst A» naj nadzorujejo predstavniki slovenskega prebivalstva

Polemičen poseg tržaškega senatorja Seme - O zakonskem osnutku, ki ureja položaj tržaških radijskih postaj, bo razpravljal senat na plenarnem zasedanju

Pred kratkim so v prvi senatni komisiji, ki se ukvarja z radijskimi in televizijskimi oddajami, razpravljali o zakonskem osnutku, ki obnavlja konvencijo med predsedstvom italijanske vlade in družbo RAI-TV o slovenskih in italijanskih oddajah tržaškega radia.

V razpravo je med drugimi posegel tudi tržaški senator prof. Paolo Sema (KPI), ki je v svojem posegu načel važno vprašanje o nujnosti ureditve nekaterih vprašanj, ki zadevajo kulturno raven slovenskih oddaj radijske postaje «Trst A» in potrebi po ustanovitvi posebne slovenske televizijske oddaje v naši deželi.

V začetku svojega posega je Sema v polemiki s poročevalcem Signorellom, ki je bil mnenja, da gre za nevažen in omejen ukrep, poudaril, da gre predvsem za vprašanje, ki izhaja iz londonske spomenice o soglasju, ki je bila podpisana 5. oktobra 1954. «Kot vam je znano», je dejal, «vsebujejo priloge k spomenici točna določila o pravicah italijanskih državljanov slovenske narodnosti v deželi. Poleg tega pa gre tudi za kulturno in moralno dolžnost, ne samo do Slovencev v deželi Furlaniji - Julijski krajini, temveč tudi do Jugoslavije. In sicer za oddaje v slovenščini, kakor tudi tiste v italijanskem jeziku.»

Sema je nato omenil načrt CIPE iz leta 1966, ki so ga komunisti kritizirali iz gospodarske plati, ker predvideva zaporo ladjedelnice sv. Marka, vsebuje pa tudi obvezo o potenciranju tržaške radijske postaje, tudi z ustanovitvijo posebnega televizijskega oddajnika v Trstu. Minila so štiri leta in na tem področju ni bilo ničesar storjenega. Prav bi bilo, po Semovem mnenju, da bi komisija med razpravo o omenjenem zakonskem ukrepu upoštevala vse te informacije.

Tudi s finančne plati ni zakonski osnutek dovolj jasen. Sema je omenil nujnost razširitve naprav in struktur tržaške radijske postaje, do česar ni prišlo. Omenil je tudi proteste radijskih uslužbencev, umetniških sodelavcev in njihovih strokovnih organizacij in dalje navedel primer, da so druge italijanske radijske postaje povečale število svojih uslužbencev, medtem ko se je to število v Trstu skrčilo. Zato pa morajo v nekaterih primerih prihajati v Trst tehniki iz drugih krajev države, ker jih tu primanjkuje. Sploh je organik, ki naj bi zagotavljal kvalitetne oddaje za dvanajst ur slovenskih in tri ure italijanskih oddaj, nezadosten.

O oddajah v slovenščini je Sema dejal, da so «skromne tako po kulturni kakor po politični plati» in nadaljeval: «Naše oddaje bi v tako delikatnem sektorju morale biti kulturno, znanstveno in umetniško angažirane, kar niso, in tudi dostojne. Posebno so degenerirale oddaje v slovenskem jeziku. Prav zato pa bom začel vprašanje nadzorstva nad oddajami».

«Oddaje v slovenščini poslušajo, poleg Slovencev pri nas, tudi v Sloveniji in drugih republikah Jugoslavije, kjer so radijske in televizijske oddaje kulturne vrednosti in na visoki ravni. Tudi oddaje v italijanskem jeziku so dobre. Mi si pa s svojimi oddajami ne delamo časti», medtem ko bi te morale biti tehnično in kulturno neoporečne, «navdihnjene s široko odprtostjo do velikih vprašanj, kulture, znanosti in mednarodne politike, kakor — razumljivo — tudi prepojene z ideali demokracije in živim izročilom osvobodilnega boja».

V Trstu se razpravlja o sodobnih kulturnih vprašanjih mednarodnega značaja in RAI-TV bi morala, posebno v svojih slovenskih oddajah, ta položaj odražati. Vendar ni tako in vse kaže, da v bližnji prihodnosti ne bo velikih sprememb. Pri tem je Sema dejal, da ne bo govoril o sicer kočljivem vprašanju notranjih odnosov v radijski postaji in političnih stališčih tistih, ki jo upravljajo, temveč predvsem o nadzorstvu in posebni nadzorni komisiji, točneje, njeni sestavi.

Po Semovem mnenju bi morali biti člani komisije, ali vsaj njihova večina, Slovenci. «Gojim do vas globoko spoštovanje,» je nadaljeval, «toda vprašujem se, če lahko kdo v vaši sredi z mirno vestjo izjavi da bi lahko nadzoroval in izboljšal slovenske radijske oddaje. Mislim, da ga ni.»

«Zares ne razumem, kako morete glasovati za tak zakonski osnutek s prepričanjem, da je pravičen. Menim, da gre za navadno politično in etnično ukano!»

Sema je v zaključku svojega posega pozval avtorje zakonskega osnutka, naj upoštevajo njegove pripombe, ker meni, da so načelnega značaja. Ker tega niso storili in da se prepreči odobritev zakonskega osnutka v tej obliki so komunistični in psiupovski senatorji Sema, Fabiani, Perna, Li Causi, Venanzi in Preziosi pismeno zahtevali, naj o tem vprašanju razpravlja senat na plenarnem zasedanju.

Zahteva je bila po pravilniku, avtomatično sprejeta.

MED SOBOTO IN NEDELJO TRIJE MRTVI NA TRŽAŠKIH CESTAH

Mladi oče in njegov sinček izgubila življenje pri trčenju avtov pri Škofijah

Franc Kuzmič in njegov komaj 4-letni sinček Mirian sta bila na mestu mrtva Komaj 22-letni fant žrtev hude prometne nesreče na obalni cesti pri Sesljanu

Mladi oče in njegov komaj 4-letni sinček, ki sta bila pri trčenju dveh avtov na mestu mrtva, je tragični epilog strahovite prometne nesreče, ki se je pripetila v nedeljo zvečer, nekaj pred 23. uro na cesti, ki iz Mačkovelj pelje proti Škofijam.

Nekaj pred omenjeno uro je 40-letni zidar Mario Smotlak iz Narodne ulice št. 96 na Opčinah vozil s svojim fiat 1100 po omenjeni cesti, ko je 400 metrov pred Škofijami zavozil malce preveč na levo in čelno trčil v nasproti prihajajoči fiat 600 s tržaško evidenčno tablico, ki ga je vozil 31-letni Franc Kuzmič iz Mačkovelj, ob njem, na prednjem sedežu pa je sedel njegov komaj štiriletni sinček Mirian.

Sunek je bil tako silovit, da je zagnal mali fiat skoraj na rob obcestnega jarka, kjer se je, potem ko se je zavrtel enkrat okoli svoje osi, ustavil. Oče in sin sta bila zaradi prebitja lobanje na mestu mrtva.

Na kraj strahovite tragedije so prispeli karabinjerji iz Milj, rešilni avto RK pa je poskrbel za prevoz lažje ranjenega Smotlaka v bolnišnico, kjer so ga s prognozo okrevanja v 8 dneh sprejeli na nevrokirurškem oddelku.

Trupli pokojnega Kuzmiča in njegovega sinčka so šele v zgodnjih jutranjih urah, okoli 3. ure, prenesli v mrtvašnico glavne bolnišnice, kjer sta ostali na razpolago sodnim oblastem.

Tudi huda prometna nesreča, ki se je pripetila v soboto popoldne na obalni cesti v bližini Sesljana, ko je komaj 22-letni Marino Pecar iz Ul. Giulia 3 s svojim NSU prinz silovito čelno trčil v nasproti prihajoči avto lancia, je včeraj popoldne imela svoj tragični epilog.

Zaradi hudega pretresa možganov, zloma tilnika in desne stegnenice ter številnih kostnih poškodb je mladi Marino včeraj popoldne ob 14.45 na nevrokirurškem oddelku bolnišnice, kamor so ga pripeljali z rešilnim avtom RK v soboto ob 18.45, podlegel hudim poškodbam.

Vzroki tragične prometne nesreče, ki je spet terjala mlado žrtev, še niso povsem znani. Zdi se, da je mladi Marino, ki je s svojim prinzem s tržaško evidenčno tablico (TS 120372) vozil po obalni cesti v smeri proti Trstu, pri Sesljanu, na blagem ovinku, ki ga imenujejo tudi ovinek «Belvedere», nenadoma izgubil nadzorstvo za vozilom, zdrknil preko bele neprekinjene črte na drugo, levo stran cestišča in silovito čelno treščil v nasproti prihajajoči avto lancia flavia (TS 71216), za krmilom katerega je sedel 56-letni industriac Giuseppe Bisotto iz Ul. Guerrini, ki se je pri trčenju pobil po desni roki in po obrazu ter bo okreval v dobrem tednu.

Brošura o odnosih deželne uprave do krajevnih ustanov

Urad za stike z javnostjo pri deželni upravi je te dni dal natisniti čedno in pregledno urejen statistični bilten o «odnosih med deželo in krajevnimi ustanovami». V njem so nazorno in preprosto urejeni statistični (predvsem finančni) podatki o posegih dežele pri krajevnih ustanovah od 1965 do 1970. Podatki so urejeni po področjih posegov, od krajevnih financ, javnih del in podpor zaradi naravnih nezgod do urbanistike, ljudskih gradenj, semnjev, industrijskih infrastruktur, turizma, športa, kulture in javnih manifestacij.

OBVESTILO

Prosimo prosvetna društva, da do četrtka sporočijo ali potrdijo imena dveh svojih članov, ki se bosta udeležila v nedeljo, 7. junija izleta v DOLENJSKE TOPLICE.

Po legalni uri bo zbirno mesto ob 6. uri pred sodnijsko palačo, ob 6.15 točno odhod preko Opčin čez blok pri Fernetičih.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

PISMO UREDNIŠTVU

«Slovenskim šolnikom in vsemu našemu ljudstvu! — Sem uradnik in delam pri italijanski tvrdki. Moj priimek je slovenski. Po vojni sem dokončal študij na slovenskem liceju. Imam dva otroka na slovenski šoli: enega na srednji, drugega na osnovni šoli. Vprašam: «Zakaj toliko — p r e v e č — slovenskih šolnikov bodisi na osnovni kot na srednji šoli nosijo «še» poitalijančen priimek, in prav tako veliko, veliko število vsega našega ljudstva?» Priimki se končujejo na: «—imi, —imo, —elli, —eli, —iti, —icci, icchi, —achi, —issi, —uzzi, —acca, —ani, ... itd., idt., če niso kar popolnoma izpremenjeni od začetka do konca. Tako da, če ti predstavljo človeka, ne veš ali je južnjak ali kak tvoj rojak. Se ti ljudje čutijo taki, ali nosijo poitalijančen priimek iz «ponosa», «še iz strahu» ali «iz oportunizma».

Slovenski šolniki bi morali prvi dajati zgled naši mladini in staršem, ki pošiljajo svoje otroke v slovensko šolo, da bi tako v s i Slovenci menjali in spet nosili ponosno svoj izvirni slovenski priimek, naj bodo **katerekoli** politične misli in stranke.

Bogat TRIPCOVICH se ne imenuje TRIPCOVINI, prav tako COSULICH se ne imenuje COSULLINI.

Italijani so se naselili po vsem svetu in nosijo ponosno svoj italijanski priimek.

— Slovenski šolniki ni treba potem, da jamrajo, če italijanske oblasti ravnajo z njimi tako kot je napisano v nedeljski številki Primorskega dnevnika z dne 24. maja tega leta. Radi solijo nam pamet in verjetno tudi med njimi samimi, kot sem razumel iz nedeljskega članka. Ne moremo računati, da bi taki ljudje, naj bodo katerekoli politične struje «pomagali Slovencu», ko se teptajo med sabo le če morejo (in ne **morajo**), se tresejo in klanjajo, se pa bahajo in držijo «kdo smo mi» med Slovenci.

— Upam, da bo ta članek zalegel, da bo vsakdo ponosno nosil svoj očetovski ali še od pradedov priimek in rade volje premagal sorojaku, četudi samo z lepo besedo in s prijaznostjo.

J. K.

P.S. — Iz razumljivih razlogov se ne morem podpisati, saj imam dva otroka na slovenski šoli.

* * *

Spoštovano uredništvo
Primorskega dnevnika

Po naših vaseh so začeli nekaj poizvedovati pri raznih družinah o stanovanjskih razmerah, o zaposlitvi itd.. Pravijo, da je to naročila deželna uprava in da bodo odgovori strogo tajni. Prosim vas, da mi pojasnite, zakaj pravzaprav gre. In še, se lahko odgovorom izognemo? In, lahko zahtevamo slovensko govorečega spraševalca?

Sledi podpis

1.6.'70

Pred nekaj dnevi je bilo v italijanskih dnevnikih objavljeno sporočilo nekega rimskega zavoda, v katerem napovedujejo poizvedbe, ki so v pismu omenjene. Zavod našemu listu objave ni poslal, zaradi tega je nismo mogli priobčiti.

Na Vaše vprašanje odgovarjamo takole:

1. Kazensko ne morejo preganjati tiste, ki bi dajali napačne odgovore ali ne bi hoteli sploh odgovarjati. Ne gre namreč za statistično poizvedovanje, ki se opravlja vsakih 10 let, in ki je z zakonom predpisano.

2. Kakor v vseh drugih primerih, imate polno pravico zahtevati slovenska vprašanja in prav tako dajati odgovore v vašem matičnem jeziku.

IZ SALEŽA

ZADNJA POT JUSTA PEGANA

Po dolgi bolezni je v starosti 65 let umrl v torek, 26. maja Just Pegan iz Saleža, dolgoletni občinski svetovalec in odbornik zgoniške občine. Poleg svojcev in sorodnikov ga je na njegovi zadnji poti spremilo veliko število domačinov in prijateljev. V žalnem sprevodu so bili tudi župan, odborniki in občinski svetovalci, poslanec Albin Škerk, pokrajinski tajnik in člani tržaške federacije KPI. Pevski zbor «Rdeča zvezda» je zapel žalostinke pred hišo žalosti in na pokopališču, žalne koračnice pa je igrala proseška godba.

Pred županstvom se je od pokojnika poslovil v imenu občinske uprave in občanov župan Josip Guštin, ki je omenil Peganove zasluge in požrtvovalnost. Izpred občine so nosili krsto na ramenih župan, odborniki in občinski svetovalci. Po cerkvenem obredu je dolg žalni sprevod krenil na zgoniško pokopališče. O Peganovem življenju in delovanju je na kratko spregovoril poslanec Albin Škerk. Pokojni Pegan je bil komunist in veren človek. Dolgo let je delal v kamnolomih, ob začetku II. svetovne vojne je bil poslan v «Battaglione speciale», ko se je po 8. septembru 1943 vračal domov, so ga zajeli Nemci in odpeljali na prisilno delo v Nemčijo. Po vrnitvi iz Nemčije se je z vnemo lotil političnega in prosvetnega dela. V občinskem svetu je bil vse od prvih volitev 1949 in več let odbornik. Zavzemal se je za rešitev problemov občine, za delavske pravice in za narodne pravice Slovencev. V imenu sekcije KPI se je od dolgoletnega tajnika sekcije poslovil sedanji tajnik dr. Jan Godnič, ki je poudaril pokojnikove vrline. Naj mu bo lahka kraška zemlja.

V SPOMIN ZAVEDNI ŽENI IZ TRNOVCE

Upam, da mi ne bo Pavlinova družina v Trnovci zamerila, če se nekoliko pozno oglašam z dopisom o smrti njihove blage in nad vse zavedne matere Karline. Nekaj moja bolezen, nato pa vse mogoče stavke, so preprečile pravočasno objavo o koncu življenjske poti ene najboljših žena v zgornjem delu naše občine.

Pokojna Karlina Škrk vdova Pavlina je bila rojena 2.6.1893 v Trnovci, najmanjši, a najbolj pristni kraški vasici nabrežinske občine. Njeni dnevi so se iztekli 6. maja, dnevi, ki so tej goreči Slovenki zadali marsikatero grenko uro. Rodila je 6 otrok, katere je vzgojila v strogo zavedne člane našega rodu ter jih vodila po kolesnicah trdega, a zdravega kraškega življenja.

V predvojni dobi in v času NOB je bila njena hiša vedno odprta aktivistom in pozneje borcem za svobodo. Člani družine so bili kot neka partizanska predstraže z aktivno javko in s skladiščem nabranih potrebščin. Znani prvoborec Stjenka je bil v hiši posebno priljubljen, bil je duša vsega gibanja, ki je zajelo vso slikovito vasico. Vrstile so se razne preiskave, po kapitulaciji Italije bi Nemci skoro zasledili zalogo perila, ki je bila skrita v senu. Po zaslugi nekega ovaduha je bila družina oropana gospodarja Ivana, katerega so nacisti aretirali 12.11.1943 ter z mučenjem hoteli zvedeti za njegovo sodelovanje s partizani. Pokojni Pavlina pa je ostal neomajen kraški hrast, ki se je 7. maja 1944 zgrudil v uničevalnem Dachauu.

Druga žrtev, ki jo je dala ta trdna hiša naši borbi, je bil sin Slavko, katerega so kot nedoraslega mladeniča pobrali v bojazni, da jim ne bi pobegnil v partizane. Kot 19-letni borec slavne III. prekomorske brigade, je pokojni Slavko padel 12.2.1945 v ustaški zasedi Širokega brijega pri Mostarju. Bil sem četni komisar v njegovem bataljonu ter ga imam še vedno pred očmi kot nadarjenega mladeniča, navdušenega za našo stvar.

Pokojno Karlino so strahovito prizadele te žrtve njenih najdražjih, toda prenesla jih je s čudovitim samozatajevanjem, ki ga premore ranjeno materino srce. Značilen je dogodek, ki je potrdil iskreno so čustvovanje vse okolice s prizadeto družino. Ko so ji Nemci izropali ves živež, pustili so jim le malo zelja, je hiši priskočila na pomoč vsa Trnovca, ki je s tem izpričala vso predanost naši borbi. Ta predanost se je pokazala tudi ori pogrebu pokojnice, kjer se je številna množica vaščanov in znancev z žalostjo poslovila od te vzgledne žene.

Sinu Ivanu in drugim sorodnikom izražajo vaščani in znanci svoje res iskreno sožalje, katerim se pridružuje tudi Primorski dnevnik, katerega je pokojnica tako rada prebirala!

OBČAN

Posebna ponudba kuhinjske opreme

Popusti od 20 do 40 odst.

POHIŠTVO

Zadnji dnevi

Danes bo razstava v Ul. Settefontane 62 z a p r t a

ZERIAL

A V T O M O B I L I S T I ! ! !

Z zaupanjem se obrnite na podjetje

AUTOFORNITURE

ZANCHI

TRST - VIA DEL CORONEO 4

... kjer boste našli vse, kar je potrebno, da bo Vaše vozilo

... LEPŠE
... VARNEJŠE
... VZDRŽLJIVEJŠE
... UDOBNEJŠE

Velika izbira pritiklin in kvalitetnih artiklov za karoserijo

RADIO VELEVIZIJA

TOREK, 2. JUNIJA 1970

TRST A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 8.30 D'Anzijevi motivi; 9.00 Glasbena matineja; 10.00 Ansambel «Miramar»; 10.34 Mali vokalni ansambli; 11.00 Viozzi: Musica dei ginepri; 11.15 Curk: «Trije kamniti mostovi»; 11.50 Poje Alenka Pinterič; 12.00 «Pratika»; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Z glasbo po svetu; 15.30 Mestroy: «Utopljenec»; 16.55 Moderni ritmi; 17.20 Program za mladino; 18.15 Kvintet Basso; 18.30 Komorni koncert; 18.50 Priljubljene melodije; 19.10 Andrej Budal o sebi in svojem delu; 19.45 Zbor «Vinko Vodopivec»; 20.00 Šport; 20.30 Verdi: «Ernani»; 21.20 Pogled za kulise.

KOPER

7.30, 7.45, 8.30, 12.30, 14.00, 15.30, 17.00, 20.15, 23.30 Poročila; 7.40 Glasba za dobro jutro; 8.40 Vesela glasba; 9.45 Pod senčnikom; 10.45 Glasbeni vrtiljak; 12.00 in 12.45 Glasba po željah; 14.05 Jugoslavija v svetu; 14.15 Lahka glasba; 14.30 Operne arije; 15.00 Lahka glasba; 16.00 Prenos RL; 16.30 Melodije za vsakogar; 17.05 O morju in pomorščakih; 17.20 Poje Jurij Reja; 17.30 Program za mladino: France Bevk — 80-letnik; 18.30 Tretja stran; 18.45 Tržaški instrumentalni ansambel; 19.15 Literarna oddaja; 19.30 Ritmi; 20.00 Orkester; 20.30 Prenos RL; 22.10 Motivi za vsakogar.

NACIONALNI PROGRAM

8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranje pesmi; 9.00 Vi in jaz; 9.45 Vojaška parada ob dnevu republike; 13.21 Plošča za poletje; 14.04 Program za popoldne; 16.20 Program za mladino; 18.35 Poje Barbara Streisand; 19.05 Plošče; 19.30 Luna park; 21.00 Volilna tribuna: PSIUP — PDIUM; 22.05 Puccinijeva opera «Il Tabarro»; 23.50 Svetovno prvenstvo v nogometu.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 8.40 Protagonisti; 9.00, 10.15, 16.00, 21.40 Plošča za poletje; 9.35 Orkester; 10.35 Glasbena fantazija; 14.30 Asiški tris; 15.40 Dva orkestra; 18.55 Program s Sergiom Endrigom; 18.18 Giro d'Italia; 22.10 Na sporedu je Sibelius; 22.43 De Marchi: «Il cappello del prete».

III. PROGRAM

9.30 Na sporedu je Franz Liszt; 10.00 Koncert za začetek; 11.15 Sodobna ital. glasba; 11.45 Baročne skladbe; 12.20 Iz Bellinijeve «Norme»; 14.00 Skladbe za pihala; 14.30 Plošče resne glasbe; 15.30 Simf. koncert; 17.40 Jazzovska glasba; 18.00 Pianistka M. Tanzini; 18.30 Lahka glasba; 19.00 Beethovnove skladbe; 22.20 Revija revij.

FILODIFUZIJA

8.00 Koncert za začetek; 8.55 Malipierova Simfonija štev. 8; 9.15 Polifonske skladbe; 10.00 Dvorakov Simfonični poem, opus 107; 12.00 Debussyjeve skladbe; 12.20 Scarlattijeva Simfonija concertante; 13.30 Portret avtorja; 14.15 Antologija interpretov.

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 8.00, 11.00, 14.00, 20.30 Poročila; 7.50 Na današnji dan; 8.15 Inform. oddaja; 9.04 Operna matineja; 10.05 Radijska šola; 10.35 Pihalni orkester; 10.45 Slov. narodne; 11.15 Pri vas doma; 13.10 Skladatelj P. Lipar; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Od vasi do vasi; 14.30 Priporočajo vam...; 15.05 Glasba mladih; 15.25 Plesni orkester RTV; 15.40 Mladinska oddaja «Na poti s kitaro»; 16.40 V. Blodek: «V vodnjaku»; 17.00 Vsak dan za vas; 18.05 Popoldanski koncert; 19.00 Aktualnosti; 19.15 V torek na svidenje!; 19.45 Dr. M. Kocijančič: Iz zgodovine medicine dela; 20.15 Ansambel M. Kumra; 21.00 Prodajalna melodij; 21.30 G. Eich: Sanje — radijska igra; 22.12 Lahka glasba; 23.15 Jugoslovanska glasba; 24.05 K. Dernow: Zweisteinova zgodba; 24.40 Orkester M. Gold.

ITAL. TELEVIZIJA

9.50 Parada ob dnevu republike; 12.30 Človek in delo; 13.00 Slikanice; 13.30 Dnevnik; 15.30 Giro d'Italia; 17.00 Spored za najmlajše; 17.30 Dnevnik; 17.40 Program za mladino; 18.45 Nabožna oddaja; 19.15 Tajnosti živali; 19.45 Šport in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Volilna tribuna: PSIUP — PDIUM; 22.05 Film «Le giubbe rosse»; 23.40 Dnevnik; 23.55 Nogometna tekma Anglija-Romunija.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Iz dneva v dan; 23.00 Medicina danes.

JUG. TELEVIZIJA OD 2. DO 6. JUNIJA 1970

TOREK, 2. junija

TV festival — Bled 70: 8.30 Prenos mitinga z Reke; 9.05 Zmagoslavje po koši; 10.00 Karate — iz serije Dvogled; 10.40 Bratovščina Sinjega galeba — igra za otroke; 11.15 Nekaj kot ljubezen — balet; 11.50 Čarobni vlak — Egipt; 12.30 Sirota — oddaja Veliki in majhni; 13.15 Urbanizacija — Tuzla, izobraževalna oddaja; 13.50 Dobriša Cesarić; 14.45 Za prosvetne delavce; 17.55 M. Šušmelj: Afrika kliče; 18.10 Risanka; 18.25 Obzornik; 18.40 Stare ljudske pesmi; 19.10 Rekreacija v teku stoletij; 19.25 Otrok v družini; 19.30 Utrip obale; 20.00, 22.45 TV dnevnik; 20.35 D. Maure: Marty — film; 22.10 400 let slov. glasbe; 22.50, 23.55 Svetovno nogometno prvenstvo: Romunija — Anglija.

SREDA, 3. junija

TV festival — Bled 70: 8.30 Stanovanje; 8.55 Imela bova tri otroke; 9.15 Sviloprejka — izobraž. oddaja; 9.40 Deoksiribonukleinska kislina — nosilec dednih lastnosti; 10.00 Tvoja TV čitanka — šolska oddaja; 10.40 Zapojte z nami: Lisinski in Vilhar; 11.00 Iz dolin rek šolska oddaja; 11.45 R. Strauss: Saloma — opera; 13.25 Z Bachom, Debussyjem in Webrom; 13.55 Kontrasti — glasb. oddaja; 14.45 Za prosvetne delavce; 17.45 LGM; 18.35 Športna oddaja; 19.05 Narodna in zabavna glasba; 19.20 Sončni vlak — reportaža; 20.00, 22.45 TV dnevnik; 20.35 Teh naših 50 let; 22.15 ABC — plesna fantazija; 22.50, 23.55 Svetovno nogometno prvenstvo: Brazilija — ČSSR.

ČETRTEK, 4. junija

TV festival — Bled 70: 8.30 Roka ob roki — resna glasba; 9.00 Glasbeno-baletna oddaja; 9.25 Sedem mladih — glasba; 9.55 Videofon — balet; 10.15 Marodič-Marti: Soseda; 11.15 Pojemo zabavno, pojemo narodno; 12.10 Narodna glasba in folklora; 13.15 Večer z Jožetom Kampičem; 13.45 Narodna glasba in folklora; 15.45 Nogomet Italija — Švedska; 17.45 Veseli tobogan: Stari trg pri Ložu; 18.15 Obzornik; 18.30 Risanke in še kaj; 19.05 Enkrat v tednu; 19.20 Iz cikla «Ko sem bil vojak»; 20.00, 22.35 TV dnevnik; 20.35 A. Marodič: Maček; 21.15 Kulturne diagonale; 21.45 Mannix — film; 22.40 Karate: Jugoslavija — Japonska.

PETEK, 5. junija

TV festival — Bled 70: 8.30 Bokelji — kvartet Gitara; 8.45 Maksimeter — zabavna oddaja; 9.35 Zabavna oddaja; 10.25 Deklica in klovn; 11.15 Kako narediti portret ptice; 12.15 Husametin-begove nezgode — humor.-satirična oddaja; 15.00 Za prosvetne delavce: 17.50 Sebastijan in odrasli — film; 18.15 Obzornik; 18.30 Mladinski klub; 19.05 V središču pozornosti: Učinkovito dogovarjanje; 19.45 Cikcak; 20.00, 23.20 TV dnevnik; 20.35 Breza — jug. film; 22.05 Malo jaz, malo ti — quiz.

SOBOTA, 6. junija

TV festival — Bled 70: 8.30 Naše malo mesto — pomladni kros; 9.35 Lastovka in policaj — humor.-satirična zgodba; 10.45 I. Cankar: Polikarp — TV drama; 12.40 Ivo Andrić: Trpinčenje — TV drama; 14.00 D. Kalik: Vrnitev v raj - TV drama; 15.15 Za prosvetne delavce; 17.45 Po domače; 18.15 Ž. Petan: Starši naprodaj; 19.20 S kamero po svetu: Irak; 19.45 Cikcak; 20.00, 22.45 TV dnevnik; 20.35 TV magazin; 21.20 Močnejše od življenja — film; 22.30 TV kažipot; 22.50, 23.50 Svetovno nogometno prvenstvo: Urugvaj — Italija; 23.45 Propagandna oddaja.

Danes objavljamo jugoslovanski televizijski program za ves preostali teden. Bralce pa opozarjamo, da smo program pustili po jugoslovanskem času, kar pomeni za eno uro za našim časom.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Z diplomatičnostjo boste preprečili neki nesporazum. Ohranite svoj optimizem.

BIK (od 21.4. do 20.5.) S preveliko drznostjo boste v stvari vnesli še večji nered. Ponovno zbližanje s starim prijateljem.

DVOJČKA (od 21.5. do 20.6.) Posvetite nekaj časa temu, kar vam je najbolj pri srcu. Vaše ideje bodo predmet občudovanja.

RAK (od 21.6. do 22.7.) Ne pokvarite vsega s svojo malomarnostjo. Podvomili boste o nekem čustvu.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Ne izmikajte se svojim obveznostim. Skušajte biti bolj realistični.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Izkoristite ugodno priložnost. Bodite pri jedi bolj zmerni.

TEHTNICA (od 23.10. do 21.11.) Ukrepajte previdno, da bi ne vzbujali zavisti. Vaš pesimizem ni utemeljen.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Dobro razumevanje z vsemi sodelavci. V čustvenem pogledu bodite bolj vztrajni.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Otresite se namišljenih strahov. Popolno razumevanje z ljubljeno osebo.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Vzdušje je primerno za vse osebne pobude. V rokah imate odlične karte.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Prejeli boste presenetljivo ponudbo. Potrjena bo pravilnost neke čustvene izbire.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Sprejmite neko odgovornost, ki vam bo dvignila ugled. Na razdirajte starega prijateljstva.

Trgovina čevljev
JUREN

GORICA
Largo XXVII Marzo 9 — Palača INPS
Via IX Agosto 1
Velika izbira čevljev in torbic po konkurenčnih cenah!

Goriško-beneški dnevnik

PRIREDITEV V DIJAŠKEM DOMU

Zavod nudi gojencem veliko materialno in moralno pomoč

Pester kulturni program gojencev ob proslavi 25. obletnice zmage nad nacifašizmom in obnove slovenskih šol

Pred dnevi so imeli v Slovenskem dijaškem domu v Gorici še zadnji roditeljski sestanek, kateremu je sledila zaključna prireditev gojencev doma.

Vabilu za roditeljski sestanek se je odzvalo prav lepo število staršev otrok, ki so notranji ali zunanji gojenci doma. Ravnatelj zavoda Edmund Košuta jim je govoril o problemih šole in o pomoči, ki jo nudi zavod svojim gojencem ne samo materialno s tem, da jim nudi stanovanje in hrano, ampak tudi moralno s pomočjo pri učenju in pri njihovi kulturni rasti tudi izven šolskega programa. V ta namen so zelo koristni sobotni kulturni večeri, ki jih dijaki priredijo ob sobotah med šolskim letom dalje športna in druga tekmovanja n. pr. z Dijaškim domom v Trstu in drugimi dijaki. Govoril je tudi o vzdrževanju dijaškega doma in o težavah, ki jih mora pri tem problemu premostiti uprava zavoda, ki planira svoje delo takorekoč od meseca do meseca. Med viri za vzdrževanje zavoda je poleg vzdrževalnine, ki jo plačujejo starši, omenil tudi razne dobrotnike, ki z večjimi ali manjšimi prispevki omogočajo redno delovanje te za našo šolo in narodno skupnost tako koristne in potrebne ustanove. Tako je neki dobrotnik, ki noče biti imenovan, prispeval 50 tisoč lir za nagrado najboljšega gojenca. Letos so to nagrado razdelili na tri dele ter jo razdelili ob priliki Prešernovega praznika. Razdelili jo bodo tudi naslednja leta.

Govorili so tudi o problemu dijakov med počitnicami, ko si skrb nad njimi prevzamejo neposredno zopet starši in o počitniških kolonijah.

Po tem razgovoru ravnatelja Košute s starši, ki so ga prisotni sprejeli z odobravanjem, je sledil kulturni del prireditve, pri katerem so nastopali gojenci posamič ali v skupinah.

Napovedalka Verena Buzzi je povedala, da je prireditev namenjena proslavi 25. obletnice zmage nad nacifašizmom in 25. obletnice obnove slovenske šole, kar je neizpodbitno zgodovinsko dejstvo.

Po uvodni točki Vladimirja Konta na klavirju, je skupina gojenk in gojencev lepo podala niz deklamacij z naslovom «Slovenska zemlja» z motivi iz NOB. Nato je zaigrala na klavirju Jadranka Mozetič, sledil pa je krajši prizor v katerem so dijakinje in dijaki prikazali nekakega demokratičnega cesarja, potomca Kralja Matjaža; igralci so se kar dobro odrezali in na tesnem odru dobro podali svoje vloge. Na klavirju je nato zaigrala Dolores Bensa Bayerjevo skladbo, Miran Vižintin pa je zaigral violino.

Zbor, ki ga vodi Pavlina Komel

Sledil je nastop najmlajših, ki so recitirali celo vrsto Župančičevih pesmi iz zbirke «Ciciban» ter pokazali, da so se dobro pripravili. Uspešen je bil tudi zavodov mešani zbor, ki ga vodi Pavlina Komelova ter je zapel štiri pesmi «Ribniško», «Lipa», «Naša vojska» in pa «Počiva jezero v tihoti» zlasti zadnji dve sta posebno ugajali ter bili deležni živahnega ploskanja. Zaključila je Magda Princič s pesmijo «Sonček čez hribček gre», ki jo je lepo podala na klavirju. Pri pripravi kulturnega programa si je najbolj prizadevala vzgojiteljica Jožica Tomšičeva.

S tem je bil kulturni program zaključen. Starši in gostje so se še nekoliko zadržali v razgovoru z voditelji in vzgojitelji zavoda, da bi se podrobneje pomenili o uspehih in neuspehih posameznih gojencev, in kaj ukreniti, da bi bil šolski uspeh čim boljši.

Na vpogled lestvica za namestitev profesorjev

Šolsko skrbništvo v Gorici sporoča, da je od 25. t.m. na njegovi oglasni deski na vpogled lestvica za namestitev profesorjev na srednjih šolah na Goriškem za leto 1970-71. Prizadeti si jih lahko ogledajo ob delavnikih od 8. do 13. ure in od 16. do 18. ure Eventualne pritožbe je treba predložiti do 4. junija.

Prizor iz igrice

OB VČERAJŠNJI STAVKI V GORICI

Dolga kolona tovornjakov prekinila promet po mestu

Delegacija avtoprevoznikov je na prefekturi dobila zagotovila za posredovanje

Goriški avtoprevozniki so včeraj izvedli že pred dnevi napovedano enodnevno stavko da bi z njo podprli svoje zahteve, o katerih smo pisali že prejšnji teden. V dopoldanskih urah so potem napravili po mestnih ulicah v Gorici protestno povorko, v kateri je bila dolga kolona nad 50 težkih tovornjakov, povečini s prikolicami in mnogi med njimi tudi s polnim tovorom. Na vozilih so imeli pritrjene lepake s svojimi zahtevami in gesli. Povorka je šla z zbirališča v Ul. III. Armata po Ul. Vittorio Veneto, Aosta, Italija, Verdi, Crispi, Roma na Travnik, kjer se je ustavila. Posebna delegacija avtoprevoznikov, ki jo je vodil predsednik združenja Plesničar, je odšla na prefekturo, kjer jo je sprejel podprefekt dr. Cappellini.

Delegacija mu je obrazložila svoje zahteve in težnje ter zaprosila za posredovanje, da bi bile ugodno rešene. Dr. Cappellini je zagotovil, da bo na pristojnih mestih posredoval za pozitivno rešitev spornih točk in s tem v zvezi je vodstvo zveze avtoprevoznikov sporazumno z enim delom članov sklenilo začasno prekiniti s stavkovnim gibanjem v pričakovanju posredovanja in ugodne rešitve spora; pri tem upajo da ne bo treba protesta zopet ponoviti in nadaljevati s stavko.

Ob tej priliki se vodstvo zveze avtoprevoznikov zahvaljuje vsem tistim krajevnim organom, ki so z razumevanjem spremljali njihovo akcijo. Pravtako se zahvaljujejo občanom za izkazano simpatijo in jih prosijo naj oprostijo, ker so bili za kratek čas prekiniti mestni promet s svojo protestno povorko.

Volilna zborovanja

OBČINSKA ENOTNOST za doberdobsko občino, bo imela v teh dneh naslednja zborovanja: Na POLJANAH danes, v torek ob 20. uri. V JAMLJAH jutri, v sredo, ob 21. uri pri Jožetu Pahorju. V DOBERDOBU v četrtek ob 21. uri v prosvetni dvorani .Govorili bodo predstavniki občinske uprave in kandidati občinske enotnosti za nedeljske volitve: prikazali bodo delo občinske uprave v zadnjih letih in program za bodočo občinsko upravo.

PSI: danes zvečer ob 20.30 v gostilni v Pevmi. Prisotni bodo občinski in pokrajinski kandidati.

Jutri, v sredo, ob 21. uri v gostilni pri Turriju v Štandrežu. Govorili bodo domači kandidat Danilo Nanut, dr. Sanzin, pokrajinski kandidat Waltritsch.

Občinska enotnost Sovodnje: jutri zvečer ob 20.30 sestanek na Peči. Govoril bo župan Jožef Češčut.

Volilna potrdila

Občinska uprava v Gorici priporoča volivcem, ki niso prejeli volilnega potrdila našli doma, naj se deljevanju niso našli doma, naj se obrnejo osebno na volilni urad na županstvu in ga sami dvignejo. Isto velja tudi za tiste, ki so volilno potrdilo izgubili ali pokvarili. Volilni urad je v ta namen odprt od danes naprej vsak dan ter tudi na dan volitev v nedeljo in sicer od 9. do 19. ure ter še v ponedeljek do 14. ure.

PREDVOLILNA KAMPANJA

NA ZBOROVANJU V RUPI GOVORIL ŽUPAN ČEŠČUT

Pokrajinski odbornik Waltritsch o uspehih slovenskih socialistov - Tiskovna konferenca republikancev

Volilna kampanja na Goriškem je v polnem teku. V teh dneh so pričeli volivci dobivati na dom volilne programe raznih strank ter razne letake. Govornikov večjega kalibra v Gorici doslej ni bilo, če izvzamemo predsednika deželne vlade Berzantija in podtajnika v ministrstvu za pošte Ceccherinija.

V Rupi je bil sestanek vaščanov z županom Češčutom in raznimi kandidati liste občinske enotnosti. Župan je prikazal delovanje občinske uprave v zadnjem petletju, nakar so prisotni vaščani ugotovili, da je bilo na področju javnih del zelo veliko napravljenega v primerjavi s prejšnjimi leti, ko ni imela občina finančnih sredstev na razpolago. Vaščani so izrazili tudi svoje nadaljnje želje na področju javnih del v vasi in župan Češčut je obljubil, da bodo vse to skušali izvesti v nadaljnji poslovni dobi.

Spregovoril je tudi pokrajinski odbornik Waltritsch, ki tudi tokrat kandidira v sovodenjsko - doberdobskem volilnem okrožju. Prikazal je vrsto izvedenih del na področju javnih del v slovenskih vaseh na Goriškem, govoril pa je tudi o novem vzdušju, ki se je ustvarilo med številnimi Italijani do slovenske nacionalne skupnosti, ki tu živi. Nobena stranka si ne more in ne sme lastiti edinega zastopstva obrambe slovenskih koristi. Vendar pa je med raznimi strankami občutna razlika. Nekateri znajo dosegati določene uspehe, drugi pa samo besedičijo. Socialisti od PSI so dokazali, je zaključil Waltritsch, da znajo z uspehom voditi stvarno politiko v korist slovenskih ljudi.

Tajništvo Socialistične stranke — PSI nam je včeraj sporočilo, da so neznanci v prejšnjih dneh potrgali plakate stranke s slovenskim besedilom v Doberdobu in na nekaterih odmaknjenih tablah v Gorici. Ker so isti neznanci plakate vseh drugih strank pustili nedotaknjene, federacija PSI odločno protestira proti njihovi vendalski akciji.

Republikanska stranka (PRI) je imela v soboto v prostorih hotela Transalpina v Gorici tiskovno konferenco, na kateri je vodstvo predstavilo svoje kandidate. Kot je znano nastopa stranka tokrat samostojno pri občinskih volitvah v Gorici. Na konferenci so med drugim izjavili, da so za prijateljsko sožitje s slovenskimi sosedi in za upoštevanje pravic slovenske narodne manjšine po Mazzinijevih načelih. Pohvalno so se izrekli tudi glede pobude Primorskega dnevnika z izdajo Turističnega informatorja za pospeševanje obmejnega turizma.

ZAGOTOVILO GORIŠKEMU ŽUPANU

Te dni naj bi predstavniki Finmeccanica v Gorici obrazložili program razvoja NSG

Z njim naj bi odpravili sedanjo krizo in sanirali to goriško tovarno

Za zaključek pisemske izmenjave, ki jo je imel goriški župan Martina v zadnjih mesecih s pristojnimi organi v Rimu glede goriške tovarne Nuova S. Giorgio, se je župan v zadnjih dneh sestal v Rimu s predsednikom družbe Finmeccanica posl. Tupinijem. Sestanku je prisostvoval tudi državni podtajnik Toros in na njem so obravnavali problem, kako odpraviti proizvodno in zaposlitveno krizo v tej tovarni. Ta sestanek so obljubili županu že pred časom z namenom, da bodo na njem sporočili rezultate proučevanja tehnikov in vodilnih krogov glede načina, kako bi na najboljši način odpravili krizo v NSG.

Tupini je sporočil županu Martini, da so se stvari toliko razvile, da sedaj že lahko izpolni svojo obljubo in napove ustrezne ukrepe za sanacijo položaja v goriški tovarni. V ta namen bodo v prihodnjih dneh prišli v Gorico voditelji družbe Finmeccanica, ki se bodo sestali z notranjo komisijo tovarne v Stražicah in z drugimi odgovornimi organi ter s predstavniki krajevnih oblasti. Ob tej priliki bodo obrazložili načrt za nove programe proizvodnje, ki naj bi nudili nove in solidnejše perspektive za bodoči razvoj tega podjetja IRI v Gorici.

Delavci tovarne bodo gotovo z zanimanjem sprejeli to vest. Seveda pa pričakujejo, da bodo prišli voditelji podjetja še pred volitvami v Gorico ter jih seznanili s temi načrti in dali primerna zagotovila ter tudi točen rok za njihovo izvedbo. Le tako bodo lahko prišli do prepričanja, da ne gre za običajno obljubo tik pred volitvami.

Prvo zborovanje SLG v Ukvah

V Ukvah je imelo Slovensko ljudsko gibanje v nedeljo volilno zborovanje, na katerem so prvič spregovorili v slovenščini na javnem trgu trije kandidati na listi srca in treh nageljnov. Trije govorniki, in sicer dr. Franc Mljač, Šimen Prešeren ter deželni svetovalec dr. Štoka so volivce seznanili s podrobnim programom liste in govorili o socialnih, gospodarskih in narodnostnih problemih občine Naborjet - Ovčja ves ter o splošnih problemih, ki zadevajo gospodarske in socialne koristi Kanalske doline.

Juventina iz Štandreža gre danes v Buje

Na povabilo nogometne ekipe iz Buj v Istri gre danes nogometna ekipa Juventina iz Štandreža na izlet v to istrsko mesto kjer bo imela prijateljsko nogometno srečanje z domačini in sicer popoldne ob 17. uri (po jugoslovanskem času). Odhod bo danes zjutraj ob 9. uri s trga v Štandrežu. Športniki vabijo domače navijače naj se po možnosti udeležijo tega izleta z lastnimi prevoznimi sredstvi.

Albin Polajnar razstavlja v Gorici

V dvorani Pro loco v goriški pasaži je včeraj odprl svojo razstavo slovenski slikar Albin Polajnar, ki je doma z Gorenjskega.

Polajnar je dovršil umetnostno akademijo v Beogradu ter je takoj v začetku ustvaril ciklus slik z naslovom «Mostnica». Rad uporablja tudi motive iz Bohinja ter z Gorenjske na splošno. V Gorici razstavlja 12 svojih del s tipičnimi pokrajinskimi motivi iz Slovenije, predvsem iz njegove ožje domovine Gorenjske in med njimi ne manjkajo motivi z Bleda in Bohinja. Razstava bo odprta do 15. junija

Tudi pešec se lahko ponesreči

Prejšnjo noč nekaj po polnoči se je vračal peš domov po Ul. Aosta v Gorici 61-letni Danijel Zavadlav iz Gorice, Tržaška cesta 325. Pri hiši št. 11 v Ul. Duca D'Aosta pa se je na pločniku spotaknil in padel tako nesrečno, da so ga morali z rešilnim vozom odpeljati v splošno bolnišnico. Tam so mu zdravniki ugotovili zlom desne noge ter so ga pridržali za 15 dni na zdravljenju.

Brezplačen izlet živinorejcev v Padovo

Pokrajinska zveza živinorejcev v Gorici organizira za svoje člane v nedeljo 7. junija brezplačen enodnevni avtobusni izlet v Padovo z obiskom tamkajšnje vsedržavne živinorejske razstave. Prijave na sedežu Zveze živinorejcev v Gorici, Korzo Italija 25, tel. 5141 najkasneje do 12. ure dne 3. junija. Tam tudi vsa podrobnejša pojasnila.

Odvzeto šofersko dovoljenje

Z odlokom goriškega prefekta od 1. t. m. so odvzeli šofersko dovoljenje Ferrucciu Legovichu, ki je vozil prenaglo na ovinku ter pri tem treščil v neko stalno oviro ob cesti.

OBVESTILO

Prosimo prosvetna društva, da do četrtka sporočijo ali potrdijo imena dveh svojih članov, ki se bosta udeležila v nedeljo, 7. junija izleta v DOLENJSKE TOPLICE.

Po legalni uri bo zbirno mesto ob 6. uri na Travniku, ob 6.15 točno odhod.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

Razna obvestila

ORGELSKI KONCERT Solista Hanselboecka z Dunaja bo danes 2. junija ob 21. uri v cerkvi na Travniku v Gorici. Koncertist, ki ima 42 let, je študiral na glasbeni akademiji in na dunajski univerzi ter je profesor za orgle na dunajski glasbeni akademiji. Bil je nagrajen ob svojih številnih mednarodnih nastopih. Včeraj je imel orgelski recital tudi v baziliki na Skalnici, kamor ga je povabila ZKPO iz Nove Gorice.

DEŽURNI LEKARNI V GORICI

V Gorici je danes ves dan in ponoči dežurna lekarna S. GIUSTO, Korzo Italija 244, tel. 35-38.

V TRŽIČU

V Tržiču je danes ves dan in ponoči dežurna lekarna CENTRALE; dr. Fitz & Ennery, Trg republike 26, tel. 72341

Prispevajte za šolo-spomenik v Cerknem !

PISMO UREDNIŠTVU

NE BO JIM USPELO!

Ob napadu fašistov na mladeniča iz Doberdoba

V zvezi z dogodki v Tržiču od prejšnje nedelje, ko so fašistični pretepači napadli nekega mladeniča iz Doberdoba (o incidentu smo prejšnji teden že pisali), nam sporoča prizadeti mladenič, Karlo Černic mlajši, še naslednje pojasnilo, odnosno dopolnilo:

Čitateljem Primorskega dnevnika želim razjasniti, kako so se dogodki ob omenjenem incidentu prejšnjo nedeljo dejansko razvijali in kdo so bili «izzivači» o čemer podaja potvorjeno poročilo italijanski tržaški dnevnik.

Ni moj namen tu polemizirati z omenjenim italijanskim dnevnikom, ker mi Slovenci in antifašisti nimamo z njimi kaj opraviti; še manj me zanima izjava pokrajinske misovske federacije, ki je bila objavljena 20. maja v «Piccolu.» Hočem pa poudariti, da je sovražnik demokracije in delavskega razreda med nami še vedno prisoten in da se mora boj proti njemu nadaljevati. Dogodki pa so se razvijali takole:

Tisto nedeljo okrog 19. ure sem se slučajno znašel v gostilni v Tržiču s prijatelji. Tam sem zvedel, da je neki volilni shod in z dekletom sem se odpravil tja ne da bi vedel, kdo je shod sklical. Komaj sem prišel pred misovski znak na trgu, se mi je približal neki mladenič in me «indiskretno» vprašal, zakaj nosim rdeč robec okrog vratu. Odgovoril sem mu, da letošnja moda dopušča bogato izbiro barv in zato sem se odločil za rdečo. Tedaj je poklical še štiri druge mladeniče, ki so se mi postavili za hrbet in se začeli norčevati iz mene. Ko sem protestiral, da smo v demokratični državi in da lahko nosim rdeč robec kjerkoli ter lahko poslušam tudi kateri koli volilni shod, mi je sobesednik cinično odgovoril, da bo te demokracije kmalu konec.

Nato so poslušalci začeli govorniku ploskati in dvigati roke v protidemokratičnimi vzkliki. Ob anahronizmu teh fanatičnih lutk mi je kri vzkipela. Dvignil sem pest. Istočasno sem začutil udarec po glavi. Pognal sem se v beg, a štirje (in ne dva) mladeniči so mi bili takoj za petami in začeli vleči iz rokavov pendreke. Po 50 metrih so mi vrgli nekaj pod noge, (železno palico, kot je pisal «Piccolo») in sem padel. Enemu od njih je moje dekle iztrgalo pendrek iz rok (z njim jo je malo prej sunil v obraz). Jaz vsega tega nisem videl; potisnjen ob tla sem se skušal braniti udarcev, ki sta mi jih zadajala dva zasledovalca. Ne vem koliko časa je trajalo. Besnečih divjakov me je rešil neki tržiški tovariš in šele potem so dospeli orožniki ter me legitimirali.

Naj mi bralci oprostijo, če sem bil tako dolg in suhoparen; želel pa sem podati objektivno poročilo o dogodku, pri katerem sem bil najbolj prizadet.

Karlo Černic mlajši

Kino

VERDI 15.30—22.00: «La grande strage dell'impero del sole», R. Show in C. Plumar kinemaskopski film v barvah.
CORSO 15.30—22.00: «Minuto per minuto senza respiro», C. White in P. Burke; barvni film, mladini pod 18. letom prepovedan.
MODERNISSIMO 14.45—22.00: «Armida, dramma di una sposa», F. Parisi in P. Hunter; angleški film, mladini pod 18. letom prepovedan.
VITTORIA 15.15—21.30: «Il trono di fuoco», M Lee in C. Lee; italijanski kinemaskopski film v barvah, mladini pod 18. letom prepovedan.
CENTRALE 15.00—21.30: «E l'Inghilterra sarà distrutta», G. Aubert in C. Gausard; kinemaskopski film.

Nova Gorica

SOČA (Nova Gorica) «Rosemaryjin otrok», ameriški barvni film — ob 18.15 in 20.15. Ob 16.00: «Knjiga o džungli», ameriški barvni.
SVOBODA «Strel v temi», ameriški barvni film — ob 18.30 in 20.30.
DESKLE prosto.
RENCE «Bolj nevarno od moških», ameriški barvni film — ob 20.30.
PRVACINA prosto.
SEMPAS «Ne dotikaj mi žene», ameriški barvni film — ob 20.30.
KANAL «Revolverji odločajo», ameriški barvni film — ob 20.30.

ROJSTVA, SMRTI

V tednu od 25. do 30. maja se je v Gorici rodilo 32 otrok, umrlo je 13 ljudi, poročilo se je 7 parov in 7 so jih oklicali.

ROJSTVA: Majda Gergolet, Roberto Ciarleglio, Gianluca Zotter, Mauro Fumis, Marco Cautero, Simone Turus, Elena Zanolla, Edi Rigonat, Laura Testone, Evy Lenardon, Donatella Spessot, Alessandra Secci, Paola D'nelli, Barbara Vetrih, Monica Slifigoi, Roberta Feresin, Alessandra Gallas, Cristiano Boschin, Stefano Cian, Antonella Tuntar, Marco Bragagnini, Andrea Valentinuzzi, Daniele Cecotti, Roberto Borghesi, Massimo Quercigh; Lorella Grion, Cristina Marega, Stefano Simi, Gloria Querini, Marco Milanese, Werner Florenin in Giuliana Bellini.

UMRLI: duhovnik 79-letni Giuseppe Cirotto; upokojenka 70-letna Angela Mohar por. Flajs; upokojenka 87-letna Caterina Malnig vd. Mungherli; gospodinja 94-letna Lucrezia Stranich; 81-letni Biagio Borghes; upokojenka 89-letna Leopoldina Strohmayr vd. Corbi; industrijalec 70-letni Salvatore Ciccoletta; gospodinja 56-letna Gioconda Vittor por. Deprat; upokojenka 71-letna Giuseppina Brandolin vd. Brando; Vittorio Soranzio; upokojenka 76-letna Maria Zollia vdova Fantuzzi; gospodinja 86-letna Maria Ivic vd. Tencic; policijski podčastnik 45-letni Mario Marchetto.

POROKE: mizar Livij Stanič in delavka Maria Antonietta D'Isep; šofer Lauro Gorian in bolničarka Ada Schiavon, elektrotehnik Mario Petri in otroška vrtnarica Gabriella Bais; šofer Vito Macuz in delavca Gianfranca Ballandini; mehanik Guerrino Bressan in uradnica Franca Spessot; lekarnar Roberto Rosa in študentka Laura Krainer; finančni stražnik Domenico Cagliari in blagajničarka Albina Pinosa.

OKLICI: uradnik Giampaolo Franzot in učiteljica Loredana Videri; oficir Claudio Narduzzi in računovodkinja Giuliana Zunica; računovodja Paolo Indelicato in čipkarica Isabella Saracino; mehanik Giuseppe Pillirone in otroška vrtnarica Maria Luisa Bazzaro; gradbenik Rinaldo Piemonti in učiteljica Maura Pertot; uradnik Vincenzo Arlotta in uradnica Maria Cavalieri; delavec Gabriele Cardi in otroška negovalka Ileana Matteusich.

Pregled kulturnih dejavnosti

Arhivi v Sloveniji

V pregledu kulturnih dejavnosti v Sloveniji si danes oglejmo kakšno je stanje arhivov (po podatkih do leta 1968).

Leta 1939 sta bila v Sloveniji dva arhiva, leta 1950 je deloval samo eden, ki je imel 6.700 ton urejenega gradiva, leta 1960 je število arhivov narastlo na 7, ki so skupno imeli 18.726 ton arhivskega gradiva, od katerega 7.955 ton urejenega. Leta 1968 je bilo arhivov še vedno 7, ogromno pa je narastla teža njihovega gradiva, saj je dosegla 26.900 ton, od katerih 16.400 ton urejenega.

Hitro *rast mreže arhivov* je narekovala potreba povojnih let, ko je bilo treba v kratkem času zbrati arhivsko gradivo, ga vskladiščiti in zavarovati.

Da je ostalo še toliko neurejenega gradiva je vzrok v pomanjkanju potrebnih prostorov in polic ter v dejstvu, da prevzemajo arhivi večinoma neurejeno gradivo, za sprotno ureditev pa nimajo dovolj osebja. Arhivi razpolagajo z okoli 16.400 tm večinoma leseniih polic, vendar bi jih potrebovali še okoli 10.000 tm samo za gradivo, ki je že zbrano v arhivih. Pri tem je treba upoštevati, da je letni prirastek arhivskega gradiva vedno večji in da bo v 50 letih znašal po predvidevanjih okoli 75.000 tm.

Za zaščito arhivskega gradiva so potrebni tehnični ukrepi, ker je ogroženo tako staro (dotrajanost) kot novo gradivo (slab papir, slaba hramba). Doslej je bilo malo storjenega za njegovo konservacijo, zaradi nepreglednosti pa tudi ni znana točna množina ogromnega gradiva, za katerega bi bili potrebni takojšnji konservatorski posegi. (Skupnost arhivov je šele zadnji dve leti sprožila akcijo za mikrofilmanje vsaj najvažnejših listin po arhivih Slovenije).

Arhivi tudi ne delajo *v prostorih, pogojih*, ki bi zagotavljali varstvo arhivskega materiala pred požari, vlago, insekti, vlomi itd. V tem pogledu so na najslabšem Arhiv Slovenije v Ljubljani, mestni arhiv ljubljanski in pokrajinski arhiv v Kopru.

Za sodobno organizirano arhivsko službo (evidenco, zaščito, čuvanje in izkoriščanje gradiva, strokovni nadzor nad gradivom itd.), bi v bodoče zadostovali v Sloveniji poleg osrednjega Arhiva Slovenije v Ljubljani še 4 regionalni arhivski zavodi splošnega tipa v Mariboru, Celju, Ljubljani in Kopru.

Z *ureditvijo zgradbe Arhiva Slovenije v Ljubljani* (petletni investicijski načrt v skupnem znesku 8.763.220 din) bi se njegova zmogljivost povečala s sedanjih 4.500 tm na okoli 12.000 tm polic, s čimer bi bilo za daljšo dobo urejeno vprašanje arhivskega gradiva republiškega pomena. Zmogljivost regionalnih zavodov pa bo treba povečati s sedanjih 12.000 tm na 22.000 tm polic in to predvsem z ureditvijo skladiščnih prostorov v Kranju, Mali Loki pri Trebnjem in Novi Gorici.

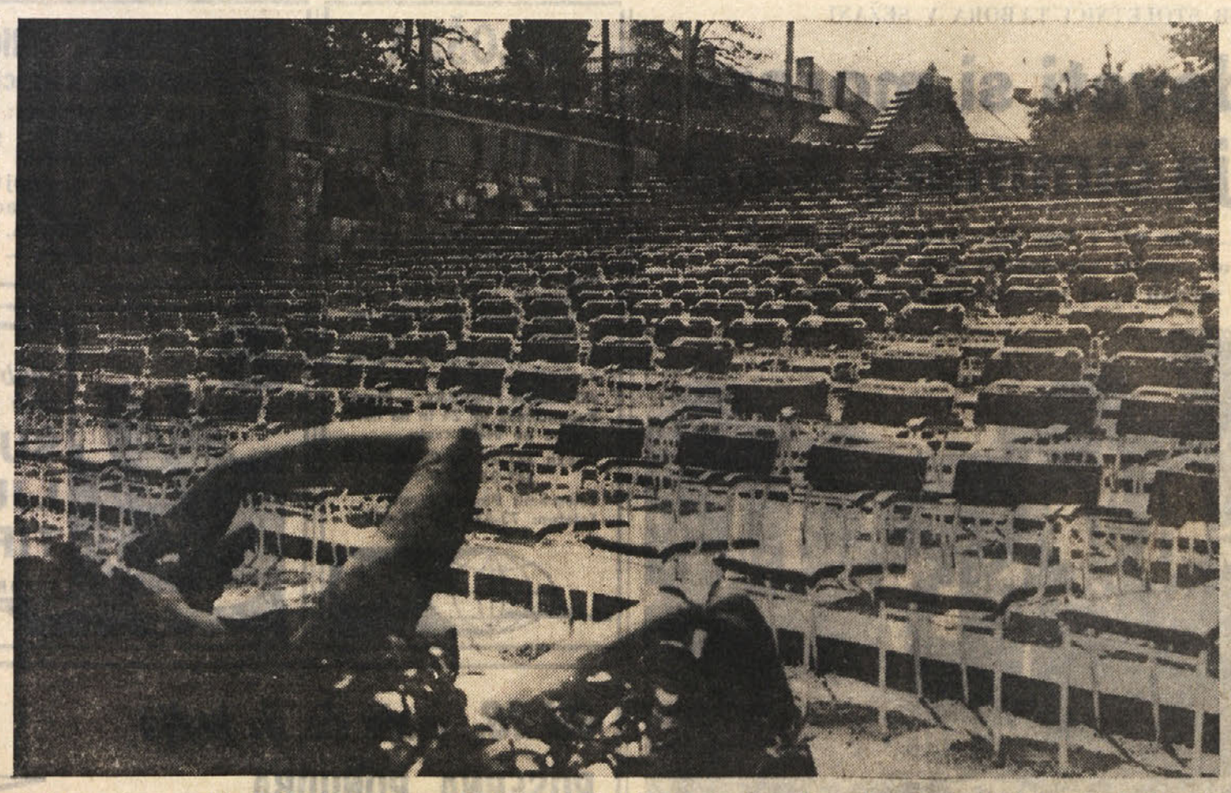

Pogled z odra na sedeže ljubljanskega letnega gledališča v Križankah, kjer bo 5. junija uradna otvoritev letošnjih poletnih kulturnih prireditev, v okviru katerih bo letos prvič nastopilo tudi tržaško operno gledališče «Verdi» z operama «Seviljski brivec» in «Madame Butterfly»

LEPO DELO O VELIKEM UMETNIKU

Monografija posvečena Ivanu Meštroviču

«Posrečilo se mu je prebiti pregrade, asimilirati tuje izkušnje in tradicijo ter ustvariti svoj stil...»

«Razpet med Dunajem, Parizom in našim okoljem, si je Ivan Meštrović z ogromnim ustvarjalnim potencialom in neusahljivimi viri energije prizadeval postaviti most iz zaostalosti v moderni likovni izraz. Posrečilo se mu je prebiti pregrade, asimilirati tuje izkušnje in tradicijo ter ustvariti svoj stil. Vendar ni mogel vedno ubežati pritisku okolja, ki je z močjo svoje odrevenelosti težilo v konzerviranje misli, medtem ko so se v Evropi rojevale ideje in novo razmerje do plastične slike sveta. V pogostni usmeritvi k preteklosti je Meštrović, prevzet od lepote starih harmonij znotraj teh pozicij izrazil maksimum in si je večji dosežek le težko misliti. V tem smislu, v sintetiziranju in prevladovanju umetniških fenomenov, je treba videti bistveno karakteristiko njegovega talenta in področje navdiha. Kakor da sklepa neka velika, minula obdobja, je njegova umetnost močan in nervozen pogled nazaj. Tu, na robu Sredozemlja, preteklost nekako posebno močno in intenzivno traja, še več, ta preteklost traja tudi v nas s svojimi miti, tragedijami in lepoto in le preko nje je mogoče spoznati smisel umetnosti Ivana Meštrovića.»

To je zaključni odstavek eseja o Ivanu Meštroviću, ki ga je napisal Željko Grum. Eseja ali uvodne razprave, ki uvaja monografijo posvečeno velikemu jugoslovanskemu kiparju Ivanu Meštroviću. Monografijo, ki smo jo nedavno tega dobili tudi na slovenski knjižni trg. Gre za reprezentativno, prav krasotno izdajo, ki so jo izdale Matica Hrvatska in Grafički zavod Hrvatske skupaj z Državno založbo Slovenije in ki ima namen predstaviti najširši javnosti umetnost velikega kiparja Meštrovića. Pravzaprav gre že za drugo izdajo, ki pa je spremenjena in ki še bolj popolno, bolj učinkovito ter reprezentativno predstavlja umetnost velikega kiparja, največjega kiparja Jugoslavije. Knjiga velikega formata, opremljena v belo platno s srebrnimi črkami, je dostojna velikemu umetniku. Esejistično pisan uvod skuša brez podatkov, s samim navajanjem umetnin in umetniških obdobij, ki jih avtor deli na pet, predstaviti stvarniteljsko moč Meštrovića, njegov umetniški razvoj in vso veličino velikih, reprezentativnih in manjših Meštrovićevih plastik. Za uvodom, ki ga dopolnjujejo manjše reprodukcije, sledi osrednji del knjige. Gre za sedemdeset celostranskih reprodukcij Meštrovićevih kipov, ki jih je mojstrsko fotografiral Tošo Dabac. Življenjepis kot nadaljnji del knjige obsega troje strani skopih življenjepisnih podatkov, z navajanjem poglavitnih odločilnih letnic v kiparjevem življenju. V sledečem dodatku pa je objavljeno gradivo, posnetki skulptur in arhitekture, ki dopolnjuje podobo ustvarjalnosti Ivana Meštrovića. Tu so v glavnem reprodukcije detajlov plastik in pa arhitekture, kateri ta knjiga ni posvečena, je pa za avtorjevo osebnost vseeno zelo pomembna.

Monografija posvečena Ivanu Meštroviću predstavlja vsakemu prijatelju umetnosti in še posebej kiparstva, stvariteljsko genialnost velikega kiparja. Uvodna beseda, napisana sicer v literarni obliki, daje vendar v razumljivi besedi stvarno karakterizacijo vseh obdobij Meštrovićevega ustvarjanja, prikazuje raznolikost in obsežnost Meštrovićevega opusa in označuje njegov velik pomen. Reproduktivni del knjige pa kaže ljubitelju umetnosti ogromen ustvarjalni opus kiparja, ki sodi med največje moderne kiparje sveta.

Sl. Ru.

OD ZATRTJA DO OBNOVE SLOVENSKIH ŠOL

Resnica o «slovenskih» šolah ki so jih dovoljevali Nemci

Odprto pismo slovenskemu učiteljstvu na Primorskem, ki ga je napisal 25. jan. 1944 predsednik PNOO in član AVNOJ France Bevk

Po kapitulaciji Italije se niso obnavljale slovenske šole le na osvobojenem in po partizanski vojski kontroliranem primorskem ozemlju, temveč tudi v večjih krajih, ki so jih Nemci okupirali in v njih imeli svoje stalne postojanke. V Gorici je bila slovenska osnovna šola odprta 30. oktobra 1943 in ustanovljena je bila tudi slovenska gimnazija, na kateri je poučevalo 13 profesorjev. Po dvajsetletnem zatrtju slovenskega šolstva je bila kar vabljiva in bi bila tudi razveseljiva ta pridobitev goriških Slovencev, če... če bi teh ne odprli Nemci, t. j. isti Nemci, ki so dobri dve leti prej z eno potezo zatrli vse slovenske šole na Gorenjskem in Štajerskem;

če bi ne presodili, da so Nemci leta 1941 v «bliskoviti» vojni bili še oholi zmagovalci, da pa so v jeseni 1943 izgubili zaveznika z osmimi milijoni bajonetov (prosto po Duceju!) in da so se ti bajoneti delno obrnili celo proti njim in se je začel za Nemce začetek konca;

ce bi ne vedeli, da se je nemški volk v ovčji koži poizkušal z dovoljevanjem slovenskih šol in postavljanjem domačih slovenskih mož za župane pokazati v boljši luči kot dotedanji oblastniki in tako paralizirati v Primorcih duh odpora proti nacizmu in duhovno razorožiti partizansko borbenost.

Zares so nekateri zavedni primorski Slovenci le čustvovali in bili navdušeni nad ponovnim odprtjem slovenskih šol ne glede na namene, ki jih je ta šola imela, a brez onih, ki so v zavestni kolaboraciji z okupatorjem odpirali in vzdrževali takozvane «belogardistične» šole, bi takih šol ne bilo.

Situacijo na šolskem področju je razjasnilo *Odprto pismo slovenskemu učiteljstvu v Primorski Sloveniji*, ki ga je 25. januarja

UČITELJSKI LIST

LETO I. ŠT. I.

ODPRTO PISMO

SLOVENSKEMU UČITELJSTVU

V PRIMORSKI SLOVENIJI

1944 napisal predsednik pokrajinskega odbora Osvobodilne fronte in član predsedstva AVNOJ France Bevk. Po uvodnih besedah, ko ugotovi, da se je po kapitulaciji Italije odprlo nepričakovano visoko število šol, nadaljuje Bevk: «To je samo po sebi razveseljivo dejstvo. Vendar pa smo ponekod v našem šolstvu odkrili pojave, ki so nas navdali s skrbjo in ki jih nikakor ne moremo trpeti. Zgodilo se je, da se nekaterih šol lastimo mi in Nemci, oboji hkrati, da se v teh šolah odpirajo vrata našemu in nemškemu šolskemu nadzorniku, da se učiteljstvo teh šol boji zameriti tako eni kot drugi šolski oblasti, zato je ubralo zlato sredo».

V nadaljevanju pravi Bevk: «Sodimo, da bi si moral biti vsak zaveden Slovenec na jasnem glede šol, ki jih odpirajo Nemci», spomni na usodo slovenske šole na Gorenjskem in Štajerskem in ugotavlja: «Isti postopek bi bili (Nemci) ponovili tudi z nami Primorci, da niso po dveh letih in pol udarcev, ki so jih prejemali od Rdeče armade in partizanov, v zavesti svoje šibkosti spremenili svojo taktiko. Da nam danes dovoljujejo slovenske šole, je le čednost v sili, sladka vaba za kratkovidneže; gre jim za to, da bi zanesli neenotnost v naše vrste, zasejali strup v mlada srca naših otrok in ohromili našo borbenost. Nevarnost je tudi, da bi se tudi sodelovanje z našimi sovražniki preneslo iz šol na ostala področja našega javnega življenja. Mi smo nasproti takim šolam takoj zavzeli jasno, odklonilno stališče. Naš narod, katerega pretežni del se je strnil okoli OF, je danes v boju z okupatorjem, zato tudi za ceno žrtev odklanja vsako sodelovanje z njim, odklanja njegove župane in njegovo aprovizacijo, odklanja posebno njegove šole.» V tem duhu se pismo nadaljuje.

Nemci so jasno spoznali, da jim njihova taktika s «popravljanjem krivic», ki jih je zadal fašizem slovenskemu ljudstvu na šolskem področju, nikakor ni uspela. V tej zagati so ravnali dokaj neenotno. Očitno sovražno tam, kjer so vedeli, da je šola popolnoma pod vplivom in nadzorstvom narodnoosvobodilne šolske oblasti, manj odločno v pogosteje kontroliranih krajih in le v krajih s svojo stalno postojanko so «tolerirali» delovanje slovenske šole. Pa še tam ne povsod. Tako je na pr. nemški komandant na Opčinah ukinil po nekako dveh tednih slovensko šolo, ki so jo tam ustanovili belogardisti.

Belogardistični šolski funkcionarji so poizkušali dobiti pod svoj vpliv in šteti za svoje tudi nekatere šole, ki jih je ljudstvo samo in kasneje tudi na pobudo odborov OF ustanovilo. Seveda jim to ni uspevalo. Tako je učiteljica v Devinu odklonila ponujeni denar za honorar z utemeljitvijo, da jo plačuje prebivalstvo samo. Zelo dobro so bili organizirani Nabrežinci. Poseben odbor, sestoječ iz treh članov, je zbiral mesečne prispevke 291 družinskih poglavarjev, da so mogli tako plačevati kar štiri učiteljice. Nabrežinska šola je ostala neodvisna s tihim pristankom osvobodilnega gibanja. Ko niso mogli pridobiti pod svoje pokroviteljstvo učiteljice pri Sv. Ivanu, ki je poučevala skupino otrok, so denunciantsko poročali na tržaškem radiu, da se pod krinko šole skriva propaganda za OF.

Nezadržano sovraštvo pa so Nemci izkazovali do šolstva na podeželju, kjer so gospodarili le ob svojih občasnih vpadih in ofenzivah. Ob hajkah seveda niso našli otrok v šolah, ker so se ti pravočasno razbežali, a znašali so se nad šolskimi poslopji, četudi so dobro vedeli, da zaradi partizanske taktike niso mogle biti šole «vojaški objekti». Tako je do decembra 1944 samo v Srednjeprimorskem okrožju (obsegalo je Vipavsko dolino, sežanski in komenski Kras in goriško okolico na levem bregu Soče južno od Solkana) zgorelo 18 šolskih zgradb. Najgrozovitejši in najbolj nezpodbiten dokaz resničnega, ne pa iz taktičnih razlogov zamaskiranega odnosa do slovenske šole bo za vse čase ostal v zgodovini obnovljenega slovenskega šolstva na Primorskem dogodek iz Hruševlja v Brdih. Tu so Nemci zažgali šolsko poslopje in v goreče šolo vrgli osemletno Vijoleto in devetletno Liljano Toroš. Premladi sta bili deklici, da bi bili partizanki, terenki ali celo kurirki. Bestialni nemški srd ju je obsodil na strahovito smrt v plamenih goreče šole le zato, ker sta bili učenki slovenske svobodne šole.

V zahvalo in posnemanje

Ko smo po kliširanju ilustracij za «Prosvetni zbornik 1868 - 1968» slike vrnili lastnikom, smo zahvali pridružili še prošnjo, da nam lastniki slike odstopijo za fototeko našega odseka. V ustanovi, ki se izrecno bavi z zbiranjem zgodovinskega gradiva, se predmeti prav gotovo ohranijo in služijo tudi za zgodovinske ugotovitve in objave.

Gospod Viktor Štok, kateremu smo vrnili tri posojene slike, nam je vrnil vse tri in dodal še 12 drugih. Svojo pošiljko je pospremil z besedami:

«Popolnoma se strinjam z Vami, da se slike v privatnih rokah s časom porazgubijo ali uničijo, medtem ko so pri Vas ohranjene.»

Gospodu Viktorju Štoku lepa hvala, vsem ostalim pa: Posnemajte!

ODSEK ZA ZGODOVINO IN ETNOGRAFIJO

MARKO KRAVOS

Trst

Ta bedna krtina zemlje,
sivo, umazano morje,
dlani vse zatohle in potne,
prosilke sonca.

Zaprite okna:
vlaga večera
in topo listje v zraku
grizeta misli,
zdihata v prsi strup.

Trieste

Questo misero cumulo di
terra,
un mare sporco bigio,
mani sudate e acri
che invocano il sole.

Chiudete le finestre:
l'umidità della sera
e le foglie ottuse nell'aria
mordono i pensieri
esalando veleno nel petto.

Prevod: Jolka in Vilma Milič

Skupina učencev obnovljene slovenske osnovne šole v Nabrežini v šolskem letu 1943 - 1944, ki je delovala po zaslugi domačinov in požrtvovalnih učiteljev in s pristankom osvobodilnega gibanja

PRIJETNA POTOPISNA KNJIGA

Miran Ogrin: *NA JUGU SVETA*

Novinar in potopisni pisatelj *Miran Ogrin* ni več neznan avtor, saj je v zadnjih letih izšlo že nekaj njegovih potopisnih del. S knjigo, ki nam jo je sedaj posredovala Državna založba Slovenije, pa je Ogrin napravil korak naprej. Njegov potopis *Na jugu sveta* je namreč vse bolj izdelana, vse bolj dognana in tudi bolj zanimiva potopisna knjiga, kakor prejšnje. Tako je treba ugotoviti, da se nam z njim razvija potopisni pisatelj širšega formata. Običajno so potopisi pri nas dela ljudi, ki slučajno potujejo v tuje kraje. Miran Ogrin sistematično potuje po svetu že celo desetletje. Njegovi potopisi niso slučajni, temveč so del njegovega življenjskega bistva, del njega samega. Zato postajajo vse boljši in vse privlačnejši, obenem pa tudi vse bolj sistematični. Vse to naj na kratko ugotovimo ob knjigi Na jugu sveta, ki vsebuje prikaz Ogrinove poti okoli sveta pred štirimi leti.

Ogrin je iz Anglije mimo Azorov odšel na pot ob zahodni afriški obali in se ustavil na jugu Afrike. Temu jugu je posvečen dobršen del knjige. Druga postaja Ogrinove poti je bila Avstralija, kateri so morda v tej knjigi posvečene najboljše strani knjige. Tretja postaja je Nova Zelandija. Vmes pa je seveda nešteto krajev, dežel, mest, otokov, ki jih prikazuje Ogrinovo pisateljsko pero.

Potopisov je toliko vrst kolikor je pisateljev. Ogrin ima svoj originalni slog prikazovanja tujih dežel. V svojih potopisih prikazuje Miran Ogrin predvsem tuje dežele, njihovo preteklost in sedanjost. Manj prikazuje ljudi. Srečanj z ljudmi, razgovorov z njimi v knjigi skoraj ni. V tem je svojstvenost tega potopisa morda pa tudi pomanjkljivost. Ob tako odličnih prikazih preteklosti dežela, zgodovine, kulture, ob prikazih sodobne stvarnosti vendarle pogrešamo ljudi. Škoda, da teh ni, kajti srečanja z ljudmi, njihove besede, morda drobne človeške slabosti in zanimivosti potopis samo popestre. Zgodovinske osebnosti, ki edine nastopajo v Ogrinovi knjigi pa so mrtve. Če smo že začeli s kritičnim obravnavanjem knjige pa moramo poudariti dve odlični stvari tega Ogrinovega potopisa. Dal nam je prikaz Avstralije, kakršnega lanko srečamo redkokje. Zdi se nam, da Avstralija naravnost zaživi pred nami, da jo resnično spoznamo v vsej njeni stvarnosti in vsej njeni problematiki. Isto velja za Novo Zelandijo, medtem ko je prikaz Južne Afrike manj popoln, ali pa je avtor poudaril bolj negativne strani te rasistične dežele. Avstralija in Nova Zelandija pa resnično zaživita pred bralcem. Že zaradi tega je vredno knjigo vzeti v roke. Sicer pa je za potopise med slovenskimi bralci vedno dovolj zanimanja. Ogrin je eden redkih slovenskih potopiscev in ker nam tovrstne literature vedno manjka, bo njegova knjiga gotovo uspešno sprejeta med našimi bralci. To pa delo tudi zasluži, saj je resnično napisano prijetno, zanimivo, poučno, vzgojno in privlačno. Vse priznanje torej potopiscu Miranu Ogrinu.

Sl. Ru.

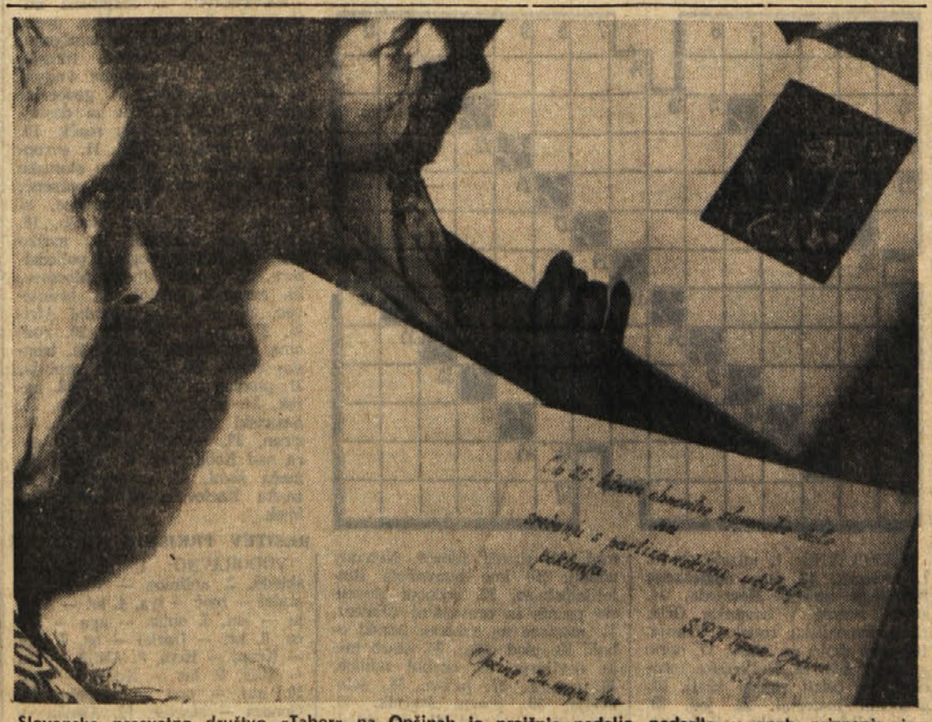

Slovensko prosvetno društvo «Tabor» na Opčinah je prejšnjo nedeljo podarilo v znak priznanja in hvaležnosti bivšim partizanskim učiteljem lepe umetniške publikacije s spominskim posvetilom. Ta lepa gesta openskih prosvetarjev zasluži vso pohvalo

revije

LITERARNE VAJE 7

S 7. številko so «Literarne vaje» zaključile XXI. leto svojega izhajanja, kar je že samo po sebi zelo pomembno dejstvo, saj ni mnogo revij, vsaj v našem času, ki bi dočakale tolikšno starost. Pravilna je zato tudi ugotovitev uredništva, da se «z listom, ki bi izhajal že toliko časa in zajel toliko sodelavcev, ne more postaviti nobena slovenska šola ne v domovini in ne po svetu». Manj razveseljiva je ugotovitev uredništva, da ima list «se vedno premalo naročnikov, da bi mogel izhajati brez izgube». Ko poziva na poravnanje naročnine, pravi: «Zavedajte se, da nimamo od nikoder nobene podpore!». Zanimivo bi bilo vedeti, kako je s podobnimi listi (če jih seveda imajo) na italijanskih šolah in če so deležni kakšne podpore šolskih oblasti.

Uredništvo razpisuje tudi za 22-letnik nagrado za najboljšo povest, ki bi izhajala skozi vse leto. Obsega naj okrog 50 tipkanih strani, oddati pa jo je treba uredništvu do 15. septembra. Nagrada znaša 10.000 lir.

Iz priloženega kazala za ves letnik je razvidno, da je bilo v sedmih številkah, ki so izhajale z vzorno rednostjo, objavljenih 30 pesmi desetih avtorjev, med katerimi sta bila najplodnejša Marij Čuk in Boris Pangerc, okrog 50 prispevkov v prozi kakih 40 avtorjev, 25 kulturnih novic petih avtorjev (med katerimi pa je zastopana samo ena dijakinja z enim samim prispevkom), 10 spisov «iz preteklosti» 5 avtorjev, nekaj znanstvenih zanimivosti, šest prispevkov o športu enega samega avtorja (Boris Pangerc) in okrog 60 risb skoraj istega števila avtorjev.

«Literarnim vajam» želimo tudi v prihodnji sezoni redno izhajanje z željo, da bi uredništvo toliko spremenilo svoj koncept, da bi v list pisali skoraj izključno dijaki sami, vštevši kulturne novice.

J. k.

GALEB 7

Tudi aprilska številka «Galeba» ohranja p e s t r o s t in mikavnost prejšnjih številk, k čemur prispevajo poleg pisanih prispevkov zlasti številne ilustracije vrste naših najboljših ilustratorjev kot so Robert Hlavaty, Klavdij Palčič, Milko Bambič, Leon Koporc, Božo Kos, Bine Rogelj in še drugi. Otroci, katerim je «Galeb» namenjen, lahko najdejo v njem obilo primernega in tudi poučnega branja, s svojimi prispevki, ki so vedno številnejši, pa bogatijo list in mu dajejo še posebno vrednost. V 7. številki je takih prispevkov kar 30, ki so vsi v večji ali manjši meri drobna zrnca otroških misli, čustev in opazovanj. Škoda samo, da niso vse šole pri nabiranju teh drobnih prispevkov enako prizadevne, kar pa verjetno ne gre pripisati učencem, temveč bolj njihovim učiteljem, ki so mogoče premalo pozorni na vzgojni pomen pisanja otrok v mladinske liste.

Urednik Lojze Abram predstavlja tokrat svojim mladim bralcem še dve mladi tržaški pesnici: Ireno Žerjal - Pučnik in Bruno Pertot. Ta rubrika je ena najbolj posrečenih v listu, saj je prav, da tudi najmlajši na njim razumljiv način zvedo za naše literarne ustvarjalce.

J. k.

L'ASTERISCO

Tržaška revija «L'Asterisco», ki je nastala na pobudo nekaterih tržaških akademikov že pred mnogimi leti, se je pojavila v letu 1970 v popolnoma obnovljeni grafični obliki in svojstvenem formatu. Tudi uredniški odbor se je okrepil z novimi imeni, med katerimi moramo omeniti novega umetniškega direktorja Bruna Chersicla, znanega italijanskega novinarja in kritika, ter Zvesta Apollonia, koprskega umetnika.

Vredni pohvale in spoštovanja sta vsekakor stalna angažiranost revije v smeri prisluškovanja zdravim in iskrenim tokovom sodobne umetnosti in pa prizadevanje po združevanju skupne platforme idej in estetskih načel v svetu kulture na tem prostoru.

Nova grafična oblika revije je prišla do izraza po zaslugi Anselma Anselmija iz Benetk, kjer se revija tudi tiska. Ta oprema je povezana s formatom, ki je za nas dokaj nenavaden, pa čeprav ni takozvani « maksičasopis », kakršna je v resnici zdaj revija, absolutna novost.

Vsebinsko se revija odlikuje po rigoroznosti v angažiranju.

Zelo zanimiv je odlomek iz članka Mai 1968 — La Prise de la Parole (Zavzetje Besede), ki ga je napisal Francoz Roland Barthes; v njem avtor obravnava sociološke, psihološke, jezikovne probleme ob francoskem maju». V reviji je tako poudarjeno, da je šolski problem eden največjih problemov sodobne družbe. Poleg drugih zanimivih tem najdemo v reviji tudi prispevek slovenskega umetnostnega kritika Alexandra Bassina iz Ljubljane, ki je prikazal Intart 1969 v Ljubljani, kjer so se srečali umetniki treh dežel — Slovenije, Furlanije - Julijske krajine in Koroške.

Reviji je dodana priloga «L'Asteriscoarti», v kateri je prikazana dunajska razstava «Neue figuration U. S. A.».

F. B.

* * *

EMIGRANT, maj-junij 1970. Glasilo društva slovenskih izseljencev Beneške Slovenije. Orbe-Švica. V slovenščini in italijanščini. Iz vsebine: Primo convegno nazionale delle associazioni degli emigranti italiani in Svizzera. Naše pesmi — slovenske beneške narodne. Mi Slovenci. Hanno detto.. ad una recente seduta del Consiglio regionale Friuli-VG. Impariamo lo sloveno. Friul — dedicato ai lettori di lingua friulana. France Prešeren. Lettere-pisma. Delna zmaga. Informazioni. Mladi berite. I vostri diritti.

NAŠI KRAJI pred STO leti

SLOVENSKI NAROD, 24. V. 1807
Razne stvari.

(Tabor v Sežani) *dne 29. maja 1870 ob 4ih popoldne: Slovenci! Povsod, posebno pa v Avstriji, se narodi sedaj čvrsto gibljejo, nobeden noče za drugim zaostati; ampak vsak se oglaša, vsak se trudi, da si pridobi enakopravnost in enako veljavo z drugimi. — Tudi mi Slovenci moramo in hočemo pokazati, da smo čvrst, živ narod, kteri hoče vživati vse pravice, ki jih vživajo drugi svobodni narodi. — Na noge sedaj, vrli bratje na Krasu in v tržaški okolici! Zberite se na sežanskem taboru, kolikor vas je, da boste združeni kakor po drugih narodnih shodih zahtevali zedinjeno Slovenijo, in potrjevali te za vas potrebne točke:*

I. Vsi Slovenci naj se po postavni poti zedinijo v eno kronovino z enim deželnim zborom. II. Naj se dejansko izpelje 19. člen državnih osnovnih postav, naj se sedaj v c. kr. uradnijah na Slovenskem precej začne pisati in uradovati v slovenske jeziku in podučni jezik v vseh šolah na Slovenskem naj bode slovenski jezik. III. Naj se v Seženi napravi slovenska ljudska šola s petimi razredi. IV. Naj se za tržaško okolico vpelje slovenska meščanska šola s posebnim ozirom na njene potrebe. V. Naj se javni davki kolikor mogoče zniževajo, ali vsaj ne od leta do leta zviševajo.

Vrli rojaki! Taborski sklepi so imenitni, ker po njih zvedo poslanci in vlada, kar ljudstvo želi in znajo potem delati narodu v prid. Zato vas kliče političnо društvo «Soča» v Gorici z rodoljubi iz Sežane in tržaške okolice v tabor, da pokažete s tem, da ste za narod vneti:

za politično društvo «Soča» v Gorici

odbor.

NOVICE, 25. V. 1870.

IZ GORICE 18. maja. — «Wand.» piše — da danes so se razposlale prve češnje; dunajski agenti so zavoljo njih že več dni tukaj; cena je zgodnjemu času primerna, 50 do 70 gold. cent na kolodvor pripeljane. Lani se je zgodnjih češinj prodalo za 60.000 goldinarjev iz Ravnic, Prebačine, Gradiškute in Dornberga.

TRST, 17. maja. — *Da se udeležimo veselice, ki je bila v nedeljo 15. t. m. v Bolunški čitalnici, smo se udje in rodoljubje tukajšnjih čitalnic iz okolice in Trsta popoldne z vihrajočimi zastavami in godbo na čelu podali na pot, pozdravit milo nam novo sestrico. Po vseh vaseh, kjer smo šli, bilo je vse polno ljudstva, ki nas je z navdušenimi živio-klici sprejemalo in se nam za daljo pot pridružilo. Ko smo pospeli do razpotja, tako imenovanega «ključa», prišli so nam iz Kolonije čitalničarji z vihrajočimi zastavami naproti; godba milo zagode, in ko so se zastave v znamenje bratovske sloge križale ,bilo je vse radosti ginjeno do solz.*

Došlim blizo Bolunce pridejo nam z zastavami in godbo naproti; godba zaigra «Naprej» in zdajci ni bilo slava- in živio-klicev ni konca ni kraja. Ko smo dospeli do čitalnice bolunške in se ondi razveseljevali, pride še pevski zbor iz Bazovice pod vodstvom mladega gosp. J. Praprotnika tako lepo izurjen, da se je vse čudilo. Slava radoljubnemu voditelju in vrlim pevcem!

«Beseda» se je začela z izvrstnimi govori, med kterimi sta se posebno odlikovala govor gospoda predsednika Peršica in od Koperškega gosp. profesorja Ravnika. Gledišćina igra «Ravni pot» se je vršila z živahno pohvalo; po igri so peli razni pevski zbori in godbe so igrale tako navdušilno, da smo se le težko ločili od veselega kraja, kjer je bilo nam 2000 ljudstva zbranega, tako, da vse je bilo bolj taboru kakor čitalničnemu shodu podobno. Ako nam nade naše po sreči steko, kaj velja, da na istem kraji bode meseca avgusta za Istro važen tabor. Bog daj!

Haendlov festival

HALLE, 1. — Nemško mesto Halle se pripravlja na vsakoletni Haendlov festival, ki bo, kot se to dogaja že 18 let, poleti. V Hallu so doslej na festivalu zares umetniško izvajali skladbe Georga Friedericha Haendla, saj sodelujejo pri tej glasbeni manifestaciji najbolj znani umetniki z vsega sveta.

Ta festival ima največjo zaslugo za ovrednotenje Haendlove operne glasbe. Prav glasbeniki v Hallu so proučili Haendlovo «opero serio», za katero so do leta 1952 mislili, da je ni mogoče več izvajati, na tak način, da je ponovno «zaživela» in postala dostopna vsem opernim pevcem. Poseben čar pa je festival dobil v zadnjih letih, ko so glasbeni umetniki iz Halla odšli na turnejo na Češkoslovaško, Madžarsko, v Bolgarijo, Sovjetsko zvezo, Zah. Nemčijo in Veliko Britanijo in doživeli velik uspeh.

Nevtronski žarki proti raku

MADISON, 1. — Odkar so zdravniki ugotovili, da deluje žarkovje nevtronov na rakasta obolenja z veliko večjim učinkom kot drugo žarkovje, je nastal nov problem, kako izdelati napravo, ki bi oddajala tako žarkovje in bi bila razmeroma majhna. Na univerzi v Wisconsinu prav v teh dneh proučujejo novo napravo te vrste, ki naj bi oddajala žarkovje navtronov visoke energije. Kot je znano, so nevtroni delci atoma brez električnega naboja in morejo uničiti najrazličnejša rakasta obolenja. Naprava, ki jo v Wisconsinu proučujejo, izkorišča za proizvajanje nevtronskega žarkovja jedrsko snov, ki je potrebna tudi za vodikovo bombo, vendar razvije mnogo manjšo silo.

Zdravljenje rakastih obolenj z nevtronskim žarčenjem je nadvomno uspešno, vendar ne v vseh primerih. Zaradi tega se bo pridružilo vsem načinom zdravljenja raka, ko bodo dokončno izdelali napravo za proizvajanje takega žarkovja.

PREJELI SMO

CHEVRON ITALIANA CLUB. Gennaio-aprile 1970. Rivista quadrimestrale del personale della Chevron oil italiana.

GIORNALE DELLA LIBRERIA. Aprile 1970. Organo ufficiale dell'Assocjazione italiana editori.

MONDO OCCIDENTALE. Marzo — aprile 1970. Rivista di politica e di varia cultura.

Tednik MLADINA, ki ga izdaja Zveza mladine Slovenije, je s 25. majem dobil novo obliko, in sicer obliko revije z barvnim ovitkom in tudi z bogatejšo vsebino. Uredništvo pa napoveduje, da bo «Mladina» proti koncu leta še bolj sodobno urejena, oblikovana in tiskana. Odgovorni urednik je Nace Borštnar. Uredništvo in uprava sta v Ljubljani, Nazorjeva 1. Posamezna številka stane 0.80 din.

Z NEDELJSKEGA SLAVJA OB STOLETNICI TABORA V SEŽANI

«Prizadevati si moramo da bo meja čimmanj meja»

Predsednik SKGZ: «...samo mir v tem delu sveta nam zagotavlja obstoj in razvijanje ob zapadni narodnostni meji, ki so jo pred 25 leti s krvjo začrtali borci naše partizanske vojske»

Slavja v Sežani so se mnoge organizacije udeležile s svojimi prapori

(Nadaljevanje s 1. strani)

Generalni tajnik zvezne konference SZDL Jugoslavije Beno Župančič se je že takoj ob pozdravu spomnil «sester in bratov» z onkraj meje, nakar je spregovoril o pomenu taborskega gibanja, ki ga je povezal v širši okvir boja za prostost sploh. Ta prostost pa se je v bistvu uresničila šele v času narodnoosvobodilne borbe. Vendar se boj za prostost še vedno nadaljuje, kajti ta ni nikoli dokončno dosežena, ampak dobiva vsak dan nove razsežnosti. Omenjal je posebej še vezi prijateljstva in sodelovanja, ki jih razvijajo jugoslovanski narodi. Spomnil se je tudi Krasa samega in orisal spremembe in napredek, ki je tudi tu prišel do izraza v teh sto letih, posebno pa še v zadnjem četrtstoletju. Glede slovenske manjšine v Italiji in meje, ki jo loči od matičnega naroda, pa je dejal, da si moramo prizadevati, naj bo ta meja čim manj meja. Na koncu pa je dejal, da nas tako taborski kot partizanski duh zavezujeta, da uresničimo vse tisto, kar si je socialistična družba zastavila kot svoj smoter.

V imenu Slovencev s Tržaškega, iz Goriške in iz Beneške Slovenije je spregovoril predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze Gorazd Vesel. ki je rekel:

Slovenci iz Tržaške, Goriške in Beneške Slovenije smo se z zadovoljstvom odzvali povabilu na današnjo proslavo sežanskega tabora. Kot so si pred sto leti na taboru segli v roke Goričani, Kraševci in Tržačani, tako je tudi danes prisotnost zamejskih Slovencev tudi dokaz tesne povezanosti naših ljudi, ki živijo na eni in drugi strani italijansko-jugoslovanske meje. Idejo naših prednikov o združeni Sloveniji uresničujemo danes z vsebinsko smiselnostjo enotnega narodnega in kulturnega prostora, v katerem smo zamejski Slovenci ustvarjalno prisotni. Dva sta razloga, zavoljo katerih smo globoko navezani na najbolj pristne kulturne in miselne tokove v Sloveniji, ker je Slovenija naša domovina in ker ubira pot socialističnega družbenega razvoja v skupnosti jugoslovanskih narodov. Kot Slovenci in kot italijanski državljani se v boju za priznanje naših pravic v družbeni ureditvi, v kateri živimo, srečujemo s številnimi težavami. Zato se vedno bolj usmerjamo k tvornim oblikam sodelovanja znotraj slovenske narodnostne skupnosti.

Slovenci v Italiji nočemo več biti za oblasti in stranke predmet v politični dejavnosti, ampak si hočemo ne glede na ideološke usmeritve po lastnih spoznanjih in potrebah določati pota našega nadaljnjega razvoja. Samo kadar bodo odgovorni krogi pričeli obravnavati Slovence kot subjekt, samo takrat bo reševanje naših narodnih vprašanj steklo po pravilnih poteh. Dokler pa tega ne bo, bo okoli narodne problematike samo veliko nekoristnega licitiranja in veliko obljub in besed brez ustrezajočih dejanj. Pri naši narodni stvari so nam v veliko podporo napredne italijanske politične sile, kakor tudi ozračje prijateljstva, ki se ustvarja ob tej meji in ki je za naš narodni razvoj nadvse pomemben. Zaskrbljujoči primeri krvavih sporov na svetu nas še bolj utrjujejo v prepričanju, da nam samo mir v tem delu sveta zagotavlja obstajanje in razvijanje, z njim pa obstajanje in razvijanje vedno žive taborske misli o tesni povezanosti s Slovenci ob zapadni narodnostni meji, ki so jo pred 25 leti s krvjo začrtali borci naše partizanske vojske.

Osrednjo svečanost so zaključili združeni moški pevski zbori iz Ajdovščine, Dutovelj, Kobje glave — Štanjela, z Opčin in iz Sežane, ki jih je spremljala godba na pihala iz Divače, vodil pa Evgen Prinčič, ter recitatorja Slovenskega gledališča iz Trsta Mira Sardočeva in Stane Raztresen. Zbori so zapeli «Pesem o svobodi», Mira Sardočeva je recitirala Jenkovi «Ti ravnina» ter «Adrijansko morje», Stane Raztresen pa Aškerčevo «Svetopolkovo oporoko». Sledilo je petje «Zdravice», nakar je Sardočeva podala še Jenkovo «Gori», Raztresen pa je prebral Levstikov «Slovenskega juga politični program». Slovesnost so zaključili združeni zbori s pesmijo «Vstajenje Primorske», nakar so se «taboriti» razšli.

Poleg osrednje proslave so bile popoldne v Sežani še druge kulturne in športne prireditve, ki so skupaj z odlično organizacijo osrednje svečanosti prispevale k res lepi in pomembni proslavi sežanskega tabora, ko so naši predniki hoteli pokazati, da smo Slovenci «čvrst, živ narod, kteri hoče vživati vse pravice, ki jih vživajo drugi svobodni narodi».

KOTIČEK ZA MLADE BRALCE

Spoznavajmo naše kraje in ljudi

Na zadnje vprašanje smo prejeli 21 pravilnih odgovorov, izmed katerih bomo dva nagradili.

Pravilno je odgovorila Anaroža Slavec iz Doline pri Trstu, dijakinja I. A razreda srednje šole «Simon Gregorčič» v Dolini. Druga nagrada pa bo romala v Bazovico. Tu je doma Marjan Ražem, dijak III. C razreda šole «Srečko Kosovel» na Opčinah. Naj na koncu povemo še, da smo zares zadovoljni, da Franceta Bevka poznate tako dobro, kajti tokrat nismo prejeli nepravilnih odgovorov.

Danes se bomo pomudili nekoliko na področju etnografije.

Kakor prav gotovo veste, v vsaki vasi ljudje nekoliko drugače govorijo. Razlike v pogovornem jeziku niso tako velike, da bi znancev iz sosednjih vasi ne razumeli, a vseeno marsikatero besedo po svoje zavlečejo.

Toda okolje, v katerem živimo, ne vpliva samo na oblikovanje naše govorice. V goratih predelih so si ljudje izmislili posebna orodja in pripomočke, ki jih v nižinah ne uporabljamo, a so v gorskem svetu neobhodno potrebni.

Med take predmete sodi tudi velik oprtnjak na naši sliki. No in če dodamo, da se uporablja tak koš v hribovitem svetu, mislimo, da vam ne bo pretežko povedati, v kateri izmed navedenih pokrajin v Italiji, kjer živimo Slovenci, je bila slika posneta. (Kras, okolica Gorice, Brda, Beneška Slovenija).

Odgovore — navedite samo eno izmed štirih pokrajin — pošljite na naše uredništvo v Gorici do 10. junija t.l.

Lep pozdrav.

KRIŽANKA

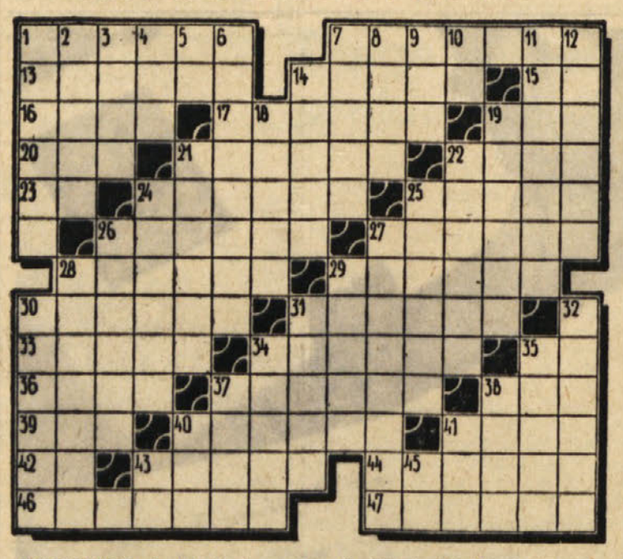

VODORAVNO: 1. iglasto drevo, 7. meteorit, 13. ime angleškega filmskega igralca Howarda, 14. svetla zvezda v ozvezdju Orla, 15. avtomobilska oznaka Vranja, 16. ostra dlaka na klasu, 17. oprsje, prsni koš, 19. življenjska tekočina, 20. četrti rimski kralj, 21. gradbeni material, 22. jok, 23. avtomobilska oznaka Sarajeva, 24. okvara, 25. velik otok v Sredozemskem morju, 26. cvetlici podobna morska žival, 27. večja moč, 28. rimski filozof, Neronov učitelj, 29. ime humanista Rotterdamskega, 30. sodobni slovenski pesnik in prevajalec (Janez), 31. mestece na vzhodni istrski obali, 33. plod oljke, 34. staro ime za čevljarja, 35. osebni zaimek, 36. rejenje, 37. pavza, 38. detonacija, 39. glavni števnik, 40. zdravnik na kliniki, 41. del skladbe, 42. kemični znak za nikelj, 43. mesto na Gorenjskem, 44. sodobni slovenski slikar in ilustrator (Nikolaj), 46. glavno in največje mesto države Georgije v ZDA, 47. blišč, sijaj.

NAVPIČNO: 1. razgibano čustvo, sla, 2. tanka kožica, opna, 3. glas ob trganju ali lomljenju, 4. ime jugoslovanske filmske igralke Ras, 5. podredni veznik, 6. umetni izdelek, 7. generalni sekretar OZN, 8. čut za dostojnost, 9. zver iz rodu mačk, 10. kemični znak za iridij, 11. evropska agencija za uporabo atomske energije v miroljubne namene, 12. vpijat, 14. vrsta palme, ki uspeva na Sundskem otočju, 18. zajedavska rastlina, 19. moško ime, 21. rimska boginja poljedelstva, 22. roman Alberta Moravie, 24. evropski veletok, 25. branjevec, 26. država v vzhodni Afriki, 27. uradni zapisnik, 28. rudnina mesečinaste barve, 29. tropska smola, 30. ledeniška groblja, 31. planina v Hercegovini, 32. narek, 34. največji pritok Save, 35. ameriški izumitelj telegrafa, 37. stran, 38. mestni nasad, 40. gora nad Kobaridom, 41. zvesta domača žival, 43. avtomobilska oznaka Karlovca, 45. osebni zaimek.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. mastiks — skleda, 2. antimon — Tolmin, 3. stalež — moč — iva, 4. lot — Avala — lan, 5. oniks — aga — peča, 6. kri — Darko — as, 7. Ma — Kranj — Rem, 8. ANSA — sin — štiri, 9. lat — Kecal — non, 10. ata — opa — ampula, 11. Gonars — starter, 12. Alenka — Waltari.

NAVPIČNO: D. A(lfred) N(obel), H. SW (Southwest).

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

vzdržuje s svojimi tovorno-potniškimi ladjami:
redno linijo okoli sveta, redno linijo z zahodno Afriko ter nudi prevoze po vsem svetu z modernimi transportnimi ladjami od 8.000 do 18.000 ton nosilnosti.
Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja:
«SPLOŠNA PLOVBA» — Piran, Župančičeva ul. 24 in na naše agente po vsem svetu.
Telexi: 341-22 Yu Plovba
341-23 Yu Plovba
Telegrami: Plovba Piran
Telefon: 73-470 do 73-477

AVTOPROMET GORICA, Nova Gorica
TURISTIČNA AGENCIJA
vas vabi, da obiščete:
- restavracijo na Sv. gori, kjer boste hitro in kvalitetno postreženi
- Za prevoz se poslužujte moderne žičnice

Za informacije in rezervacije se obrnite na naslov:
AVTOPROMET GORICA, Nova Gorica
Turistična agencija — Tel. 21-443, 22-911

Kljub izboljšanju kvalitete smo znižali cene salam:
ŠUNKARICA LJUBLJANSKA TIROLSKA
AGROKOMBINAT EMONA LJUBLJANA

Od 28. maja do 5. junija
POSEBNA PONUDBA KUHINJSKIH OPREM

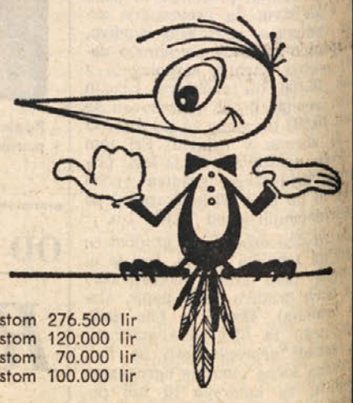

POPUSTI OD 20% DO 40%

NEKAJ PRIMEROV ZLOŽLJIVIH KUHINJSKIH OPREM

Popolna zložljiva kuhinjska oprema cm 225 - 23% cena s popustom 276.500 lir
Popolna zložljiva kuhinjska oprema cm 168 - 18% cena s popustom 120.000 lir
Popolna zložljiva kuhinjska oprema cm 135 - 45% cena s popustom 70.000 lir
Popolna zložljiva kuhinjska oprema cm 180 - 50% cena s popustom 100.000 lir

POHIŠTVO ZERIAL
Razstava pohištva
Ul. Settefontane 58, 62, 64
Korzo Italija 28/5
Ul. S. Lazzaro 3 - Babys shop
Ul. Madonnina 18

SUPERMARKET LJUBLJANA
ZA SPOMLADANSKO SEZONO
- novi spomladanski modeli plaščev, kostimov
- klasični in športni moški suknjiči

V KOZJEM IN SVINJSKEM VELURJU, NAPA TER LAKIRANEM USNJU
- OKRASNE BOBICE iz KUNE in NERCA v različnih barvah

OBOGATITE SVOJO GARDEROBO

KRST PRI SAVICI

Piše in riše Lovro Inkret

šport šport šport šport

MEXICO 70
IX campeonato mundial de futbol

V NEDELJO V MEHIKI

0:0 MED MEHIKANCI IN SOVJETI V OTVORITVENI TEKMI 9. SP

Srečanju je prisostvovalo več kot 100.000 gledalcev

CIUDAD MEXICO, 1. — Včeraj, 31. maja 1970 je mehiški predsednik Diaz Ordaz uradno otvoril 9. nogometno SP. Pi mimohodu 16 reprezentanc je bila na sporedu prva tekma med reprezentancama Mehike in SZ. Igra, ki sta jo dve moštvi prizakali 108.000 gledalcem vsekakor ni bila na višini, ki bi si jo na takšnem elitnem tekmovanju lahko pričakovali. To pa je treba pripisati verjetno v prvi vrsti tremi, ki je spremljala prvi nastop obeh moštev, ki se potegujeta za vstop v osminke finala. Končni izid 0:0 je pravičen tako za Mehikance kot za Sovjete. Po prikazani igri so bili mogoče prvi malo bolj napadalni, a vse njihove poskuse je zelo uspešno zavrnila močna sovjetska obramba in odlični Kavazašvili.

MEHIKA: Calderon, Vantorla, Pena; Perez, Guzman, Hernandez; Velarde (od 22. min. d. p. Munguia), Pulido, Valdivia, Fragoso, Lopez.

SZ: Kavazašvili; Kaplični, Lovčev; Logofev, Asatiani, Muntian; Serebrnjanikov (Puzac od 1. min. d. p.), Nodia (Hmelnicki, 21. min. d. p.), Bišovec, Evriugikin.

Koti: 7:7.

Sodnik: Tschentscher (Zah. Nemčija).

Prvi četrt ure je pretekel v znamenju rahle premoči SZ, ki pa ni znala ustvariti nobene nevarne akcije. Burno navijanje Mehikancev pa je kmalu navdalo domače moštvo z veliko volio do zmage. Sovjeti so se morali zato po začetnih potezah umakniti na svojo polovico igrišča in se braniti, kar jim je tudi zelo dobro uspelo spričo silovitih, a ne vedno urejenih akcij Munguja se je izkazal kot zelo zelo nevaren napadalec. V vsem tem, pa je igra ostala vseskozi nezanimiva če izvzamemo nekaj lepih akcij Lopeza, na katere je Kavazašvili odgovoril z izrednimi posegi. Tekma se je tako končala brez zmagovalca in obe ekipi se lahko potegujeta za vstop v osminke finala.

DANAŠNJI SPORED

Urugvaj — Izrael
Romunija - Anglija
Peru — Bolgarija

Jugoslovanska nogometna prvenstva

1. ZVEZNA LIGA

Izidi

Hajduk - Vardar	1:1
Željezničar - Velež	1:1
Dinamo - Bor	3:2
Radnički (N) - Beograd	1:1
Partizan - Čelik	2:0
Sloboda - C. zvezda	1:3
Radnički (K) - Maribor	0:2
Vojvodina - Zagreb	3:1
Olimpija - Sarajevo	6:0

Lestvica

C. zvezda	30	20	3	7	62:30	43
Velež	30	15	10	6	58:37	39
Željezničar	30	14	9	7	46:31	37
Dinamo	30	13	11	6	43 32	37
Partizan	30	13	11	6	31:25	37
Beograd	30	11	12	7	45:28	34
Hajduk	30	14	5	11	42:32	33
Radnički (N)	30	13	8	10	32:29	33
Sloboda	30	9	11	10	29:32	29
Sarajevo	30	9	11	10	29:34	29
Vojvodina	30	9	10	11	34:38	28
Maribor	30	11	6	13	33:42	28
Bor	30	5	15	10	30:40	25
Vardar	30	9	6	15	23:38	24
Čelik	30	8	8	14	28:44	24
Radnički (K)	30	9	5	16	31:39	23
Olimpija (—3)	30	10	4	16	38:49	21
Zagreb	30	3	7	20	21:55	13

Prihodnje kolo

Olimpija - Hajduk, Sarajevo - Vojvodina, Zagreb - Radnički (K), Maribor - Sloboda, C. zvezda - Partizan, Čelik - Radnički (N), Beograd - Dinamo, Bor - Željezničar, Velež - Vardar.

ZAHODNA CONSKA LIGA

Izidi

Varteks - Ljubljana	3:2
Karlovac - Split	1:2
BSK - Jedinstvo	1:1
Orient - Rudar	0:0
Metalac - Trešnjevka	0:2
Železničar - Rijeka	0:0
Lokomotiva - Borac	2:2
Šibenik - Zadar	1:1

Lestvica

Rijeka	28	22	5	1	71:10	49
Borac	28	19	6	3	74:22	44
Rudar	28	13	9	6	35:22	35
Orijent	28	15	3	10	44:28	33
Karlovac	28	14	3	11	40:41	31
Metalac	28	11	7	10	41:53	29
Jedinstvo	28	11	6	11	35:38	28
Trešnjevka	28	13	1	14	37:40	27
Željezničar	28	9	8	11	38:38	26
Varteks	28	9	7	12	39:48	25
Split	28	9	6	13	28:35	24
Ljubljana	28	10	3	15	44:49	23
Šibenik	28	10	3	15	31:38	23
Zadar	28	7	8	13	30:48	22
BSK	28	5	8	15	19:23	18
Lokomotiva	28	2	7	19	25:65	11

Prihodnje kolo

Šibenik - Varteks, Zadar - Lokomotiva, Borac - Železničar, Rijeka - Metalac, Trešnjevka - Orient, Rudar - BSK, Jedinstvo - Karlovac, Split - Ljubljana.

SLOVENSKA LIGA

Izidi

Nafta - Celje Kl	0:0
Mirija - N. Gorica	0:1
Aluminij - Izola	1:0
Drava - Svoboda	3:2
Rudar - Mura	0:1

Lestvica

Mura	19	12	3	4	45:14	27
Aluminij	18	9	6	3	40:18	24
Svoboda	19	8	6	5	32:21	22
Nafta	19	7	8	4	31:26	22
Izola	19	9	4	6	22:20	22
Kovinar	19	7	7	5	34:36	21
Rudar	19	5	10	4	26:23	20
Mirija	19	4	9	6	21:25	17
Drava	19	3	8	8	28:38	14
Slavija	18	4	4	10	19:28	12
Celje-Klad.	19	3	7	9	13:32	12
Nova Gorica	19	5	2	12	17:46	12

Prihodnje kolo

Celje-Kladivar - Rudar, Mura - Drava, Svoboda - Aluminij, Izola - Kovinar, Mura - Drava, Svoboda - Aluminij, Izola - Kovinar, Slavija - Mirija, N. Gorica - Nafta.

2. LIGA — ZAHOD

Izidi

LTH - Lesce	5:2
Koper - Sava	2:0
Adria - Triglav prekinjeno	1:2
Primorje - Hrastnik	4:3

Lestvica

Koper	19	11	7	1	43:14	29
Usnjar	19	11	6	2	36:21	28
Triglav	18	10	6	3	52:16	25
Zagorje	19	7	6	6	33:21	20
Tolmin	19	7	6	6	32:28	20
LTH	19	6	6	7	27:27	18
Hrastnik	19	7	3	9	30:29	17
Adria	18	6	4	8	38:41	16
Tabor	19	5	6	8	21:48	16
Sava	19	4	6	9	21:38	14
Primorje	19	5	2	12	26:48	12
Lesce	19	3	5	11	18:46	11

Prihodnje kolo

Tabor - Primorje, Hrastnik - Adria, Triglav - Tolmin, Usnjar - Koper, Sava - LTH, Lesce - Zagorje.

SP na TV

DANES, 2. JUNIJA:

ob 23.55 neposredni prenos po nacionalnem programu: Romunija — Anglija

JUTRI, 3. JUNIJA:

ob 19.00 po drugem programu povzetki tekem Urugvaj — Izrael in Peru — Bolgarija

ob 23.55 neposredni prenos po nacionalnem programu: Italija — Švedska

KOLESARSTVO — «GIRO D'ITALIA»

Že tretjič Dancelli!

V soboto je bila na sporedu 12. etapa «Gira», na kateri je zmagal skoraj neznani Miguel Maria Lasa in po kateri se stanje na skupni lestvici ni bistveno spremenilo. Tudi predvčerajšnjim, v nedeljo, ni prišlo do večjih premikov na lestvici, zmagal pa je Michele Dancelli, prav tako kot na včerajšnji 14. etapi. S tem je Dancelli osvojil že svojo tretjo delno zmago v letošnji dirki.

Najvažnejši in nekoliko patetični dogodek včerajšnje etape je bil beg Polidorija in Urbanija. Posebno prvi se je potrudil in njegov naskok nad zasledovalci je že znašal 8 min. 40", ko je manjkalo nekaj več kot 100 km do cilja.

Nesrečni Polidori je vztrajal do 200 m pred ciljem, ko ga je dohitel Dancelli in zmagal s tremi sek. prednosti pred vsemi najboljšimi.

Vrstni red na cilju 14. etape je takšen:

1. Dancelli, ki je prevozil 218 km dolgo progo od Faenze do Casciane v 5.44'58" s poprečno hitrostjo 37,917 km n. u.
2. Van Den Bossche 3" zaost.
3. Godefroot
4. Gimondi
5. Merckx
6. Van Vlierberghe
7. Lasa M. M.
8. Ritter
9. Ballini
10. Bergamo
11. Swerts
12. Zilioli

Skupna lestvica

1. Merckx 60.26'16" s p. h. 37,427 km n. u.
2. Ritter 2'41"
3. Gimondi 2'52"
4. Van Den Bossche 4'59"
5. Zilioli 5'8"
6. Dancelli 5'41"
7. Adorni 5'43"
8. Pettersson G. 6'49"
9. Lasa M. M. 7'36"
10. Vianelli 8'40"
11. Bitossi 11'16"
12. Maggioni 13'17"
13. Poggiali 13'29"
14. Balmamion 13'50"
15. Rota 17'20"

V NEDELJO NA 15. ISTRSKI REGATI

320 veslačev v Izoli

V nedeljo je bila v Izoli tradicionalna 15. istrska veslaška regata, katere se je udeležilo 95 posadk iz vse Slovenije, Hrvaške in Trsta. Skupno je tekmovalo kar 320 veslačev iz 17 klubov. V ekipni konkurenci je zmagal reški Jadran, ki je zbral 550 točk; 2. je bila Istra iz Pulja (290 točk); 3. pa je bil tržaški Ferroviario. Tržačani so sodelovali na tem tekmovanju z nekoliko okrnjeno udeležbo, ker so morali nekateri veslačev gasilcev v nedeljo na izbirno tekmovanje italijanske reprezentance. Tako so Tržačani osvojili v članski konkurenci le dve zmagi in sicer v dvojcu s krmarjem (Saturnia) in brez krmarja (Ferroviario). Nekaj prvih mest pa so osvojili še med mladinci.

Prireditev je vsekakor dosegla velik tekmovalni uspeh in je potrdila, da postaja to tekmovanje ob slovenski obali, od leta do leta privlačnejše, pa tudi vedno bolj kakovostno.

KOŠARKA

Danes bo v telovadnici Ul. della Valle finalni del tekmovanja za košarkarski turnir v okviru mladinskih iger. V finalu bo nastopila tudi ekipa Bora.

Jutranji spored:
ob 9.30 Ricreatori — Mivar
ob 10.45 Bor — Trissino.
Popoldne bosta finala za tretje in prvo mesto.

TOTIP

1.	—	Vatson	1
		2. Salemi	1
2.	—	1. Acrope	X
		2. Ancona	1
3.	—	1. Fustel	1
		2. Montserra	2
4.	—	1. Lilla	2
		2. San Domingo	2
5.	—	Tambou	1
		2. Doro	2
6.	—	1. Charnia Falls	1
		2. Aspirina	X

KVOTE:
12 — 1.232.845 lir
11 — 54.490 lir
10 — 4.822 lir

Zaradi obilice člankov in prispevkov, ki so se nabrali v našem uredništvu po sobotni in nedeljski stavki, smo bili prisiljeni izpustiti današnje nadaljevanje podlistka «V deželi vzhajajočega sonca». Prosimo naše čitatelje, da to blagohotno vzamejo na znanje.

ŽENSKI ODBOJKARSKI TURNIR V DOLINI

Casagrande osvojil prvo mesto na turnirju petletnice Brega

2. Partizan Celje, 3. AGI, 4. Breg

V nedeljo se je na odbojkarskem igrišču v Dolini zbralo lepo število občinstva, ki je z zanimanjem sledilo zanimivim srečanjem ženskega odbojkarskega turnirja, ki ga je Breg organiziral v počastitev 5-letnice svojega obstoja.

Prvi sta stopili na igrišče ekipi Brega in Partizana iz Celja. Kar takoj je bilo očitno, da bo Brežankam predla trda. Spočetka so se še upirale nasprotnicam, nato pa so popustile in položile orožje. Tudi drugi set ni prinesel spremembe, kljub zagrizenemu odporu in pomoči Pernarčičeve. Poznala se je odsotnost Pavletičeve in Hmeljakove, z eno samo podajačico pa napad Brega ni prišel do izraza. Zato je bil poraz neizbežen.

V tekmi med Casagrandijem in AGI smo pričakovali lepo igro obeh novopečenih prvoligašev. Menili smo, da se bo AGI skušal maščevati za poraz na kvalifikacijah, toda Casagrande je Goričanke dobesedno strl, saj niso v obeh setih zbrale niti ducat točk.

Brežanke so zato še šle v bitko s Casagrandijem brez posebnih upov. Toda Pavletičeva, ki je nadomestovala poškodovanega trenerja Jurkiča, je vstavila v ekipo Rapotčevo kot drugo podajačico. Ekipa je takoj postala učinkovitejša. In se je uspešno borila za vsako žogo. Po več kot pol ure je bil izid še vedno le 6:4 za gostje, v tem času pa je bilo opravljenih kar 40 menjav servisa, vendar so nato «plave» popustile. Skoraj isto se je ponovilo tudi v tretjem nizu, ko je Casagrande po začetni uravnovešenosti strl odpor Brega in potrdil, da je trenutno najboljša šesterka v naši deželi. Ta tekma je bila v jutranjem sporedu tudi najzanimivejša.

Po skupnem kosilu vseh ekip se je prav ob povratku na igrišče ulila ploha. Vse ekipe so se podale zato v dvorano «1. maj» v Trst, ker pa je takoj nato posijalo sonce, so se zopet vrnile v Dolino.

Tekma med AGI in Celjankami je bila najborbenejša v vsem turnirju. V prvem setu je AGI že vodil s 14:6, ko so Celjanke prekosile same sebe in zmagale s 16:14. V drugem nizu je zmagal AGI, tretji pa je bil precej podoben prvemu, le da so bile v vodstvu večinoma Slovenke.

Breg in AGI sta se tako pomerila za 3. meto. Brežanke so ob bučnem navijanju svojega občinstva zaigrale požrtvovalno in po izgubljenem prvem setu je v drugem že kazalo na zmago «plavih», ko so imele pri 16:15 set žogo. Toda AGI je s prepričljivo igro osvojil tudi ta niz in tudi 3. mesto.

Zadnja tekma med Casagrandijem in Partizanom ni izpolnila pričakovanj. Utrujene Celjanke niso bile kos Furlankam. Ekipa iz Sacileja je v pičli pol uri odpravila svoje nasprotnice in osvojila pokal Brega.

Zmaga je zasluženo pripadla Casagrandeju, kar se Brega tiče, pa je nastopil precej okrnjen, brez svojega trenerja, ki leži v bolnišnici, pa tudi Pernarčičeva, Klabjanova in Barutova so nastopile poškodovane, zato si kaj več od ekipe nismo mogli nadejati.

Sledila je zaključna slovesnost s podeljevanjem nagrad. Casagrande je prejel za 1. mesto pokal Brega, Partizan Celje za 2. mesto pokal občine Dolina, AGI pa 3. mesto pokal FIPAV in Breg za 4. mesto pokal Primorskega dnevnika. Plaketa CONI je pripadla Trinajstiču kot trenerju zmagovite ekipe, razen tega pa so prejele več darov tudi igralke.

Rezultati:

Partizan - Breg 2:0 (15:6, 15:10)
Casagrande - AGI 2:0 (15:2, 15:8)
Casagrande - Breg 2:0 (15:6, 15:8)
Partizan-AGI 2:1 (16:14, 10:15, 15:12)
AGI - Breg 2:0 (15:11, 18:16)
Casagrande-Partizan 2:0 (15:2, 15:4)

Lestvica

Casagrande	3	3	0	6:0	6
Partizan	3	2	1	4:3	4
AGI	3	1	2	3:4	2
Breg	3	0	3	0:6	0

Breg je nastopal z naslednjo postavo: Klabjan, Slavec, Foraus, Pernarčič, Rapotec, Barut, Kofol, Zobec, Sancin.

Sodniki: Callin, Cattaruzza, Milkovič.

S. K.

Totocalcio

Atalanta - Como	1
Catania - Pisa	1
Catanzaro - Varese	X
Livorno - Cesena	2
Modena - Arezzo	1
Perugia - Mantova	X
Piacenza - Monza	X
Reggiana - Genoa	1
Taranto - Reggina	1
Ternana - Foggia	2
Venezia - Alessandria	1
Savona - Massese	X
Salernitana - Casertana	X

KVOTE
13 — 660.000 lir
12 — 29.650 lir

V MOŠKI ODBOJKARSKI D LIGI

Zelo slaba igra in hud poraz Krasa

Odločilna bo zdaj tekma z Olympio

AURORA — KRAS 3:0 (16:14, 15:13, 15:10)

AURORA — Cattarossi, Branch, Zilli, Sirch, Mosolo, Becilacqua, Zuiani, Zamitti, Tosoratti.

KRAS — Kobal, Guštin, Škrinjar, Živec, Škerk, Drasič, B. in L. Milič, Simoneta, L. in M. Budin.

SODNIKA: Susig (GO) in Alleito.

Kras je v svojem zadnjem prvenstvenem gostovanju doživel pravo katastrofo. V Remanzaccu pri Vidmu ga je Aurora brez večjega naprezanja odpravila v samih treh setih, česar ni nihče pričakoval. Tako ima zdaj CSI še trohico upanja na osvojitev končnega prvega mesta, ker ima enako število točk kot Kras. Ekipa iz zgoniške občine pa je nekoliko na boljšem, ker ima neprimerno boljši količnik setov. Toda Kras bo moral v zadnji domači tekmi na vsak način premagati goriško Olympio, če si bo hotel priboriti pot na kvalifikacije za C ligo.

V tekmi v Remanzaccu so Zgoničani prikazali igro, nevredno prvega moštva na lestvici. Igralci so se premikali po igrišču kot zgubljeni in niso pokazali nobene borbenosti. Spočetka so vidno podcenjevali nasprotnike, ko pa se je začela «barka potapljati» niso več znali prevzeti vajeti v svoje roke. Če bi sodili le po tej tekmi, potem bi morali ugotoviti, da Kras nikakor ni zrel za prestop v višjo ligo. Če ekipa že ni mogla zmagati ,bi morala z boljšo igro rešiti vsaj svoj ugled. Tako pa je slovenska ekipa zapustila igrišče celo ob negodovanju furlanskega občinstva, katerega igra ni zadovoljila.

Aurora se je izkazala kot nadpoprečno dobra ekipa: ima oster napad, zanesljivo obrambo in često rešuje tudi «nemogoče» žoge.

Proti koncu tekme pa so Furlani začeli pošiljati čez mrežo celo kar prve žoge in tudi to jim je že zadostovalo za zmago. Sodnik Cassani, ki je prejšnje kolo sodil srečanje Kras — CSI, in si je ogledal tudi to tekmo, je izjavil naslednje: «V sredo me je igra Krasa tako navdušila, da sem danes prišel gledat to tekmo kot navijač Zgonićanov. Doživel pa sem globoko razočaranje. Če bi ne videl napisov na trenirkah bi verjetno celo dvomil, da je to isto moštvo».

Vzrok tega poraza je težko iskati. Prvega je verjetno zakrivil trener, ker je pustil v prvem setu na klopi kar tri standardne igralce. Kasneje se je sicer izkazalo, da so bili rezervni igralci uspešnejši od standardnih. Toda dejstvo je, da je Aurora tako že v začetku povedla s 6:0, ne da bi kraovci posegli v igro. Nato so sicer slovenski igralci izid spremenili (z nezanimivo igro) v 13:10 v svojo korist, toda nato so odpovedali na vsej črti in zapravili niz. — Višek nezrelosti pa je ekipa pokazala v drugem nizu, ko je vodila s 13:4 in je nato z neodgovorno igro dopustila, da so nasprotniki zbrali zaporedoma kar 11 točk. V zadnji tretjini je Aurora kljub svoji poprečni igri kmalu vodila s 7:0. Kraševci so povsem zgubili glavo in Furlani so tako na pragu poletja dobili povsem nepričakovano «Miklavževo darilo». bs

* * *

Kras je prvak D lige! Odbojkarska zveza je nepričakovano odločila, da so morali zaostalo tekmo med Krasom in Olympio odigrati že sinoči v Zgoniku. Tokrat se Zgoničani niso pustili presenetiti in so si privoščili izdatno zmago. Goričane so namreč odpravili s 3:0 (15:0, 15:6, 15:2).

BLIGA

IZIDI

Atalanta - Como	1:0
Catania - Pisa	1:0
Catanzaro - Varese	1:1
Cesena - *Livorno	1:0
Modena - Arezzo	1:0
Perugia - Mantova	0:0
Piacenza - Monza	0:0
Reggiana - Genoa	1:0
Taranto - Reggina	3:1
Foggia - *Ternana	2:0

LESTVICA

Foggia, Varese, Catania 45, Mantova, Monza 43, Reggina 40, Livorno, Pisa 37, Modena 35, Perugia 34, Atalanta, Como 33, Cesena, Arezzo 32, Catanzaro, Taranto 31, Reggiana, Piacenza 30, Genoa 28.

A SKUPINA CLIGE

Derthona - Treviso	0:0
Lecco - Sottomarina	2:1
Legnano - Triestina	1:0
Marzotto - Monfalcone	1:0
Novara - Rovereto	2:0
Padova - Verbania	2:0
Seregno - Solbiatese	1:1
Trevigliese - Biellese	2:2
Udinese - Pro Patria	0:0
Venezia - Alessandria	1:0

LESTVICA

Novara 53, Treviso 50, Lecco 49, Triestina 43, Solbiatese 40, Legnano 38, Alessandria in Udinese 37, Rovereto 36, Padova 35, Venezia 34, Sottomarina, Verbania in Seregno 33, Pro Patria 32, Marzotto 30, Derthona 29, Monfalcone 28, Trevigliese 27, Biellese 22.

Z ZMAGO NAD VELOXOM S 3:0

Mladost osvojila promocijsko ligo

Zmaga domovcev nad Brdi

Z zmago nad Veloxom je Mladost osvojila prvo mesto v promocijskem prvenstvu in se uvrstila v finalo kvalifikacij za D ligo. Doberdobska ekipa je zasluženo osvojila to mesto, kajti v štirinajstih srečanjih je izgubila samo eno in sicer proti Brdom. Poleg tega je v vseh tekmah pokazala lepo in borbeno igro. V tej tekmi pa ni bilo videti posebno lepe igre, kajti v nobeni ekipi ni bilo take borbenosti, kot v prejšnjih srečanjih.

MLADOST — VELOX 3:0 (15:12, 15:8, 15:9)

Že v prvem setu je bilo videti, da ekipi ne igrata zagrizeno in večina žog je bila na slab način podanih ter slabo tolčenih. V doberdobskih vrstah je manjkal Starec Radojko in to je precej vplivalo, da je ekipa slabo zaigrala. Glede tega igralca pa moramo omeniti, da je bil v prvenstvu eden izmed najboljših. V prvem in drugem setu se je Mladost le uigrala. Terpin in Devetak sta lepo tolkla na mreži.

Ob stanju 2:0 je Velox predal orožje nasprotniku, ki je tudi v tretjem setu zmagal. Ob zaključku tekme so si igralci Mladosti podali roko in si čestitali za zmago in, kar je še važnejše, za prvo mesto v promocijskem prvenstvu. Sedaj se bodo morali doberdobski fantje srečati z zmagovalci ostalih deželnih skupin za vstop v D ligo. Slovenski ekipi pač iskreno želimo, da bi se tudi v finalu tako izkazala kot do sedaj.

BRDA — DOM 1:3 (12:15, 17:15, 14:16, 6:15)

Ekipa Doma je v tem času v zelo dobri formi in iz srečanja v srečanje prikazuje vedno lepšo igro. V sredo zvečer se je pomerila z ekipo Brd in jo v zelo borbeni igri premagala. Reči pa moramo, da je tekmo oviralo deževno vreme, tako da so se igralcem večkrat žoge izmuznile iz rok.

V prvem setu je Dom takoj napadel in že v začetku vodil. To mu je omogočilo, da je do konca seta lepo igral in osvojil niz.

V drugem setu pa je bila igra na visoki ravni in obe ekipi sta pokazali kljub mokri žogi in mokremu igrišču zelo dobro igro. V začetku je Dom napadal s Komelom in Tomšičem ter vodil z nekaj točkami razlike. Proti koncu so Brda začela učinkovitejše napadati in se vedno bolj približevati nasprotniku. Ob stanju 14:14 je bilo več menjav preden to Števerjanci zmagali.

S tem uspehom so si Brda opomogla in v tretjem nizu so že v začetku vodila z 12:3. Ob tem rezultatu se je v domovskih vrstah izvrstno izkazal Komel Igor, ki je doprinesel ekipi s tolčenimi žogami osem zaporednih točk.

V četrtem setu pa so Brda popustila, ker so uvidela, da ni mogoče kljubovati nasprotniku, ki je proti koncu pokazal izvrstno igro.

S to zmago je Dom osvojil dve točki in je sedaj na tretjem mestu lestvice. Upajmo, da bo do konca prvenstva obdržal to častno mesto.

P. R.

Hotel «Grad Mokrice»
ob avto cesti Ljubljana - Zagreb
32 konfortnih sob-restavracija — Angleški park — Gostom na voljo jahalni konji — dvovprega s kočijo — Dnevno glasba s plesom.

Hotel in Motel «GRAD OTOČEC»
OTOČEC
ob Krki - Tel. 068/21512-21321
Grad Otočec prenovljen, vse sobe opremljene s stilnim pohištvom Ludvika XV in XVIII.
Priznana mednarodna in narodna restavracija

Obiščite POSTOJNSKO JAMO
Obiski vsak dan ob 8.30, 10.30, 13.30, 16., 18.

HOTEL PIRAN vas vabi
IN VAM PRIPOROČA SVOJE TURISTIČNE USLUGE

Hotel LEV Ljubljana
VOSNJAKOVA 1
TELEF. 310-555
Telegram LEVHOTEL
Telex 31350
KATEGORIJA «A»
Sodobno opremljene sobe Apartmaji Restavracije Restavracijske terase Dancing kavarna Zabavni in artistični program plesna glasba Aperitiv bar Razgledna terasa Terasa za sončenje Banketne in konferenčne dvorane Čitalnica Frizerski salon Menjalnica Taksi služba Lasten parkirni prostor Pristajališče za helikopter Boksi za pse Hladilnica za divjačino

RESTAVRACIJA ALBERGO Šterk
AJŠEVICA (NOVA GORICA)

Raki, ribe in vse specialitete na žaru

HOTEL CENTRAL-RIVIERA PORTOROŽ

Moderne sobe, moderna kuhinja, «GIRL BAR» z modernim programom odprt vso noč

RESTAVRACIJA LIPA Šempeter pri Novi Gorici
ima vedno na razpolago izbrane jedi z domačimi specialitetami pristen kraški pršut in salame ter izbrana domača vipavska in briška vina.
SPREJEMAJO SE NAROČILA ZA SKUPINSKA SLAVNOSTNA KOSILA

Hotel «SOČA» MOST NA SOČI Tel. 85-010
Moderno urejen hotel - Pristna kuhinja s specialitetami na žaru - Domača postrv — Lep vrt — Glasba in ples ob sobotah — Izdajanje ribolovnic od 1. 4. do 31. 10.

Restavracija Marinella
Trst, V.le Miramare 323 v bližini miramarskega dvorca, tel. 410986
Nudimo gostom vse ribje specialitete. Za slavnostna kosila obletnice, poroke, krste, birme ter skupinam, dajemo izredni popust. Vsak večer godba s plesom.

CASINO' PORTOROŽ
PORTOROSE
ROULETTE
CHEMIN DE FER
BACCARÀ
V HOTELU «PALACE» PORTOROŽ
Odprto vse leto

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 - Poštni predal 559 - PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/1, Telefon 33-82 - UPRAVA: TRST - Ul. Montecchi št. 6 -Telefon 95-823 - UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 - Telefon 37-338 - NAROČNINA mesečno 950 lir — vnaprej, četrtletna 2.700 lir, polletna 5.200 lir, celoletna 9.600 lir, letna naročnina za inozemstvo 15.500 lir, SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) - Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 - Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani - 501-3-270/1 - OGLASI: Cena: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, legalni 400 osmrtnice 150 lir - Mali oglasi 50 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst.

ENEL

ENTE NAZIONALE PER L'ENERGIA ELETTRICA

POROČILO IN OBRAČUN 31. 12. 1969

Obračun na dan 31. decembra 1969 vsebuje izsledke poslovanja sedmega leta življenja ustanove in se nanaša na poslovanje 1075 podjetij od skupnega števila 1124, kolikor jih je do zaključka poslovnega leta prešlo pod okrilje ustanove. Prejšnji obračun se je nanašal na poslovanje 1042 podjetij.

V zvezi z razvojem poslovanja omenja poročilo, da je **kosmata proizvodnja** ustanove ENEL v letu 1969 dosegla 75.897 milijonov kWh (70.019 milijonov leta 1968), od tega 29.585 milijonov iz hidrocentral, 41.868 milijonov iz tradicionalnih termoelektrarn, 2.765 milijonov iz geotermičnih ter 1.679 milijonov iz jedrskih central; v primerjavi s prejšnjim letom se je proizvodnja povečala celotno za 8,4 odst. proti 7,6 odst. v letu 1968.

Glede razvoja prodaje poročilo navaja, da je ENEL lansko leto štela 22.939.806 naročnikov, in sicer za 805.604 enot več (3,6 odst.) kot leta 1968.

V letu 1969 je ENEL prodala 68.675 milijonov kWh, kar predstavlja napredek za 8,6 odstotkov v odnosu z letom 1968; ta količina pa se dvigne na 9 odst., če se upošteva samo dobave direktnim naročnikom, izvzemši dobave državnim železnicam za vleko. L. 1969 je znašalo količinsko povečanje prodane energije 8,6 oziroma 8,8 odst.

Skupna vrednost **izkupička od prodaje proizvedene energije** je dosegla nekaj več kot 980 milijard lir (930 milijard leta 1968) s povečanjem samo 5,42 odst. zaradi znanega znižanja tarif, ki je bilo sprejeto na podlagi znanega okvirnega dekreta («decretone»).

V okviru pobud, ki so bile sprejete za izboljšanje storitev v korist naročnikov, je ustanova začela izvajati organični načrt za posredovanje nasvetov in pomoči naročnikom električne energije. V tej zvezi so bile sprejete razne pobude, ki bodo pojasnjene tudi v tisku.

Novi obrati za proizvodnjo električne energije, ki sedaj delujejo, imajo celotno jakost 738.800 kW, medtem, ko so bili zgrajeni novi daljnovodi z napetostjo 120 kV ali še z večjimi zmogljivostmi v skupni dolžini 580 kilometrov trojnih električnih vodov. Poleg tega je začela delovati nova transformacijska kapaciteta v novih postajah ali postajah katerih zmogljivost je bila povečana, za približno 4.000 MVA.

Da bi povezala nove naročnike ter ustregla povečanemu povpraševanju po energiji pri starih potrošnikih in da bi izboljšala omrežje, je ENEL morala občutno raztegniti razdelilno omrežje ter je v ta namen izdala v letu 1969 približno 228 milijard lir (204 milijarde leta 1968).

V zvezi s poslovanjem **na jedrskem področju** poročilo navaja, da je ustanova sklenila, da bo zaupala izgradnjo četrte centrale skupaj s podjetjem «Ansaldo Meccanico Nucleare» in družbo «General Electric». Obrat bo dal na razpolago zajamčeno neto jakost, ki bo verjetno presegla 800 MW. Zgradili pa ga bodo ob toku reke Pad med Piacenzo in Cremono. Predvidevajo, da bo začel delovati leta 1975, veljal pa bo okoli 140 milijard lir. Upravljanje treh obstoječih jedrskih central je dalo naslednje rezultate: Latina 496 milijonov kWh (1.544 milijonov leta 1968); Garigliano 1.182 milijonov kWh (1.032 milijonov leta 1968); centrala v Trinu Vercellese še vedno ni delovala; predvideva se, da bo začela delovati v prihodnjem juniju. Znižano proizvodnjo centrale v Latini je treba pripisati dejstvu, da je ostala praktično nedelavna od 17. marca do 9. oktobra lanskega leta zaradi okvar nekaterih njenih sestavnih delov.

Glede prototipa Cirene je omeniti, da se je pospešeno nadaljevala dejavnost za njegovo uresničenje.

V zvezi z **načrtovanjem novih obratov,** poročilo, ob upoštevanju premise, da bo politika investicij še vedno pogojena hipotezi maksimalnega razvoja, ki predvideva letni prirastek v višini 8,9 odst. povpraševanja po energiji in v razmerju 9,5 odst., kar zadeva povpraševanje po inštalirani jakosti, določa v teh novih pogojih predvidene stroške v višini 3.566 milijard lir za petletje 1970-74. Od tega odpade 1.374 milijard lir na razdelilne naprave. Če se k temu doda predvidene stroške za leto 1975 v višini 860 milijard lir, se dobi skupni znesek za šestletje 1970-75 v višini 4.426 milijard lir novih investicij.

Kar se tiče **osebja**, se v poročilu navaja, da je to štelo 31. decembra 1969 103.370 enot v primerjavi s 101.839 ob istem datumu lanskega leta. Dejansko zvišanje delovne sile za razvoj naše dejavnosti znaša 278 enot. Skupen strošek za osebje je znašal 426,2 milijarde lir s poviškom od 36,5 milijarde v odnosu s prejšnjim letom.

Ko poroča o **financiranju,** poročilo navaja, da so do sedaj izplačali na račun odškodnin bivšim električnim podjetjem (vštevši tu polletno obveznost, ki je zapadla 1. januarja 1970), 1.391,9 milijard lir, od katerih gre 97,1 milijarde na rovaš predujmov.

Odškodnine, ki so bile izplačane do 31. decembra 1969, so zadevale 761 upravičencev v skupnem znesku 1.620 milijard lir, ali v višini 95,3 odst. skupne domnevne vrednosti. Da bi bili kos plačevanju odškodnin, sta bili najeti v poslovnem letu dve posojili po 125 milijard lir vsaka s 6-odstotnimi obrestmi. Drugo posojilo (v decembru) je bilo najeto s ceno 88, to je z odklonom v znesku 15 milijard lir. Za industrijske potrebe sta bili najeti dve posojili v znesku 150 milijard lir vsako, z obrestno mero 6 odst., ki sta bili posredovani na tržišče po 97,25. Od drugega posojila je ostal svežen v znesku 30 milijard lir, ki ga bo treba posredovati trgu.

Skupni znesek emisij do 31.12.1969 je znašal 2.813,5 milijarde lir, od katerih gre 1.092,5 milijarde za financiranje novih gradenj. Tudi v letu 1969 so ostale tarife električnega toka neizpremenjene, izvzemši znižanje za 25 odst. nekaterih tarif, ki ga je predvidel ukaz in ki bo veljalo do konca 1970 ter sklep z dne 20. junija 1969, ki ga je sprejel CIP in ki zadeva zvišanje cene za vsak kWh v višini 6 lir za potrošnjo električnega toka za razsvetljavo v rimski, genovski, milanski, neapeljski in turinski občini.

Poročilo posveča posebno poglavje, kot v prejšnjih letih, **elektrificiranju kmetijstva.** Anketa, ki so jo opravili leta 1965 je bila ažurnirana do 31. decembra 1968 z naslednjimi rezultati: v triletju 1966-68 so bile električne storitve posredovane več kot 180.000 osebam, ki jih prej niso bile deležne. Treba je bilo tako posredovati elektriko še 1.040.000 osebam, poleg 470.000 prebivalcem, ki živijo samo začasno v krajih, kjer ni teh storitev.

ENEL zahteva v tej zvezi nove posege, upoštevajoč, da bo mogoče s sedaniimi nakazili posredovati povezavo z razdelilnim omrežjem samo 650.000 prebivalcem, ki niso bili leta 1965 oskrbovani z električno energijo.

Po obrazložitvi obračunskih postavk in po ugotovitvi, da je bilo leta 1969 vloženih nekaj več kot 150 milijard lir v amortizacijski sklad (151 milijard leta 1968) nadaljnji dve milijardi v sklad »za rizike in morebitne pasivne postavke« (1,8 milijarde v prejšnjem obračunu), poročilo obvešča, da je gospodarski obračun ob zaključku uravnovešen. Poročilo upravnega odbora se **zaključuje dobesedno:**

»Pri pogajanjih, ki so bila v prvih mesecih tega leta in ki so zadevala obnovo delovne pogodbe delavcev električnih podjetij, so nekatere politične skupine, tisk in javno mnenje obilno posegli v debato o naših problemih. To dokazuje, da se je razvila zavest o važnosti ustanove v gospodarskem in socialnem življenju države, za katero predstavlja brez dvoma bistven pogoj razvojnega procesa.

Zato menimo, da je koristno, če v tem zaključnem poglavju — ki noče veljati za sintezo vsega, kar je bilo do sedaj obrazloženo, temveč hoče priklicati pozornost na najvažnejše probleme, katerim je bilo do sedaj pogojeno življenje ustanove in ki bodo imeli še bolj odločujoč pomen v bodočnosti — napravimo obračun o doseženem napredku v tem razdobju uprave, o bodočih načrtih, ki naj bi okrepili obrate tudi kvalitetno, upoštevajoč vedno večje potrebe po električni energiji s strani potrošnikov in končno o gospodarsko-finančnem položaju ustanove, tako kot se je ta izoblikoval na koncu sedmega leta uprave.

Naj se nam dovoli omeniti najprej, da je ustanovni zakon poveril novi državni ustanovi nalogo, da poskrbi »za koordinirano izkoriščanje in okrepitev obratov z namenom. da se zagotovi, ob najnižjih proizvodnih stroških upravljanja, dobavo električne energije, ki naj bi po količini in ceni odgovarjala uravnovešenemu gospodarskemu razvoju države«.

Svet meni — kar zadeva činitelje, ki jih lahko ustanova nadzoruje — da je do sedaj vestno izpolnjeval to nalogo. V razdobju od leta 1963 do 1969 se je čista proizvodna zmogljivost elektrarn zvišala od 45 milijard kWh na koncu leta 1962, upoštevajoč pri tem tudi geotermoelektrične in jedrske obrate, ki so medtem začeli delovati, na 90 milijard kWh na koncu leta 1969. To pomeni, da se je proizvodnja samo v 7 letih podvojila.

Treba je še upoštevati, da je v trenutku, ko je prišlo do formiranja ustanove, delovala ena sama termoelektrična enota, ki je razpolagala z jakostjo, ki je bila višja od 160 MW. Danes deluje 18 enot, ki spadajo v ta razred jakosti, od katerih jih je 7 po 320 MW in dve po 600 MW. Pripomniti je treba, da je v gradnji, oziroma v načrtu gradnje, 47 enot po 320 in 6 po 660 MW.

Skupaj s povečanjem jakosti proizvajalnih naprav je bilo razširjeno — vedno v razdobju 1963/1969 — omrežje za prevažanje in medsebojno povezovanje. V ta namen je začelo delovati 6.840 km novih električnih daljnovodov z inštalacijo 19.670.000 kWA nove transformacijske jakosti v novih ali razširjenih postajah.

Izredno zahtevna so bila dela za okrepitev in moderniziranje razdelitvenih naprav za povezavo okoli 6 milijonov in 600.000 novih potrošnikov, da bi se zadovoljilo novim in povečanim zahtevam obstoječih potrošnikov in da bi se nadalje še izboljšalo storitve posebno na področjih, kjer delujejo majhna podjetja, katerih omrežje ni na splošno ustrezalo krajevnim zahtevam.

V prvem sedemletju uprave je ustanova vložila v gradnjo novih obratov 2.507 milijard lir (491,5 milijarde lir v samem proračunskem letu 1969), a od teh 1.067 milijard lir, oziroma 42,55 odstotka celotnega zneska na področju distribucije.

Tudi kar zadeva decentralizacijo ustanove, ki jo priporoča ustanovni zakon, svet meni, da je do sedaj izpolnjeval to obveznost. Poleg 8 velikih upravnih območij je konec leta 1969 delovalo 29 okrožij in okrožnih uprav. Okrožja obsegajo na splošno posamezne dežele, toda v tistih deželah, ki so razvitejše, skrbita za električne storitve dve ali celo več okrožnih uprav. Okrožja in okrožne uprave se delijo potem na 162 področij, ki imajo svoje sedeže v pokrajinskih glavnih mestih in v drugih večjih občinah. Decentralizacija pa je šla še naprej od teh krajevnih območij, ker je že v načrtu — oziroma že skoraj večji del delujejo — več kot 300 agencij, okoli 1.800 upravnih skupin, okrog 350 delovnih skupin, 540 trgovskih okenc, ki so na razpolago javnosti v občinah, ki niso sedeži področne uprave ali agencij.

To so rezultati, ki so bili doseženi, kar zadeva okrepitev tehničnih naprav in decentralizacijo podjetja; temu moramo dodati prizadevanja po skrčenju stroškov in po uresničitvi vseh tistih ekonomij, ki jih dopušča poenoten sistem državnega električnega omrežja in storitev.

Tudi na tem področju smo se zavzeli z najboljšo voljo in z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Lahko pa rečemo, da smo tudi dosegli vrsto pomembnih rezultatov. Tako naj na primer omenimo znatno skrajšanje poprečnih daljav, na katere se prevaja električna energija po visokonapetnostnih elektrovodih, skrčenje potrošnje goriva, vključitev velikih zmogljivosti v termoelektričnih enotah ter poenotenje načrtov, čedalje širšo avtomatizacijo, poenotenje upravnih in knjigovodskih dejavnosti, trimesečno izterjevanje dolgovanih zneskov, sprejetje novih tehnik in postopkov.

Kako smo finansirali 2.507 milijard novih naložb? Avtofinansiranje je doprineslo 1.162,8 milijarde, to je 46,38 odst. za 1.092,5 milijarde smo izdali obveznic na javnem tržišču (število se nanaša na nominalno vrednost obveznic), razliko pa smo začasno krili z bančnimi krediti. Kakor že navedeno, predvidevamo za čas od leta 1970 do 1975 nadaljnjih naložb za 4.426 milijard lir. Medtem ko so se do leta 1969 določale naložbe v okviru višine 50 odst. glede na dohodke, bodo predvidoma od leta 1970 dalje na osnovi sedanjih tarifnih pravilnikov naložbe dosegle čedalje višji odstotek. Iz istega razloga se bo avtofinansiranje nasprotno krčilo, tako zaradi postopnega dviganja vrednosti novih tehničnih naprav, kakor tudi zaradi naraščanja rednih in izrednih režijskih stroškov. Vse to bo povzročalo postopno krčenje vrednosti amortizacij, kolikor ne bodo medtem pravočasno zagotovljeni ustrezni posegi.

Posledica tega bo, da se bomo morali zatekati k finančnemu tržišču za denarne razpoložljivosti, ki bodo občutno večje kakor v preteklosti, in to prav v trenutku, ko je položaj kar zadeva obrestno mero tako napet, da mu ni najti enakega v finančni konjunkturi zadnjih desetletij.

Kakor rečeno, je svet prepričan, da je, kar zadeva dejavnike, ki spadajo v njegovo pristojnost, izvršil svojo nalogo povsem zadovoljivo in da se njegova prizadevanja skladajo z nalogami, ki jih je ustanovni zakon postavil pred ENEL. Toda nekateri dejavniki v okviru režije so izven območja njegove pristojnosti. Znano je, da moramo po ustanovnem zakonu izplačevati podržavljenim podjetjem — razen manjšim organizacijam, katerim so bile priznane še večje olajšave — primerne odškodnine v razdobju 10 let, in to s šestmesečnimi obroki, ki obsegajo glavnico in obresti, in sicer v gotovini.

Gre za skupno vsoto, ki se suka na višini okoli 2.275 milijard lir, od tega 1.700 na račun glavnice in 575 milijard na račun obresti. Doslej smo redno izplačali 13 šestmesečnih obrokov, katerih skupna vrednost, če upoštevamo tudi predujme, znaša 1.392 milijard lir.

Že od vsega začetka, t.j. ob podržavljenju, je bilo jasno, da Zavod ne bo mogel opravljati takih velikih izplačil, ne da bi se zatekal k dolgovom. Podržavljenje električne industrije se je namreč v Italiji izvršilo na povsem drugačni osnovi, kakor se je to zgodilo svoj čas v Veliki Britaniji in Franciji. Predvsem naj zabeležimo, da so bile odškodnine v navedenih deželah mnogo manjše kakor v Italiji in to ne morda zaradi tega, ker bi tamkaj drugače ocenjevali podržavljenje naprav, ampak zaradi tega, ker je prišlo do podržavljenja takoj po koncu vojne (1946-47), ko so bile borzne kvotacije, na osnovi katerih so strokovnjaki opravili cenitve, razmeroma nizke v primeri z mnogo višjimi kvotacijami, ki so bile značilne za borzni boom iz triletja 1959-1961 — to triletje je namreč služilo za osnovo podržavljenja — v naši državi. V Veliki Britaniji je znašala skupna vrednost odškodnine 348 milijonov 811.000 funtov šterlingov, (izdane obveznosti se obrestujejo v razmerju 3 odst. in jih bodo odkupili v razdobju 1968 - 1973) kar ustreza po današnjem kurzu angleške valute okoli 511 milijard lir, medtem ko znaša skupna vrednost odškodnine v Italiji 1.700 milijard. V Franciji je znašala skupna vrednost odškodnine 83.420 milijonov starih frankov, kar ustreza po tedanjem tečaju (1953) 148,5 milijarde lir, oziroma po sedanjem kurzu francoske valute 94 milijardam lir.

Tudi obveznice, ki so jih svoj čas izročili v izplačilo bivšim električnim podjetjem v Franciji, se obrestujejo po 3 odst. in se odplačujejo na osnovi letnih žrebanj v razdobju 50 let.

Poleg tega je «L'Eletricité de France» preko letnih finančnih posegov s strani državne zakladnice prejela dotacijski sklad, ki je dne 31. decembra 1968 dosegel visoko vrednost 13.344 milijonov novih frankov, kar ustreza po sedanjem kurzu, približno 1.500 milijardam lir. Letni prilivi v ta sklad niso zadostovali, da bi z njimi finansirali nove naložbe in je zato «Electricité de France» bila pooblaščena najemati posojila s skladom «Fonds de développement économique et social» (to je dejansko z državo) po posebno ugodni obrestni meri. Po stanju 31. XII. 1968. do koder segajo podatki, s katerimi trenutno razpolagamo, je razvidno, da so bile naložbe — ne upoštevajoč notranje rezerve — bile finansirane v razmerju 67 odst. prek rednih letnih prilivov v dotacijski sklad in s pomočjo posojil iz navedenega «Fonds». Finančni posegi povezani z izdajo obveznic na tržišče, so krili približno 30 odst. celotne vrednosti, razliko pa so izpolnila razna kratko in srednjeročna posojila.

Letni prilivi v dotacijski sklad «L'Electricité de France» so dosegli v zadnjem času okoli eno milijardo frankov, kar ustreza 112.500 milijonom lir.

Angleškemu državnemu električnemu podjetju ni bil dan na razpolago poseben dotacijski sklad, vendar pa so mu bile v letih med 1948 in 1955, t. j. v prvih letih njegovega poslovanja, priznane posebne ugodnosti, tako šest posojil po obrestni meri, ki se je sukala med 3 in 4,5 odst., z državnim jamstvom in na dolgi rok, in sicer v skupni vrednosti 825 milijonov funtov šterlingov, kar ustreza po tedanjem kurzu (1.750) 1.444 milijardam lir.

Ker je šlo za posojila, ki so se vračala po dolgem času, je moralo angleško državno podjetje spravljati vsako leto ustrezno amortizacijo v »povračilni sklad«, sestavljen iz državnih vrednotnic, in to vse do trenutka, ko bi morali začeti z novimi naložbami.

Ta procedura pa je veljala le 3 - 4 leta, nakar je po vladnem sklepu bila angleškemu električnemu podjetju priznana možnost, da prekine s spravljanjem finančnih sredstev in da jih nasprotno uporabi za delno kritje svojih finančnih potreb.

Omenjena posojila so se po vsem tem dejansko spremenila v dolgoročno konsolidirano posojilo po zelo ugodnih obrestnih merah.

Za finančno kritje novih naložb ni angleško električno podjetje pozneje izdalo lastnih vrednotnic na tržišče. Finansirajo ga s 25-letnimi posojili neposredno iz državne zakladnice. Na dan 31. marca 1969 je znašala skupna bilančna vrednost teh posojil, brez že povrnjenih zneskov, 4.319 milijard lir, poprečne mera na ta posojila pa je znašala 5,65 odst.

Poleg tega, medtem ko so v Italiji električne tarife ostale neizpremenjene na višini tarif iz leta 1959, so v Veliki Britaniji narastle, od tega leta dalje, kakor smo zabeležili, za 35 odst. in v Franciji za 32,5 odst., kar zadeva dobave energije visoke in za 28,4 odst. za energijo nizke napetosti.

Želeli smo okvirno prikazati, kako se je odvijal proces podržavljenja električne energije v Franciji in Veliki Britaniji, in kako so pristojne oblasti ravnale z ustreznimi državnimi podjetji, da bi postali toliko bolj vidni povsem različni pogoji, v katerih je morala razvijati svoje poslovanje ENEL.

Poleg pomanjkanja dotacijskega sklada, ki bi, pa čeprav postopoma kakor v Franciji, med drugim omogočil omejitev našega zatekanja k posojilom, kar bi znatno olajšalo tudi naš gospodarski račun, naj kratko omenimo še druge negativne dejavnike, ki so pripomogli k obtežitvi našega gospodarsko-finančnega položaja.

1. Plačevanje odškodnin

Zakon o nacionalizaciji, ki je predvideval plačevanje odškodnin v gotovini in ne z izdajanjem obveznic, nas je seveda prisilil, da smo izdajali ob zapadanju semestrov posojila, katerih čisti dobiček naj bi kril zneske samih semestrov.

Obveznice, ki smo jih izdali samo v ta namen do 31. decembra 1969, so dosegle znesek 1.721 milijard lir. Razlika pri izdajanju teh obveznic je obremenila poslovodstvo; v omenjenem datumu je znesek presegal 120 milijard lir.

Temu znesku moramo prišteti še razliko obresti med 6 odst., kar smo zaračunali pri teh posojilih, in 5,50 odst., kakor predvideva ustanovni zakon. Zadnje posojilo 125 milijard, ki smo ga izdali v ta namen v preteklem decembru, smo lahko računali po 88 odst., z razliko torej skoraj 15 milijard lir.

Toda kakšni bodo pogoji, s katerimi bomo lahko izdajali druga posojila, da bomo lahko kljubovali ostalim sedmim semestrom, ki jih bomo morali še plačati, in da bomo povrnili amortizacijske kvote prejšnjih poslov?

Predvidevanja niso optimistična.

2. Premestitev Carbosarde

Ob koncu leta 1964 so premestili k nam električno in rudniško napravo družbe Società carbonifera sarda, z 2.250 uslužbenci, katerih večji del so bili rudarji. S posebnim interpretativnim zakonom 30. decembra 1965 so premestili k nam še 716 uslužbencev, ki niso bili usposobljeni za to delo. Naše poslovodstvo je torej moralo sprejeti breme 2.966 uslužbencev, za katere smo aplicirali delovno pogodbo električarjev, kakor je točno odločil ministrski odbor za ENEL, kar je pomenilo povišanje njih plač za 27 odst. Upoštevati moramo nadalje, da premog, ki ga kopljejo v Carboniji in ki ga uporabljajo v lokalnih termičnih centralah, stane štirikrat toliko kot ostalo gorivo v trdnem ali tekočem stanju, ki ga uvažamo, z isto kalorično vrednostjo.

3. Premestitev jedrskih podjetij

Čeprav si moramo priznati nedvomen zaklad podatkov in izkušenj, ki smo jih pridobili ob premestitvi treh jedrskih central iz Latine, Gariglianа in Trina Vercellese, moramo opozoriti, da so bile te ustanovljene kot sperimentalna podjetja in da — tudi če ne upoštevamo dolgih odmorov in postankov, ki so jih povzročile (potrebno tista v Trinu) — proizvajajo električno energijo po dosti višjih cenah (približno 3 lire na kWh) kot bi jih lahko dosegli v običajnih modernih termoelektričnih centralah ali v jedrskih centralah, ki bi bile zasnovane danes.

Zaradi tega razloga so se bivša jedrska podjetja pogajala s pristojnimi vladnimi oblastmi, da bi jim dodelili primerno pomoč za energijo, ki so jo proizvajala posamezna podjetja. Ko je prišlo do nacionalizacije ni nihče več hotel govoriti o denarni pomoči, ki so jo zaprosili v meri 4 lir na kWh.

4. Bolniško zavarovanje naših uslužbencev

Nova odredba, ki so jo izdali po nacionalizaciji, za bolniško zavarovanje uslužbencev (ustanovitev zavarovalnice z upravljanjem na račun ustanove INAM) je povzročila breme približno ene desetine milijard letno za našo ustanovo v prid skoraj v celoti INAM. Gre za precejšnje breme, ki teži k temu, da bi postalo vedno težje.

5. Uvedba legalne ure

Iz računov, ki smo jih izvršili, izhaja, da nam uvedba legalne ure, ki so jo odlašali dokler je bila električna industrija last privatnih podjetij, doprinese manjše izkupičke; za leto 1969 znaša izguba približno desetino milijard lir.

6. Davčna ureditev

Drugo breme, ki smo ga morali prenašati med poslovanjem v letih 1963-64-65, so bile takse, ki so presegale v veliki meri zneske, ki jih je predvideval ustanovni zakon. Eden od členov tega zakona je namreč določal, da bo morala ENEL plačati za to obdobje samo enotni davek v meri, ki bi jamčila globalne fiskalne dobičke enake tistim, ki so jih ugotovili za poslovanje v letih 1959-60 v breme premeščenih podjetij, s poviškom 10 odst. ENEL bi morala torej plačati za celo triletje 1963-65 — po naših podrobnih računih — davek, ki bi skupno znašal približno 82,5 milijard lir.

Zgodilo pa se je, da nas je finančno ministrstvo na podlagi posebnega zakona prisililo, da smo plačali takso na osnovi edinega davka lir 1,30 za vsako kWh, ki smo jo proizvedli (proizvedli, ne prodali), s posledico, da smo namesto omenjene vsote morali plačati kar 159 milijard plus 8 milijard obresti. Poleg tega so od nas pred kratkim fiskalni uradi zahtevali plačilo približno še 30 milijard lir kot poravnavo enotnega davka.

7. Zmanjšanje tarif vsled tako imenovanega »velikega dekreta«

Gre za znano zmanjšanje tarif za 25 odstotkov za uporabo električne energije v industriji, trgovini in poljedelstvu do 30 kWh, ki ga je določil zakonski dekret z dne 30. avgusta 1968 in ki velja do konca leta 1970.

To zmanjšanje nas bo oškodovalo v celotnem časovnem razmahu, za katerega je predvideno, za približno 90-100 milijard lir, ki jih ne bomo vnovčili, medtem ko je skoraj neznaten (približno 2000 lir mesečno za posamezno uporabo) dobiček, ki ga bodo imeli tisti, za katere velja ta ukrep. Res je, da je kasneje posredoval tudi medministerialni odbor za cene, ki je nameraval omiliti posledice tega drastičnega zmanjšanja naših vnovčenj in je ustanovil dodatno ceno na dobavljanju energije za privatno razsvetljavo v velikih mestih, kar je privedlo tarifo na višino, ki so jo določili že leta 1961 za vsa ostala področja v državi. Vsekakor bodo minila mnoga leta preden bo ta dodatna cena (pri ENEL je šlo za približno 2 milijardi v letu 1969 in predvidoma približno 8 milijard v letu 1970) nadomestila nižja vnovčenja, ki jih je povzročil »veliki dekret«.

Hoteli smo nakazati glavne vzroke, ki so povzročili neravnotežje našega ekonomskega računa, kar se odraža še posebno v neprimerni meri amortizacij, ki smo jih izvršili v zadnjih poslovnih dobah, kajti zdelo se nam je potrebno objektivno pregledati položaj, zlasti še ker so zadnje čase pisali o ustanovi ENEL, ne da bi se vedno držali resnice.

Seveda je precej otežkočilo položaj tudi povišanja stroškov za osebje. Moramo pa dodati, da ni ves povišek prirasel k plačevanju naših uslužbencev. Znaten del bremena je sad neposrednega prevzemanja določenih poslov, ki so bili pred časom dajani v zakup.

Relativni sindikalni sporazum, ki je bil sklenjen decembra leta 1963 — na osnovi zakonske dispozicije iz oktobra 1960 — je doprinesel namestitev 10.624 uslužbencev zakupnih podjetij in neposrednih izvajalcev delovnih pogodb; ker pa del osebja zakupnih podjetij ni imelo rekvizitov, ki jih je predvideval sporazum in ga zaradi tega nismo mogli namestiti, smo morali poiskati novega osebja (8.730 delavcev), da smo zagotovili izvršitev že prej sprejetega dela. Gre torej za namestitev 19.354 enot, kar je po eni strani povečalo stroške za osebje, po drugi pa zmanjšalo izdatke v prid zakupnih podjetij. Posebej moramo upoštevati alikvoto za namestitev 2.966 delavcev Carbosarde — kot že omenjeno — katerih nismo mogli vedno primerno uporabiti, in še namestitev drugih 10.524 uslužbencev, ki so bili potrebni za razmah dejavnosti, do katere je prišlo v prvih sedmih letih poslovanja.

Če upoštevamo te popravke, ostane še vedno dejstvo, da sta obnovitev delovnih pogodb in naraščanje draginjske doklade, do katerega je medteem prišlo, dvignila mezde električne industrije od leta 1959 (leto, na katerega se nanaša stabilnost tarif) do leta 1969 za 95,7 odst., kakor je razvidno iz razpredelnice na strani 232.

V širšem smislu bi lahko rekli, da so mezde v industriji doživele odstotno malo manjša povišanja. Stroški za osebje se bodo ponovno povišali z novo delovno pogodbo, ki bo stopila v veljavo 1. januarja 1970. Predlogi za posredovanje ministra za delo, ki smo jih morali sprejeti, predvidevajo za ekonomski del dodatne stroške, za tri leta veljavnosti, v skupni vrednosti nad 200 milijard lir.

Predvidevanja — ki zadevajo ravnotežje našega poslovanja — niso rožnata. Sicer je sam računski dvor v svojih letnih pregledih parlamentu večkrat omenil in skušal opozoriti odgovorne oblasti na vedno hujše neravnovesje, ki bo nastalo v poslovanju ENEL, če ne bodo pravočasno nastopili in s primernimi sredstvi olajšale ustanovo vseh izrednih bremen, ki so ji jih z zakonom naprtili.

Odbor lahko samo upa, da bodo pristojne vladne oblasti končno vzele v poštev naše probleme in jih primerno rešile.

V našem prejšnjem pregledu smo omenili težave, s katerimi se ukvarjamo, ko gradimo vode za oddajo in medsebojno zvezo ter ko iščemo lokacije za naše termoelektrične centrale in napeljave, ter skupno z jedrskimi, katerim — kakor je znano — je poverjena soraj v celoti skrb za bodoče poviške uporabe električne energije v državi.

S tem smo nameravali pozvati lokalne oblasti, ki ne vedno opravičljivo ovirajo naše načrte, tudi ko imajo ti namen vključiti se v industrijska področja, ki so jih določile same oblasti. Zdi se pa, da temu pozivu nihče ne prisluhne, kakor izpričujejo številna razburljiva poročila, ki smo jih dobili v zvezi z nakopičenjem zamud v realizaciji programov, ki jih je odobril CIPE — posebno na Jugu — tudi v letu, ki ga analiziramo. Prisiljeni smo zato, da poziv ponavljamo in resno pritegnemo pozornost in odgovornost pristojnih na nevarnost, ki preti državi v primeru, da bi zaradi stalne opozicije ne bili kos v prihodnjih letih zahtevam količin energije, ki bi bila potrebna za uporabo.

Kar se tiče samoproizvajanja, lahko samo potrdimo, kar smo že napisali v prejšnjem poročilu.

Neposredni pogovor s predstavniki lokalnih ustanov, ekonomskih kategorij, sindikalnih organizacij in znanstvenih enot — ki ga je ustanovni zakon zagotavljal z deželnimi periodičnimi konferencami — se je v letu 1969 razvijal v petih srečanjih: 25. marca v Benetkah za Benečijo, 28. aprila v Firencah za Toskano, 17. junija v Tridentu za Trident-Poadižje, 29. oktobra v Cagliariju za Sardinijo in 10. decembra v Palermu za Sicilijo.

Na ta način se je zaključil v komaj treh letih in pol prvi ciklus teh srečanj.

Sodelovanje ustanov, kategorij in zainteresiranih oseb je prakitčno še vedno splošno in višina posegov vedno velika.

Želimo še enkrat poudariti važnost inteligentnega, operativnega in prizadevnega dela generalnega direktorja in pomembnega ter kompetentnega sodelovanja ravnateljev central, oddelkov in drugih načelnikov.

Vsem uslužbencem, od najvišjih pa do najnižjih, ki so v letu, ki ga obravnavamo nudili svoje delo in svoj cenjeni prispevek izvršeni dejavnosti, ki smo jo orisali v tem poročilu, se odbor prisrčno zahvaljuje.

Ponižno bi se radi zahvalili končno še gospodu ministru za industrijo in njegovim neposrednim sodelavcem za dovzetnost, s katero sprejemajo in spremljajo naše probleme.

BILANCA DNE 31. DECEMBRA 1969

EKONOMSKI RAČUN

AKTIVA

Postavka		Znesek
Zemljišča	lir	6.415.727.826
Stavbe	»	81.742.938.447
Električne naprave v obratovanju:		
naprave za proizvodnjo energije	»	2.637.315.018.586
prenosni vodi	»	306.000.027.805
transformatorske postaje	»	249.654.313.125
distribucijske mreže	»	1.829.998.913.170
Električne naprave v izgradnji	»	421.251.598.861
Druge naprave in stroji	»	30.733.052.422
Pohištvo, tehnično-upravni pripomočki in naprave	»	76.323.089.318
Skupaj	lir	5.639.434.679.560
Višja vrednost premoženja v odnosu s podržavljenimi podjetji	lir	448.884.338.734
Stroški in izgube, ki jih je treba amortizirati:		
razlika pri posojilih, najetih za izplačevanje odškodnin	»	98.854.437.500
drugo	»	59.629.929.563
Obratna sredstva:		
uskladiščeni materiali in naprave	»	105.319.208.840
goriva in druge zaloge	»	26.810.397.298
Blagajna in vrednotnice	»	143.364.745
Vrednostni papirji s stalnim dohodkom:		
obveznice	»	36.189.852.414
drugi vrednostni papirji	»	5.023.431.577
Delnice in soudeležbe pri glavnicah	»	1.241.605.794
Banke	»	110.536.853.905
Aktivne vrednotnice	»	340.797.873
Terjatve do uporabnikov:		
terjatve za potrošeno energijo	»	157.153.194.642
druge postavke	»	54.446.678.016
Terjatve do obračunskih in podobnih skladov	»	141.241.600
Predujmi dobaviteljem	»	96.051.800.662
Druge terjatve	»	64.496.792.012
Razni prehodni računi aktive	»	122.903.077.428
Terjatve za dozorele aktivnosti	»	6.418.678.991
Skupaj	lir	7.034.020.361.154
PREHODNE POSTAVKE		
Kavcije	lir	10.601.114.831
Jamstva	»	7.470.139.576
Druge prehodne postavke	»	95.360.732.241
Skupaj	lir	113.431.986.648

PASIVA

Postavka		Znesek
Sklad za amortizacijo:		
stavbe	lir	15.677.987.706
električne naprave v obratovanju	»	1.917.876.854.341
druge naprave in stroji	»	10.463.491.347
pohištvo, tehnično-upravni pripomočki in naprave	»	24.426.597.873
višja vrednost premoženja v odnosu s podržavljenimi podjetji	»	69.796.000.000
Skupaj	lir	2.038.240.931.267
Sklad za devalvacijo kreditov	lir	26.886.536.583
Sklad za riziko in izgube	»	6.816.963.376
Sklad za doklade in skrbstvo osebja	»	310.523.677.501
Dolgovi z realnim jamstvom	»	330.162.820.838
Druga posojila	»	52.318.253.851
Obveznice	»	2.676.487.868.603
Predujmi in kavcije uporabnikov	»	110.503.421.700
Banke	»	91.364.114.899
Pasivne vrednotnice	»	31.096.510
Dobavitelji	»	88.427.789.316
Dolgovi za odbitke in socialne dajatve	»	19.915.662.057
Dolgovi za davke in davčne pristojbine	»	39.384.519.326
Dolgovi do obračunskih in podobnih skladov	»	1.743.969.095
Drugi dolgovi	»	282.442.095.482
Razni prehodni računi pasive	»	24.564.486.506
Dolgovi za dozorele pasivnosti	»	89.730.177.683
Dolgovi za odškodnine	»	829.865.161.823
Skupaj	lir	7.019.409.546.416
Bivše električne družbe, katerim je treba izplačati odškodnino:		
začasni čisti premoženjski račun	lir	13.987.443.652
Rezervni sklad - člen 18 statuta ENEL	»	623.371.086
Skupaj	lir	7.034.020.361.154
PREHODNE POSTAVKE		
Kavcije	lir	10.601.114.831
Jamstva	»	7.470.139.576
Druge prehodne postavke	»	95.360.732.241
Skupaj	lir	113.431.986.648

PRENOŽENJSKO STANJE

NEGATIVNE KOMPONENTE DOHODKA

Postavka		Znesek
Fakturirana energija drugih električnih podjetij kWh 5.373.381 (000)	lir	31.233.800.759
Začetne poslovne zaloge:		
uskladiščeni material in stroji	»	112.489.488.844
goriva in druge zaloge	»	28.547.758.447
Amortizacije v poslovnem letu:		
na zgradbah	»	1.246.900.000
na električ. napravah v obratih	»	130.815.400.000
na drugih napravah in strojih	»	1.178.732.705
na pohištvu, tehnično - upravnih pripomočkih in napravah	»	4.362.200.000
na višji vrednosti premoženja v odnosu s podržavljenimi podjetji	»	12.446.000.000
Poslovne devalvacije:		
stroški in izgube, ki jih je treba amortizirati	»	12.929.589.613
Sredstva namenjena v posamezne sklade:		
v sklad za devalvacijo terjatev	»	4.300.000.000
v sklad za riziko in pasivne obveznosti	»	2.000.000.000
v sklad za izplačevanje doklad in za socialno skrbstvo osebja	»	48.964.254.830
Odpis aktivnosti, ki se pravkar amortizirajo:		
tehnične nepremičnine prodane, uničene ali prenesene za ponovno uporabo med obratne zaloge	»	25.823.775.981
Stroški za osebje:		
plače, mezde in drugi prejemki osebja	»	276.716.077.177
zakonite socialne dajatve	»	95.311.186.267
drugi izdatki za osebje	»	5.253.237.639
odškodnina za odpravnine in podobni izdatki poslovanja	»	17.742.393.275
Stroški za notarske, pravne in profesionalne storitve	»	2.521.529.112
Nakup goriv in drugih zalog	»	109.496.324.455
Nakup strojev in naprav	»	233.050.959.197
Stroški za dela, popravila in vzdrževanje naprav	»	224.780.556.048
Obresti, popusti in finančna bremena	»	183.448.891.785
Izgube na terjatvah in vrednotnicah	»	1.689.612.727
Druge pasivne postavke	»	150.876.137
Prispevek hribovskim občinam, razni davki in pristojbine za licence	»	14.261.474.945
Davčne dajatve	»	32.216.729.961
Stroški za propagando, oglaševanje, tisk	»	987.652.924
Prispevek za znanstvena raziskovanja	»	1.744.654.643
Drugi splošni izdatki za poslovanje	»	20.263.845.491
Skupaj	lir	1.635.973.902.962
Pasivne obresti na odškodnine v smislu zakona o podržavljenju	lir	45.269.900.000
Skupaj	lir	1.681.243.802.962

POZITIVNE KOMPONENTE DOHODKA

Postavka		Znesek
Električna energija fakturirana drugim podjetjem kWh 3.264.202 (000)	lir	25.214.277.058
Energija fakturirana uporabnikom:		
za javno razsvet. kWh 1.245.087	»	20.814.455.389
za zasebno razsvet. kWh 5.631.963	»	180.704.717.003
za domačo uporabo in druge potrebe kWh 11.379.492	»	210.607.430.396
za industrijske naprave in namakanje do 30 kW kWh 7.513.853	»	147.762.533.491
za industrijske naprave od 30 do 500 kW kWh 10.625.709	»	151.818.883.829
za industrijske naprave preko 500 kW kWh 29.014.848	»	243.707.608.222
kWh 65.410.952 (000)	»	
Skupaj	lir	980.629.905.388
Prispevki za priključitev na omrežje, dohodki od nadzorovanja in premeščanja števcev	lir	36.911.669.968
Dohodki od potrošniških naprav in od prodaje števcev in materialov	»	10.738.361.019
Povračilo za okvare in podobno	»	1.904.627.955
Aktivne obresti in popusti ter podobne finančne aktivnosti	»	3.731.449.592
Dohodki od najemnin in drugih aktivnih premoženjskih postavk	»	759.183.177
Drugi redni dohodki od poslovanja	»	12.532.950.913
Izredni poslovni dohodki	»	1.987.276.867
Deležen odpis naložb:		
dohodek od prodaje nepremičnin, naprav in strojev	»	1.208.343.603
Odpis postavk, ki se nanašajo na amortizacijo prodanih, uničenih in v ponovno uporabo prenesenih premoženjskih postavk	»	22.807.527.312
Spravljena sredstva v poslovnem letu:		
iz sklada za odškodnino in socialno skrbstvo osebja	»	17.742.393.275
Stroški za razna dela, popravila in vzdrževanje naprav, kapitalizirani:		
na račun zemljišč in stavb	»	3.861.169.792
na račun naprav v obratovanju	»	208.123.758.590
na račun naprav v gradnji	»	231.972.667.722
na račun drugih naprav in strojev	»	3.146.319.324
na račun pohištva, tehnično-upravnih naprav in strojev	»	11.056.592.027
Zaloge ob koncu poslovnega leta:		
blago in naprave v skladiščih	»	105.319.208.840
goriva in druge zaloge	»	26.810.397.298
Skupaj	lir	1.681.243.802.962